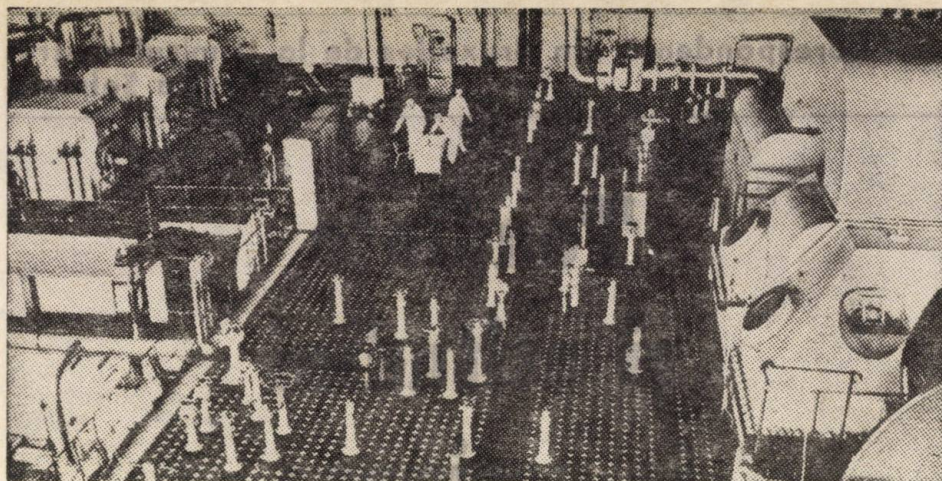

În interiorul centralei atomo-electrice de la Beloiarsk (U.R.S.S.)

lui 2 000 de producerea anuală a unor reziduuri radioactive echivalente cu 8 000 000 explozii atomice mari, radiație cu totul intolerabilă pentru umanitate, la nivelul tehnic în care știm acum să facem inofensive reziduuri atomice în cantități mult mai reduse. Găsirea unor soluții care să ne apere de aceste produse secundare nefaste ale civilizației atomice este tot atât de importantă ca și punerea la punct a noilor metode de a obține energia viitorului.

ENERGIA ÎN ȚĂRILE ÎN CURS DE DEZVOLTARE

Statisticile arată că, în prezent, țări în curs de dezvoltare reprezentând cea 50 la sută din populația lumii consumă mai puțin de 10 la sută din energia sa totală. Dacă privim la scara de jos a consumului de energie, 20 la sută din locuitorii globului au acces la 1 la sută din totalul energiei produse astăzi în lume. Acesta este decalajul energiei, un fenomen tot atât de neliniștitor ca decalajul tehnologic, al hranei, al culturii și al nivelului de trai.

Tipice pentru țările în curs de dezvoltare sînt zonele cu centrale electrice izolate, avînd în genere o capacitate de la cîteva sute la cîteva mii de kW, bazate pe motoare Diesel, turbine hidroaulice și, mai recent, turbine cu gaz. Datorită dimensiunilor energetice reduse, costului înalt al combustibilului obținut prin mijloace primitive, capacități scăzute de folosire (în absența unei interconectări naționale), costul electricității în aceste țări este foarte ridicat (3—8 cent/kWh și uneori și mai mare, față de 0,4—1 cent/kWh, în țările industriale).

Subliniind o situație generală pentru majoritatea țărilor în curs de dezvoltare, energeticianul Kapur (India) arată că, în 1981, trei sferturi din populația țărilor sale, adică 480 milioane de oameni vor locui încă în mici comunități agricole. Numărul satelor (așezare cu pînă la 5 000 locuitori) electrificate în India a crescut de la 2 800 în 1951 la 29 500 în 1966. Dar chiar această spectaculoasă creștere lasă, în prezent, cea 527 000 de sate sau comunități agricole fără electricitate.

În numeroase părți ale Asiei de Sud-Est, gunoiul de animale este folosit drept combustibil pentru încălzire și prepararea hranei. Regretatul savant indian H. Bhabha calcula că energia astfel produsă se ridică anual în țara sa la 1 000 miliarde kWh. Tragedia constă în sustragerea pe această cale a unui îngrășămint natural deosebit de prețios

din agricultură, care rămîne, astfel, la randamente scăzute. În Japonia, unde recolta este de patru ori mai mare decît în India, nu numai că îngrășămintul natural este dat în întregime agriculturii, dar și alte surse de energie primară, cum este cărbunele, servesc la fabricarea de îngrășăminte chimice.

Las la o parte numeroase chestiuni ridicate de balanța energiei în țările în curs de dezvoltare. Ele sînt tratate pe larg de Pierre Sevette, în cartea sa „L'économie de l'énergie dans les pays en voie de développement”, și de Fritz Baade — „La course à l'an 2000”.

Importanță este întrebarea următoare: pot țările în curs de dezvoltare să scurteze timpul de acces la sursele de energie fără să fie nevoite să repete dezvoltarea istoricește lentă a țărilor industrializate?

În preajma primei conferințe mondiale asupra aplicațiilor pașnice a energiei atomice, în 1955, mari speranțe au fost atașate introducerii rapide a centralelor atomo-electrice în zonele aride și lipsite de alte resurse. Se vorbea curent de înflorirea deșerturilor. Următorul deceniu nu a îndreptățit speranțele originare. Cu toate că au pătruns și în țările în curs de dezvoltare, reactoarele cunosc o distribuție densă tocmai în țările dezvoltate, care dispun de mari resurse identificate de cărbune, petrol și gaz. S-ar putea spune că țările în curs de dezvoltare așteaptă un tip de reactor perfecționat, net superior ca producție și economicitate centralelor termoelectrice. Condițiuni mai bune ale cooperării internaționale vor ușura accesul la sursele de combustibil fisibil, neîngreunat de restricțiile pe care le determină înarmarea nucleară. Deceniul 1970—1980 poate să însemne reluarea speranțelor și eforturilor pentru reducerea decalajului de energie pe această cale. În prezent, atenția țărilor în curs de dezvoltare este absorbită în principal de descoperirea de noi zăcămintele de petrol și gaz, pe de o parte, și de marile hidrocentrale, pe de altă parte.

Cînd va sosi momentul îndelung așteptat al unei tehnici superioare, el nu va sosi numai printr-o sursă nouă (nucleară). Ceea ce se conturează este și un concept nou, de administrare optimă a energiei, așa-numita „energie totală”. Am văzut mai sus că, în prezent, randamentul instalațiilor de energie este încă scăzut. În primul secol de funcționare a schemei cărbune-mașină cu abur, nu se folosea mai mult de 10 la sută din energia cărbunelui. Eficiența reală era și mai mică (5 la sută) calculată pentru o țesătorie obișnuită, în care mașina cu abur punea în mișcare războaiele prin mecanisme mecanice neperfecționate, numeroasele cu-

rele de transmisie presupunînd o fricțiune ridicată.

Prin „energie totală” se înțelege folosirea maximală a unei unități energetice pentru acoperirea tuturor necesităților de lumină, căldură, putere, abur etc. Lărgit, conceptul conduce la existența așa-numitelor Nuplex-uri, combinații de uzine atomo-electrice cu industrii capabile să folosească optimal toată energia produsă. După cum scrie Glenn Seaborg, totalitatea uzinelor create lingă un asemenea centru ar putea schimba produse și servicii. Pe o treaptă superioară, cu un cost redus de energie se va ajunge la păstrarea în ciclu a tuturor materialelor folosite și la atingerea obiectivului ideal de aprovizionare inepuizabilă cu materii prime, deșeurile fiind suprimate.

În faza de avînt a energiei regiunilor în curs de dezvoltare, care este iminentă, tehnica și concepțiile de organizare economică vor fi astfel hotărîtoare.

COOPERAREA INTERNAȚIONALĂ

Problemă de acută actualitate, suport și stimulent al dezvoltării economice, energia intră în sfera de preocupări a unui mare număr de organisme internaționale, guvernamentale și neguvernamentale. Dintre primele, O.I.M. se ocupă cu formarea de cadre în energetică, U.N.E.S.C.O. — cu cercetarea științifică în acest domeniu, A.I.E.A. — cu toate problemele legate de energia nucleară, Banca Mondială (B.I.R.D.) oferă, la rîndul ei, considerabile împrumuturi pentru realizarea de proiecte în domeniul energetic.

Principalul organism internațional care sprijină direct, din fondurile centralizate ale P.N.U.D., dezvoltarea energiei țărilor în curs de dezvoltare este însăși O.N.U., prin Divizia sa de Resurse Naturale, studii ale cererii energetice realizate în Chile, Peru și Turcia, dezvoltarea resurselor hidroaulice (pe riul Karnali, în Nepal, s-au identificat cu precizie amplasamente ce vor putea oferi o capacitate de 6 800 000 kW), anchetele privind dezvoltarea resurselor de petrol și gaze naturale (în Birmania, Guyana, India, Maroc ș.a.), organizarea de seminarii și vizite de studii pe această temă (ca seminarul organizat în 1962 pe tema „Tehnici de dezvoltare a industriei petrolului”), sînt cîteva din proiectele ce, cu contribuții ale P.N.U.D. de cea un milion dolari pentru fiecare proiect, vin să sprijine eforturile țărilor interesate în dezvoltarea energiei naționale. Asistență în evaluarea resurselor de sisturi bituminoase au primit din partea O.N.U. țări ca Madagascar, Mali, Cipru, Maroc, Turcia și Iugoslavia. La Tallin (U.R.S.S.) O.N.U. a organizat în 1968 un seminar mondial privind utilizarea sisturilor bituminoase.

În prezent, O.N.U. pregătește, cu aceeași preocupare prioritară pentru țările în curs de dezvoltare, un studiu asupra utilizării combustibililor inferiori. Proiecte în domeniul energiei geotermale se execută cu fonduri ale Națiunilor Unite în Camerun, Costa Rica, Kenya, Mexic și Tunisia. Tot O.N.U. a inițiat Centrul Experimental de Energie Solară de la Niamey (Niger). În domeniul electrificării, în afara lucrărilor cu valoare metodologică și practică (de genul celei apărute sub egida O.N.U. în 1967 — „Generarea de electricitate la puteri mici”), organizația oferă asistența sa unor țări ca Ecuador, Senegal, R.A.U. (în planificarea de ansamblu a sistemului energetic) și Bolivia, Cambodgia, Iran, Pakistan, Siria

(în problema transmiterii și distribuției energiei electrice).

Un nou și important pas înainte pe linia abordării mai coerente, globale a problemelor resurselor energetice va fi realizarea planului de 5 ani pentru studierea resurselor naturale propus de secretarul general al O.N.U. în 1966 care se va compune din trei mari capitole: minerale, apă și energie. Pe această linie, un grup de experți O.N.U. a și recomandat, în februarie 1967, realizarea unui studiu mondial asupra ofertei de energie, tocmai spre a determina domeniile energetice de prioritate pentru canalizarea cea mai eficientă a asistenței internaționale.

Alături de O.N.U., organisme inter-naționale neguvernamentale ale energicienilor abordează aceste probleme, cu mijloacele lor specifice, dar cu aceeași finalitate: dezvoltarea energiei-pir-gheie a progresului. Organizație neguvernamentală de cel mai larg profil energetic, Conferința Mondială a Energiei a dezbătut, la cea de a VII-a sa sesiune la Moscova (20—25 august 1968), tema „Resursele mondiale de energie și utilizarea lor în folosul omenirii”.

Ilustrativ pentru modul în care energia e prezentă în marile probleme internaționale este și locul pe care problemele de energie îl ocupă pe continentul european în străduința de a întări atmosfera de pace, securitate și cooperare pe acest continent. Apelul de la Budapesta, din 17 martie 1969, enumeră la loc de frunte, printre elementele comune apte să devină fundamentul cooperării europene, marile proiecte în domeniul energetic.

Comitetul de energie electrică al C.E.E. pentru Europa, aflat de doi ani sub președinția română (ing. A. Georgescu), studiază de mai mult timp resursele hidroenergetice ale Europei, amenajarea bazinelor fluviale, planificarea și exploatarea marilor rețele electrice, ca și problema de mare însemnătate a transferului energiei electrice între state, inclusiv interconexiunea sistemelor energetice ale țărilor europene.

Cu un ritm mediu de creștere a consumului de energie electrică de 16 la sută în ultimii 15 ani și un consum absolut de energie termoficită în București mai mare decât al multor metropole, energetica românească își aduce o contribuție activă la soluționarea problemelor ce le ridică energetica modernă și cooperarea internațională în acest domeniu. Activi participanți la C.I.G.R.E. (Conferința Internațională a Marilor Rețele Electrice), la Comisia Internațională a Marilor Baraje, la Comisia Electrotehnică Internațională (C.E.I.), energicienii noștri sînt interlocutori ascultați. În semn de recunoaștere a succeselor energiei românești, a valorii reprezentanților săi, a VIII-a Conferință Mondială a Energiei va fi găzduită la București, în 1971.

Domeniu al opțiunilor chinuitoare, în care uneori cele mai avîntate scheme tehnice rămîn pe planșetă din cauza costului ridicat, suport și stimulent al dezvoltării economice, energetica și-a cîștigat în preocupările savanților, ale economiștilor și chiar ale consumatorilor individuali un loc important. De existența energiei în cantitățile și formele dorite depinde nu numai îndeplinirea unor elementare cerințe vitale (încălzire, lumină, alimentație), ci și realizarea tuturor visurilor viitorului, desprinderea de gravitate, irigarea deșerturilor. Există încrederea că omenirea va ști, îmbinînd efortul național cu cooperarea dintre state, pe cale bilaterală și multilaterală, să-și satisfacă uriașa ei sete de energie.

**Correspondență din Bruxelles de la trimisul nostru,
Florica Șelmaru**

Tendințe și atitudini în sesiunea Consiliului atlantic

Joia trecută, seara, cînd delegați, experți și ziariști părăseau sediul permanent al Consiliului Atlantic, toată lumea era convinsă că a doua zi, în jurul orelor 13, lucrările vor lua sfîrșit. În dimineața următoare, însă, devenea limpede că lucrările depășesc orarul fixat, întrucît nu se ajunsese la un acord în ceea ce privește redactarea comunicatului, deliberările fiind marcate, după cum s-a aflat, de unele confruntări în problemele abordate.

Comunicatul final de la Bruxelles cuprinde, de fapt, două documente ale sesiunii: comunicatul propriu-zis și declarația. Cel dintîi este alcătuit din 15 puncte, dintre care primul consemnează ținerea reuniunii actuale, iar ultimele două anunță pe cea viitoare (mai 1970); restul se împarte, jumătate-jumătate, între enunțarea problemelor de ordin general-politic și consemnarea preocupărilor pe care „comitetul planurilor de apărare le-a discutat în reuniunea din 3 decembrie a miniștrilor de resort. În acestea din urmă se exprimă explicit dorința ca „potențialul militar global (al alianței) să nu sufere diminuări” și se vorbește despre măsurile întreprinse în acest sens; în ceea ce privește domeniile activității politice, alianța se declară doritoare să contribuie la asigurarea unui climat de destindere și cooperare; un articol vorbește despre „a parveni, în cele din urmă, la o soluționare pașnică a problemelor care se pun în Europa”, un altul despre „a crea condiții favorabile securității europene”, un al treilea despre „evoluția viitoare a relațiilor între Est și Vest” ș.a.m.d. Paragraful care menționează evoluția raporturilor între europene trimite la celălalt document al sesiunii, la declarația care le este consacrată. Atît unele mențiuni din textul comunicatului, cît și faptul că miniștrii au considerat necesară elaborarea unui document special cu privire la aceste relații, inclusiv posibilitatea „unei conferințe întrunite pentru a discuta și negocia problemele importante ale cooperării și securității în Europa”, măsoară tot mai largă popularitate de care se bucură, în rîndurile opiniei pu-

blice și ale unor largi cercuri politice de pe acest continent, propunerile țărilor socialiste cu privire la pregătirea și ținerea unei conferințe a statelor europene.

Dacă textul celor două documente este atît de stufos și de întortocheat încît un corespondent al ziarului american „International Herald Tribune” și-a permis să se refere la „această frazeologie caracteristică” pentru modul în care N.A.T.O. abordează problemele referitoare la o conferință generală a statelor europene, aceasta se datorează, fără îndoială, deosebirilor de vederi, anterioare sesiunii de la Bruxelles, de altfel, dintre guvernele țărilor membre ale alianței atlantice. Vineri dimineața, pe culoarele sediului din cartierul Èvere, ziariștii, ca și consemnați, dată fiind depărtarea de centrul orașului, înregistrau frînturile de știri despre activitatea miniștrilor: textele inițiale ale declarației, mai cu seamă, fuseseră ținta a numeroase propuneri de amendamente.

S-a urmărit cu un interes lesne de înțeles poziția secretarului Departamentului de stat, William Rogers, despre care s-a putut afla, încă din cuvîntarea rostită în prima zi a reuniunii miniștrilor de externe, că este cel puțin rece, eufemistic vorbind, față de ideea unei conferințe a statelor europene. Pentru că, totuși, linia declarată a politiciii S.U.A. este de a promova „negocieri, mai degrabă decît înfruntări”, reprezentantul S.U.A. a susținut reluarea formulei lansate în sesiunea de la Reykjavik (vara 1968) cu privire la o eventuală reducere echilibrată și controlată a forțelor convenționale și a armamentului nuclear tactic în Europa centrală. După cum se știe, această idee a fost înscrisă (chiar cu o pondere deosebită) în documentele sesiunii. Consimțînd, ceilalți membri ai Consiliului știau, însă, că pînă în momentul de față Consiliul Securității naționale al S.U.A. nu a aprobat nici un plan de reducere a armamentelor și că nu mai departe ca în ajun comitetul planurilor de apărare luase notă, cum se spune în comunicat, „de un raport preliminar în ve-

derea unui studiu aprofundat întreprins (nu de mult, din inițiativa S.U.A. — n.n.) asupra potențialelor militare comparate" existente în Europa. În cercurile de observatori și ziaristice se consideră că S.U.A. nu sînt în măsură să abordeze acea „reducere echilibrată” a forțelor pe care o preconizează și care apare, astfel, ca o formulă strict propagandistică.

Franța, care, după cum se știe, nu face parte din organisme militare integrate, nu s-a asociat prevederilor de această natură ale comunicatului; s-a exprimat, prin declarațiile ministrului de externe, Maurice Schumann, în favoarea ideii conferinței statelor europene: „Sîntem fără reticențe pentru o conferință a securității europene la care să participe nu numai țările N.A.T.O. și cele ale Tratatului de la Varșovia, ci și neutrii și neangajații din Europa”. Ministrul francez s-a pronunțat atît împotriva „unui refuz direct” al propunerilor țărilor socialiste, refuz pe care opinia publică nu l-ar putea înțelege, și, deopotrivă, împotriva „unui refuz indirect”, manifestat prin condiții prealabile inacceptabile. Invocînd preocuparea politicii franceze ca să nu se consacre și să nu se consolideze divizarea Europei prin ceea ce ar putea apărea ca niște negocieri „de pe poziții de bloc”. Maurice Schumann s-a declarat împotriva propunerii britanice de creare în cadrul alianței atlantice a unui grup special de lucru însărcinat să studieze modalitățile de pregătire a conferinței; în fine, el s-a opus înscriserii în declarație a unui pasaj destinat să exprime o poziție aprioric negativă a alianței față de ideea recunoașterii R.D.G.

De remarcat este atitudinea pozitivă adoptată față de ideea conferinței europene de către statele mijlocii și mici participante la sesiune. Nivelată în formulările generalizatoare ale celor două documente, ea apare, totuși, în expunerile făcute de miniștri în ședințe. Astfel, ministrul belgian Pierre Harmel, amintind raportul lui din 1967 consacrat obiectivelor politice pe care alianța ar trebui să le asume și printre care se e-numă, de pildă, „favorizarea securității europene”, s-a declarat favorabil unei conferințe a statelor europene care să-și propună acum nu țeluri ideale, poate încă irealizabile, ci obiective intermediare și posibil de îndeplinit. Se poate observa, totodată, că, susținînd participarea S.U.A. și a Canadei la conferință,

Cîțiva dintre miniștrii de externe occidentali, într-o pauză a reuniunii de la Bruxelles. De la stînga la dreapta: Maurice Schumann (Franța), Joseph Luns (Olanda), Michael Stewart (Marea Britanie) și Walter Scheel (R.F.G.)

ministrul belgian s-a arătat, în același timp, favorabil și participării celor două state germane.

Exprimînd punctul de vedere al guvernului său, ministrul olandez Joseph Luns a declarat: „Nu trebuie să renunțăm la ideea unei conferințe, trebuie să continuăm s-o pregătim, dar ea trebuie să aibă șanse rezonabile de a îmbunătăți securitatea în Europa; o înaintare gradată, eventual o serie de conferințe, ar fi poate de preferat...”

Ministrul de externe danez, Hartling, a mers ceva mai departe decît colegul său olandez pe linia acestei înaintări gradate, formulînd ideea unei conferințe preliminare care să înființeze un organism intereuropean de negociere, însărcinat cu preexaminarea problemelor susceptibile să devină obiecte de discuție.

Ministrul de externe al Islandei, Johnston, a arătat că guvernul său susține propunerea Finlandei privind conferința.

În ceea ce privește delegația italiană, în rîndurile ei se consideră ca un succes propriu faptul că, după multe controverse, noțiunea însăși de conferință a statelor europene a fost menționată în documentele finale ale sesiunii.

Pentru numeroși observatori și comentatori de presă, care au urmărit lucrările de la Bruxelles ale sesiunii N.A.T.O., a apărut ca un lucru evident faptul că ideea dialogului intereuropean se impune ca o realitate care începe să dărîne una după alta vechile concepții și practici izvorîte dintr-o perioadă în mod cert revolută. Într-adevăr, în ciuda unor rezerve sau optici diferite, problema destinderii, a cooperării și securității continentului este un obiectiv a cărui necesitate nu mai poate fi tăgăduită. Și este semnificativ faptul că importanța continuării dialogului, a intensificării contactelor bilaterale între statele Europei, utilitatea imperioasă a unei mai bune cunoașteri apar în tot mai multe declarații ale personalităților politice și însoțesc invariabil majoritatea comentariilor și articolelor apărute în aceste zile în presa mondială.

Bruxelles, 9 decembrie

reflector

„ANATOMIA UNEI GREȘELI”...

...este titlul volumului scris de ziaristul englez Henry Brandon și apărut recent în librăriile americane, volum care reconstituie întreaga istorie a războiului din Vietnam. Ideea de bază a lucrării este că acest război reprezintă „o aventură catastrofală”, în care „Statele Unite nu sînt capabile să obțină victoria”. „Războiul, scrie ziaristul englez, a subminat încrederea americanilor în conducătorii statului, în sistemul militar al țării, în politica sa externă. El a decepționat în asemenea măsură tineretul, încît acesta a început, ca niciodată în istoria americană, să se opună serviciului militar. Războiul a dezvoltat puternice sentimente pacifiste în întreaga țară”. Făcînd o expunere amănunțită a intervenției Statelor Unite în Vietnam, autorul subliniază că, de-a lungul acestui proces îndelungat, conducătorii S.U.A. au avut posibilitatea să-și revizuiască politica, dar nu au făcut-o.

RELAȚII FRANCO-CHILIENE

Confirmînd extinderea schimburilor economice dintre Franța și Chile, misiunea franceză condusă de Jean de Lipkowski, secretar de stat al afacerilor externe, care a făcut recent o vizită la Santiago de Chile, a înscris printre rezultatele acestei deplasări încheierea unor importante acorduri bilaterale. Pe plan economic, cel mai substanțial se referă la construirea unui metrou în capitala chiliană, pe baza unui împrumut acordat de guvernul francez. Interesat în diversificarea exporturilor sale, Chile a prezentat o listă de noi produse pe care ar dori să le livreze Franței. Pe de altă parte, statul chilian a pus problema obținerii unor reduceri a taxelor vamale pentru mărfurile pe care le exportă în țările Pieței comune.

CIBERNETICA ȘI INUNDAȚIILE

Specialiștii Centrului național universitar de calcul electronic din Pisa (Italia) au conceput un sistem de aparataje, avînd ca nucleu un creier electronic în stare să prevadă și să dea alarma în cazul unui pericol de inundație pentru o întreagă regiune. Sistemul implică instalarea de telepluviometre și telehidrometre pe toate cursurile de apă aflate sub control. Datele relatate de acestea în legătură cu cantitatea de ploaie căzută și cu nivelul riurilor sau fluviilor urmează să fie transmise automat creierului electronic. Acesta, analizînd datele obținute, va trasa în cîteva secunde un tablou exact al situației, cu șase pînă la 30 de ore înainte ca inundația să se producă, permițînd astfel adoptarea măsurilor preventive.

Ancheta „SONG MY“

„La My Lai a avut loc cu siguranță un masacru care nu poate fi justificat în nici o împrejurare, a declarat președintele Richard Nixon, în cadrul conferinței sale de presă de la 9 decembrie. Voi întreprinde tot ce îmi va sta în putință pentru a se face lumină asupra acestui incident și pentru ca toți acuzații, dacă sînt vinovați, să fie pedepsiți“. Președintele a respins, totuși, sugestiile de a constitui o comisie civilă de anchetă „în momentul de față“, cu o rezervă: „Dacă procesul judiciar în curs, inițiat de Pentagon, se va dovedi neadekvat, voi lua în considerare posibilitatea de a crea o comisie. Acum, însă, nu“.

Propunerile la care se referă președintele au fost formulate, la sfîrșitul săptămînii trecute, de personalități cu orientări foarte diferite dar, se pare, deopotrivă dezamăgite de ritmul și de stilul anchetei Departamentului apărării. Senatorul John Stennis, președintele Comitetului senatorial pentru forțele armate, cunoscut mai cu seamă pentru simpatia sa dintotdeauna față de Pentagon, ceruse ca președintele Nixon să invite „un grup de persoane competente dinafara guvernului și dinafara armatei“ să facă cercetări amănunțite și aprofundate și să prezinte un raport președintelui „cît mai curînd cu putință“. La întrebarea unui ziarist dacă crede că s-au făcut încercări de a camufla faptele, Stennis răspunsese:

Locotenentul William Calley (dreapta) și apărătorul său, maiorul Kenneth Raby, îndreptîndu-se spre sala de audieri. Calley este învinuit de uciderea a 110 civili.

„Nu s-a explicat de ce ele nu au ieșit la iveală mai devreme. Situația, a spus el, este intolerabilă și șocantă“. Și fostul vicepreședinte al Statelor Unite, Hubert Humphrey, se pronunțase duminică pentru instituirea unei comisii civile de anchetă de către președintele Nixon. Fostul judecător la Curtea Supremă, Arthur Goldberg, și alte 33 de persoane — oficialități guvernamentale, profesori de drept internațional, juriști — i-au cerut președintelui să numească o comisie națională care să examineze comportarea trupelor americane în Vietnam. „Afirmațiile privind atrocitățile comise în Vietnam afectează reputația și conștiința tuturor americanilor care respectă legea, a spus Arthur Goldberg. Suspiciunile create nu pot fi risipite de o curte marțială formată din cîțiva militari“. Apreciind că este „extrem de probabil“ ca la Song My să se fi produs „crime de război“, 12 profesori de drept din Canada au sugerat ca Statele Unite să comunice Organizației Națiunilor Unite rezultatele anchetei în legătură cu masacrul.

Într-un interviu televizat, secretarul pentru forțele terestre, Stanley Resor, a dat asigurări că „Pentagonul va descoperi dacă a existat un efort deliberat pentru a împiedica înaltul comandament american să fie informat la momentul oportun despre masacrul de la My Lai. Nu se va neglija nici un aspect al acestei probleme. Se va cerceta îndeaproape totul“.

Între timp, comisia specială a Pentagonului, condusă de generalul locotenent William Peers, continuă audierea secretă a persoanelor despre care se crede că ar putea da relații în legătură cu eventuala disimulare voită a faptelor reale. Reporterii îi așteaptă la ieșire pe culoarele Pentagonului și le cer să facă declarații pentru presă. Căpitanul Ernest Medina, comandantul companiei de infanterie care a exterminat populația satului sud-vietnamez, a povestit cum a împușcat el însuși o femeie rănită, a negat că ar fi împușcat copii, a recunoscut că a ordonat atacul împotriva satului My Lai și că a văzut cadavre de femei și de copii, dar a tăgăduit că ar fi dat vreun ordin de „măcel“. Alții, ca locotenentul William Calley, pus sub acuzare pentru uciderea a 110 civili, refuză să facă declarații presei. Avocatul său a făcut cunoscut că locotenentul n-a comunicat nimic nici Pentagonului în legătură cu ceea ce s-a întîmplat la Song My, deoarece „i se ordonase să nu se refere la aceasta“ pentru a nu se autoincrimina. Calley, a arătat avocatul său, „se va declara nevinovat și va folosi toate mijloacele pentru a-și dovedi nevinovăția“. În ciuda faptelor evidente, recunoscute și de Casa Albă, căpitanul Medina, mergînd mai departe încă decît Calley, a trecut la contraatac: a dat în judecată pentru calomnie revista „Life“ și cere o sută de milioane de dolari daune pentru un articol publicat în numărul din 5 decembrie. „Life“ reproducea declarațiile unui martor ocular, Richard Pendleton, care l-a văzut pe Medina împușcînd un băiețel de vreo 5 ani. „Cel mai mare mister îl constituie motivele pentru care căpitanul Medina n-a fost pus sub acuzare“, se spunea în articol.

Dosarul neoficial al învinuirilor grave crește continuu. Senatorul Charles Percy a transmis Pentagonului o scrisoare în care se arată că atrocități similare cu cele săvîrșite la Song My au fost comise și de o unitate de pușcași marini comandați de maiorul Charles Robb, ginerele fostului președinte al Statelor Unite, Lyndon Johnson. Scrisoarea este semnată de Anthony Martin-Trigona, care a vizitat unitatea respectivă anul trecut, în calitate de corespondent al ziarului Universității din Illinois. Pușcașii marini ai maiorului Robb primiseră următorul ordin: „Ucidete ceea ce mișcă, incendiați ceea ce nu mișcă“. În baza acestui ordin, susține Martin-Trigona, soldații au ucis mulți civili sud-vietnamezi. Abordat de ziaristul Jack Anderson, maiorul Robb a negat că ar fi dat vreodată un asemenea ordin. El a adăugat, însă, că avea sub comanda sa 200 de oameni și că „nu e atît de naiv încît să nu-și închipuie că s-ar fi putut întîmpla și lucruri cu care el să nu fie la curent“.

Merită să fie reținută și declarația senatorului Thomas Dodd, care a fost incredințat de „un expert de prim ordin“ că soldații de la Song My au ucis probabil sub influența marijuanei vietnameze, foarte puternică și nocivă. Subcomitetul pentru delicvența juvenilă condus de Dodd va cerceta dacă nu cumva „unii dintre soldații noștri din Vietnam au devenit victimele acestei probleme a drogurilor care a și distrus textura societății americane“. În replică, ministrul justiției, John Mitchell, a declarat că se fac eforturi pentru a stăvili traficul de stupefiante în toată Asia de sud-est și, cu deosebire, în Vietnamul de sud.

În conferința de presă a președintelui Nixon, Song My a fost tratat ca un „caz izolat“. Președintele a insistat asupra a ceea ce el a numit „cealaltă față a medaliei“ și anume „activitățile trupelor americane în favoarea populației civile din Vietnam“, concretizate, de pildă, în faptul că... „numai anul acesta pușcașii marini au construit peste 250 de biserici, pagode și temple pentru populația sud-vietnameză“! Situația războiului din Vietnam a fost evocată în următorii termeni: „După cum am indicat și în cuvîntarea mea televizată din 3 noiembrie, rapoartele din Vietnam privind pierderile în lupte și instruirea sud-vietnamezilor indică mai multe progrese decît prevăzuserăm noi în iunie, cînd am început programul de retragere a trupelor. Luna aceasta, va avea loc o reducere a trupelor americane prin înlocuirea lor de către trupe sud-vietnameze. Voi anunța în următoarele două sau trei săptămîni la cît se va ridica numărul lor. Numărul este încă în studiu. Va depinde de evenimente și de analizarea de către noi a evenimentelor de acum și pînă în momentul cînd voi anunța reducerea“. (După cum a declarat luni Pentagonul, în prezent numărul soldaților americani din Vietnam este de 475 000).

Președintele a arătat că nu crede în posibilitatea unei reglementări prin tratative în viitorul apropiat și, ca atare, nu intenționează să numească un înlocuitor al lui Henry Cabot Lodge în fruntea delegației americane de la Paris. Așadar, conferința de presă nu aduce nici un element de natură să indice o modificare a cunoscutei poziții americane în problema vietnameză. Continuă atît așa-zisa „vietnamizare a războiului“, cît și atitudinea negativă față de perspectiva unei soluții negociate.

F. A.

Omul și mediul înconjurător în dezbaterile O.N.U.

Pentru prima dată în istoria sa multi-milenară, supraviețuirea speței umane a încetat de a mai fi o problemă a adaptării la mediul înconjurător. Condițiile de astăzi impun adaptarea mediului după necesitățile omului și muncii sale, folosirea resurselor planetei în așa fel încât să permită progresul economic și social al ființei umane fără a distruge echilibrul complex dintre organismele vii din pământ, apă și biosferă, pe care, în fond, este clădită întreaga viață de pe Terra.

Având înscrisă în Cartă obligativitatea de a realiza „cooperarea internațională în rezolvarea problemelor mondiale cu caracter economic, social, cultural și umanitar”, O.N.U. a trecut recent la abordarea cu cea mai mare seriozitate a unor repercusiuni ale civilizației asupra omului, considerând că exploatarea rațională și conservarea mediului uman sînt probleme cărora întreaga omenire este chemată să le facă față.

Înarmați cu cunoștințe și date furnizate de oameni de știință, reprezentanții statelor dezbate la O.N.U., în Comitetul pentru problemele sociale, umanitare și culturale, tabloul și consecințele mediului în care trăiește și muncește omul.

Dezbaterile s-au axat pe trei mari capitole: a) efectele negative ale cuceririlor științei și tehnologiei; b) problema populației; c) creșterea ritmului urbanizării.

Discuția a evidențiat ideea că, de o importanță vitală pentru întreaga evoluție, indiferent de nivelul de dezvoltare social-economică al țărilor angrenate în acest proces, industrializarea, realizată fără un studiu atent al consecințelor sale pe plan individual și general, fizic și social, implică pericolul apariției unor fenomene cu efecte dintre cele mai îngrijorătoare. Una dintre acestea este poluarea atmosferei.

Experții au calculat că poluarea atmosferei cu substanțe toxice ajunge în decurs de un an pînă la 750 kg în medie de persoană. În hrana fiecărui om se acumulează într-un an 1 359 grame de aditivi chimici, la care se adaugă consumul exagerat de medicamente. Distrugerea nerațională a pădurilor și creșterea numărului materialelor care consumă oxigen ridică o problemă serioasă pentru viitor. Un singur avion care traversează

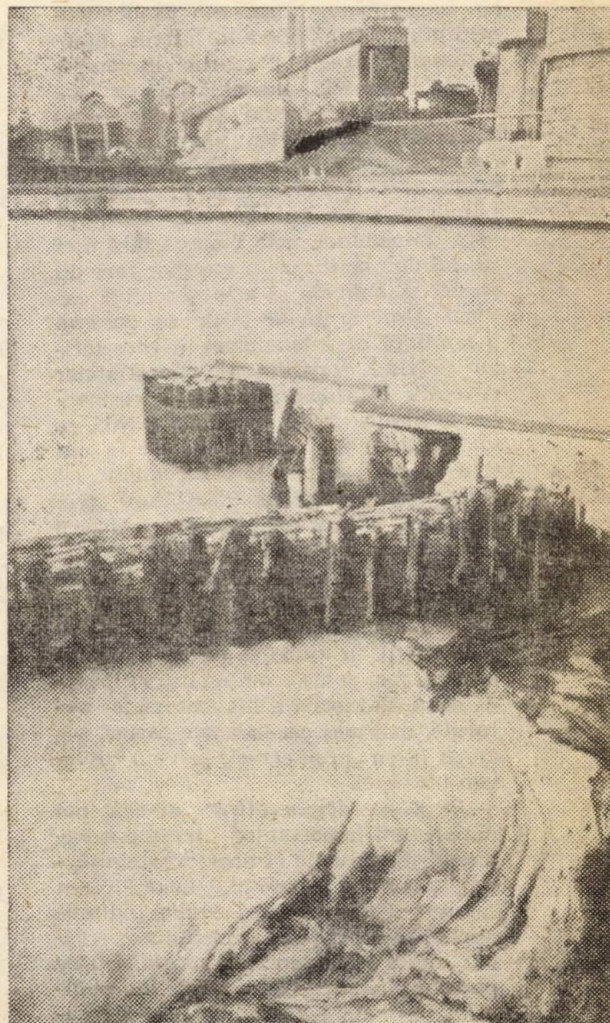
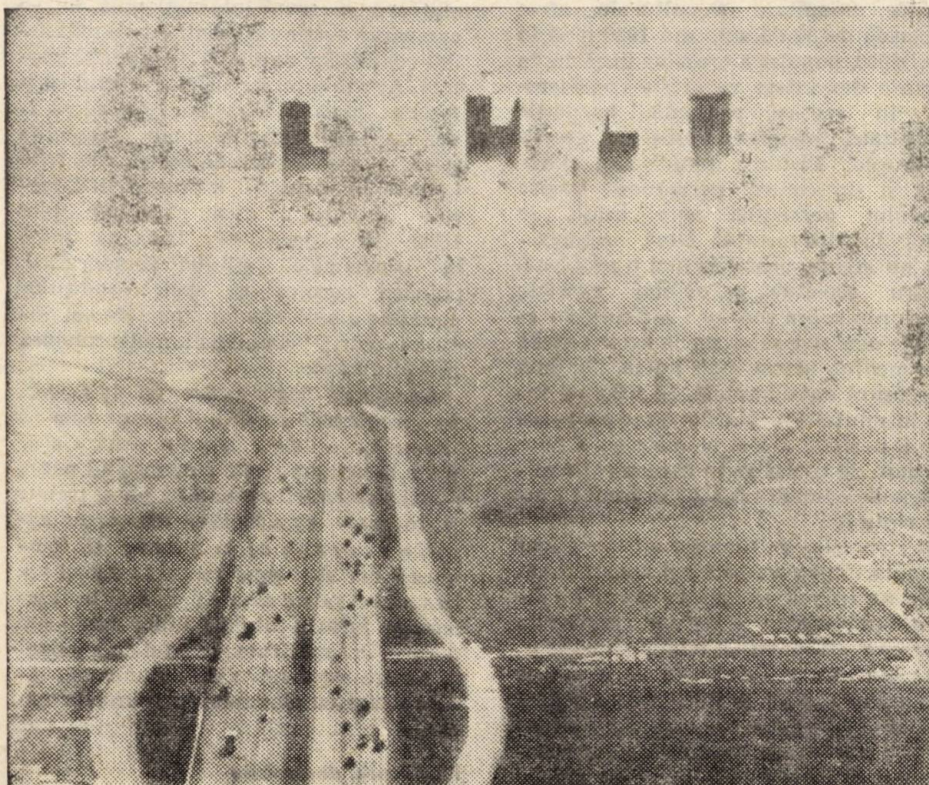
Efecte ale poluării atmosferei pe o autostradă spre Houston (S.U.A.)

Atlanticul consumă 35 de tone de oxigen din biosferă. Creșterea consumului de combustibili lichizi și solizi pentru încălzire a determinat în ultimul secol o sporire cu 10 la sută a cantității de bioxid de carbon în atmosferă, procent care pînă în anul 2000 va atinge 25 la sută, cu efecte potențiale dăunătoare asupra climatului și situației atmosferice ale lumii. Creșterea cantității de bioxid de carbon în atmosferă, concomitent cu scăderea celei de oxigen, va determina creșterea absorbției căldurii soarelui în aer și, deci, va duce la mărirea temperaturii aerului.

Reziduurile tehnologiei sînt principalele surse poluante. În Statele Unite, spre exemplu, aceste reziduuri se cifrează anual la 142 000 000 tone de fum și gaze nocive, 20 000 000 tone gunoi provenit din 48 milioane cutii, 26 milioane de sticle și borcane, 3 milioane de tone de gunoale și 50 trilioane de galoane de apă murdară și fierbinte, evacuată de fabrici și uzine. La toate acestea se adaugă poluarea aerului cu substanțe radioactive, provenite din experiențele cu armele nucleare sau cu substanțe toxice, eliberate în atmosferă prin experimentarea armelor chimice și bacteriologice. Lărgirea sferei de aplicabilitate a energiei nucleare, neînsoțită de mijloace adecvate de control și filtrare, prezintă pentru omenire un mare risc. Toate măsurile luate pînă în prezent de industriile nucleare din diverse țări pentru a preveni acest risc nu au creat garanții maxime; kryptonul 95 și tritiul continuă să scape în atmosferă.

Milioane de hectare de păduri, situate în apropierea zonelor industriale, mor

Ape poluate în vecinătatea unor întreprinderi industriale

sau sint pe cale de dispariție; numeroase specii de păsări, plante și animale au fost extirpate prin poluare. Unele specii sint pe cale de degenerare, altele au fost declarate „unice” sau „specii rare”.

Majoritatea industriilor din lume își evacuează reziduurile în riuri, fluvii, mări și oceane. Unele state folosesc oceanele drept depozite de cisterne cu gaze chimice, rămase nefolosite din timpul războiului trecut sau considerate a fi suferit uzura morală. Asemenea acte de nesocotire a legilor naturii produc continua distrugere a vieții locuitorilor întinderilor albastre. Sint pe cale de dispariție unele specii de balene, cașaloți, broaște țestoase de mare, sardelele de Pacific și salmon de Atlantic. Sute de milioane de pești de diverse soluri mor anual datorită poluării apelor. Mii de km de zone de coastă și de plaje din întreaga lume ar trebui închise datorită pericolului pe care îl prezintă apele poluate cu petrol sau reziduuri industriale pentru viața omului. Poluarea riurilor, fluvioare, lacurilor și apelor internaționale a devenit o problemă majoră, care preocupă numeroase state ale lumii. Curățirea apelor lacului Erie, unul dintre cele mai poluate din lume, ar costa circa 40 miliarde dolari. Aproape toate lacurile din apropierea zonelor urbane și industriale sint puternic poluate. Nici măcar renumitele lacuri elvețiene, de mare interes turistic, nu au fost ocolite de boala poluării. Fiecare națiune posedă pe teritoriul său bogății de neînlocuit care, fie că sint sau nu apreciate ca atare, sint reprezentate prin speciile variate de plante și animale, prin frumusețile naturale, prin peisaje de un interes excepțional. Multe din problemele mediului uman prezintă interes internațional, întrucît parcurile naționale, zonele naturale, amenajările de ansamblu pentru speciile sălbatice constituie în fond o parte a patrimoniului resurselor peisagistice ale omenirii. În unele țări sint devastate în mod irațional resursele naturale ale biosferei prin despăduriri, prin vinarea fără nici un fel de planificare a speciilor rare de păsări și animale și prin pescuitul excesiv. Deși în toate țările se observă o tendință de intensificare a cercetărilor privind dezvoltarea cunoștințelor necesare utilizării raționale a resurselor naturale, multe studii ale O.N.U. se vād nevoite să constate că, nu în puține cazuri, atît în țări dezvoltate, cît și în cele în curs de dezvoltare, preocuparea pentru planificarea utilizării raționale a resurselor mediului înconjurător, cît și controlul efectiv în același sens sint insuficient urmărite.

Analizînd aceste „boli ale civilizației”, specialiștii au ajuns la concluzia că omul nu mai poate continua să risipească și să distrugă liniștit resursele naturale, mai ales că, în unele cazuri, s-a ajuns la un „prag critic” privind resursele biosferei.

„Explozia demografică” adaugă noi dimensiuni importanței majore a exploatații raționale și conservării resurselor naturale și mediului înconjurător. Potrivit datelor oficiale, în mai puțin de patru secole, populația globului a crescut de la circa jumătate de miliard de persoane la circa 3,5 miliarde, determinînd, într-un grad sau altul, modifica-

rea de către om a tuturor zonelor pămîntului. Creșterea populației a dus la sporirea productivității agriculturii, la dezvoltarea industriilor. Pe de altă parte însă, lipsa de grijă pentru ameliorări care să preîntîmpine sau să corecteze efectele distructive ale unor procese naturale și mai ales rezultatele exploatații neraționale a terenurilor agricole pînă în prezent omului contemporan probleme noi, a căror acuitate impune măsuri concrete urgente, în domeniul folosirii raționale a resurselor. Circa 500 milioane ha de pămînt arabil au fost răpite agriculturii de către eroziuni și salinitate. Două treimi din suprafața împădurită a pămîntului au fost defrișate. 150 de specii de păsări și animale au fost exterminate și alte 1 000 de specii sint pe cale de dispariție.

Perspectiva dublării populației lumii, în mai puțin de o jumătate de secol, ridică în mod acut necesitatea întreprinderii de măsuri pentru conservarea bogățiilor solului și subsolului planetei, a mediului uman. Necesitatea de a se asigura hrana, apa, minereurile și combustibilul pentru un asemenea număr de oameni va exercita o presiune crescîndă asupra tuturor zonelor geografice ale pămîntului și va reclama o justă planificare și folosire a resurselor naturale.

În regiunile tropicelor umede există problemele eroziunii solului, cauzată de ploile torențiale, scăderea fertilității, devastarea pădurilor și distrugerea irațională a faunei sălbatice. În zona tropicelor uscate există pericolul distrugerii vegetației prin înaintarea deșerturilor. În țările dezvoltate există un conflict permanent între cererile de apă ale centrelor industriale urbane, hidrocentralelor, cererile de spațiu pentru rețele de transporturi și construcții, pe de o parte, și necesitatea de a menține ridicată productivitatea agriculturii, a extinderii suprafețelor cultivate, pe de altă parte.

„Explozia demografică” a determinat creșterea ritmului urbanizării. Potrivit raportului secretarului general al O.N.U., prezentat Comitetului pentru probleme sociale, umanitare și culturale, într-o perioadă de 80 de ani, din 1920 pînă în anul 2000, populația orașelor în țările în curs de dezvoltare va crește considerabil. În aceeași perioadă, în țările dezvoltate, populația orașelor se va cvadrupla. Printr-o planificare adecvată și un control permanent asupra exodului populației spre orașe, se arată în documentul citat, urbanizarea nu ar mai constitui nici o problemă pentru societate, nu ar mai exercita presiuni asupra zonelor agricole, iar efectele negative generate de aglomerările din mediul urban s-ar putea diminua în măsură considerabilă. În prezent, însă, în multe din marile metropole ale lumii, periferiile sint ocupate de întinse cartiere de cocioabe, în care zeci de milioane de oameni trăiesc în condiții indescriptibile.

Dezbaterile din Comitet au evidențiat că lupta împotriva poluării apelor și aerului nu trebuie în nici un caz să fie interpretată drept o acțiune împotriva progresului industrial, tehnice și tehnologice; din contră, este necesar ca aceste ramuri să pună la dispoziția omenirii mijloacele necesare combaterii greșelilor comise pînă acum în edificarea civilizației omenirii. Scopul acestei lupte trebuie

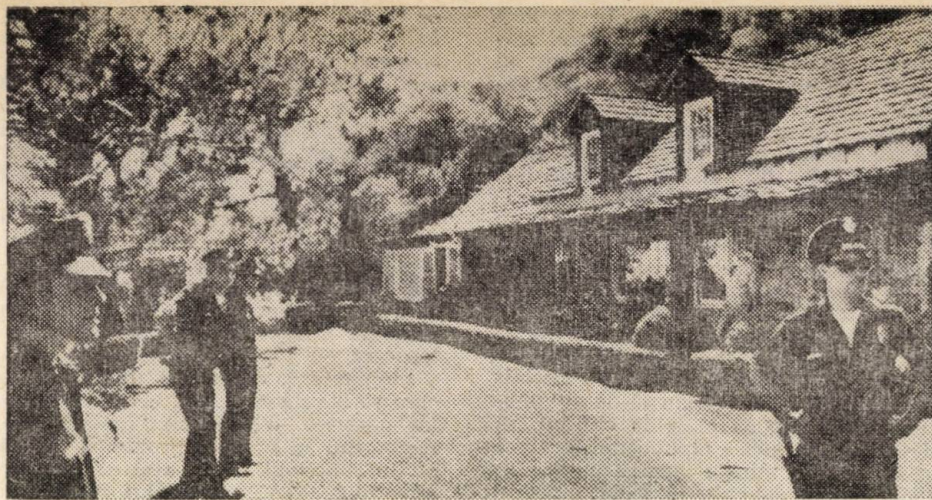
să fie exploatarea rațională a resurselor planetei, îmbunătățirea vieții locuitorilor ei. În orice caz, țările în curs de dezvoltare nu trebuie „penalizate”; prăgusul lor nu trebuie măsurat prin prima gradului de poluare pe care îl generează. Și, întrucît problemele mediului înconjurător preocupă nu numai țările industrializate ci și pe cele aflate în curs de dezvoltare, atît în raportul secretarului general al O.N.U. cît și în timpul dezbaterilor, s-a pus un deosebit accent pe utilitatea unui larg schimb internațional de informații în aceste domenii.

România — citată în raportul amintit printre puținele țări din lume cu aer și ape suficient de curate pentru a asigura sănătatea populației sale — s-a oferit să împărtășească țărilor aflate în curs de dezvoltare din experiența acumulată în domeniile planificării dezvoltării industriale și urbanistice, pentru a se putea preveni greșelile făcute de unele țări dezvoltate.

Aceste probleme se află în atenția aproape a tuturor agențiilor specializate ca U.N.E.S.C.O. (aspectele științifice); F.A.O. (protejarea, utilizarea rațională și îmbunătățirea resurselor naturale fizice și biologice în sectoarele rural și acvatic ale mediului uman); O.M.S. (relația dintre mediul uman și bolile omului); O.M.M. (meteorologie și atmosferă ca parte componentă a mediului înconjurător); O.I.M. (munca și mediul industrial și efectele lor asupra omului). Organizația consultativă maritimă interguvernamentală (IMCO) studiază problema poluării apelor; Agenția Internațională pentru Energia Atomică (A.I.E.A.) vizează poluarea radioactivă a aerului; Organizația Internațională a Aviației Civile (O.I.A.C.) face studii asupra zgomotului avioanelor și detunerii sonice etc. Rezultatele acestor cercetări pe mai multe planuri sint îmbucurătoare, iar experții consideră că nu vor întîrzia să dea rezultatele așteptate. Esențial este de a se conjuga toate eforturile pe scară internațională, într-o campanie susținută pentru îmbunătățirea condițiilor de viață pe această planetă. Acesta este, de altfel, și rostul conferinței internaționale din 1972, ce va avea loc la Stockholm sub auspiciile O.N.U. La această conferință, hotărîtă la actuala sesiune a Adunării Generale a O.N.U., vor participa peste 1 200 de experți din întreaga lume în problemele științei demografice, poluării aerului și apei, condițiilor generale ale diverselor tipuri de sol, industrializării, urbanisticii, meteorologiei, pescuitului etc.

Concluzia dezbaterilor de la O.N.U. în „problemele mediului uman” este că timpul nu e deloc pierdut pentru a se trece la acțiune și că, recunoscînd necesitatea cooperării cu natura, omul trebuie, în unele cazuri, să-și tempereze cererile exagerate de la natură, să folosească, dar să și conserve resursele ei vii. Răspunsul poate fi găsit numai în înțelegerea justă a posibilităților reale ale naturii, în capacitatea omului de a modela natura după nevoile și munca sa, în administrarea chibzuită a resurselor naturii.

New York, decembrie

Politia la locul dramei de la vila „Bel Air“

Fenomenul „hippie” și crimele de la „Bel Air”

Municipalitatea din San Francisco refuzase să le pună la dispoziție hipodromul solicitat. Atunci, organizatorii festivalului de muzică „rock” în aer liber, cadou oferit tineretului Californiei de „Rolling Stones” și de alte 18 formații orchestrale, au hotărât ca acesta să se desfășoare pe colinele de la Livermore, la circa 80 de kilometri depărtare de San Francisco. Cine erau cei 300 000 (sau poate 500 000) de tineri care s-au strâns acolo simbăta trecută,

Linda Kasabian, una din inculpatele pentru omorurile de la „Bel Air”

blocind cu automobilele lor 35 de kilometri de autostradă, au lăsat în urma lor patru morți, au asistat la nașterea a doi copii, la încăierări feroce provocate de huliganii cu motociclete care își spun „îngerii infernului”, au cumpărat și consumat pe loc atâtea stupefiante încât fumul țigărilor cu marijua învăluia, ca o ceață, întreaga mulțime, au lăsat în urmă tone de sticle de băuturi spirtoase și sute de mașini abandonate? Erau hippies, amatori de muzică rock, tineri blazați, plictisiți, — o lume amestecată, viu colorată, dar amorfă, lipsită de țel, care poate fi întâlnită mai ales în Statele Unite, în special în California, de predilecție la San Francisco, dar rareori într-o concentrare de asemenea proporții. „Nu am nici o mulțumire”, au cîntat cu toții în cor, împreună cu faimosii „Rolling Stones”, care descinseseră în mijlocul lor cu elicopterul. E adevărat. Nonconformismul lor s-a înscris în tipare atât de rigide, atât de uniforme, încît a devenit un nou conformism, mai riguros și mai posac decît cel pe care au început prin a-l refuza. Un conformism care îi adună în turme imense pentru a se închina la unul sau altul dintre idoli celor ce disprețuiesc idealurile. Păreau, în general, pașnici, neviolenti, admirabilă pradă pentru pescuitorii în ape tulburi. Meredith Hunter, în vîrstă de 18 ani, a fost ucis prin înjunghiere de „îngerii infernului”. Alți cinci tineri au fost maltratați grav de aceeași bandă. Doi au fost călcați de o mașină. Unul s-a înecat — nu se știe de ce — într-un șanț. Era poate sub influența drogurilor, la fel cu alt tînăr, care și-a rupt oasele sărind de pe o pasarelă înaltă de 12 metri, și ca sutele de per-

soane cărora li s-a acordat asistență medicală de urgență pentru că excesul de stupefiante le pusese viața în primejdie.

Din nou, însă, întrebarea „dar cine sînt, de fapt, acești hippies?” pare a fi de cea mai mare actualitate. De cînd s-a aflat că sadicul asasinat căruia i-au căzut victimă actrița Sharon Tate și încă patru persoane, precum și alte crime inexplicabile au fost comise de un grup de hippies, fenomenul social reprezentat de acești nomazi ai „societății de consum” este examinat cu o atenție deosebită. Sînt ei oare profeții încă neînțeleși ai crepusculului unei lumi decadente? Sînt o buruiănă otrăvită și abjectă, un mediu propice deprăvării și crimei? Sînt un produs al huzurului și al descompunerii care îl însoțește, o versiune modernă a tinerețului corupt din Roma antică pe cale de a se prăbuși?

Simplificările brutale nu duc niciodată la răspunsuri corecte. Cert e că acești tineri ciudați există, și încă într-un număr considerabil, și că trebuie să se țină seama de existența lor ca de un simptom caracteristic Americii zilelor noastre.

■ ÎN TRANSĂ HIPNOTICĂ ?

Bănuind că fiica sa, Sharon Tate, a fost ucisă de o bandă de hippies, Paul B. Tate, fost ofițer de informații al forțelor armate, în vîrstă de 46 de ani, și-a lăsat mustață și barbă și a trăit, timp de patru luni, printre elemente dubioase care se droghează, se costumează absurd și trăiesc în marginea sau în afara societății. A frecventat „comune” de hippies, s-a amestecat cu ei și a tras anumite concluzii pe care le va comunica autorităților „la momentul oportun”.

Adevărul a fost aflat pe altă cale, la capătul unor investigații privind automobile furate și alte delictе de același gen.

Cinci tineri îmbrăcați în negru și purtînd glugi negre au pătruns la 8 august în vila Bel Air. Unul dintre ei tăia în prealabil firele telefonice. S-au tîrît pînă la zidurile casei pentru a nu fi văzuți, au forțat o fereastră, cineva a pătruns prin ea și a deschis ușa principală. Actrița Sharon Tate, care se afla în altă încăpere, a fost adusă în livingroom unde erau și cei patru invitați ai ei din seara aceea. Înfricoșată, Sharon Tate le-a spus asasinilor că mai are două săptămîni pînă va naște și i-a implorat s-o lase să trăiască. Ei însă au ucis-o brutal, sadic, ca și pe ceilalți locuitori ai vilei. Așa li se ordonase. Erau, pare-se, în transă hipnotică.

Dezvăluirile au fost făcute, din proprie inițiativă, de Susan Atkins, o frumoasă fată în vîrstă de 21 de ani, cu trăsături de madonă. A fost de față la monstruosul asasinat, dar, după spusele ei, n-a participat. Ea nu era învinovățită inițial „decît” de uciderea muzicianului Gary Hinman, în vîrstă de 34 de ani, înjunghiat în iulie 1969 în locuința sa. A doua zi, banda în negru a primit ordin să mai ucidă două persoane „pentru a se menține în formă” și s-a executat. Victimele, a-lése la întîmplare, au fost Leon și Rosemary Labianca. Au fost în total 18 „omoruri rituale”. Unele cadavre au fost îngropate în deșert și nu vor fi găsite, probabil, niciodată. Pe lista celor condamnați la moarte de „profetul” Charles Manson mai figurau 11 persoane.

Nu încape nici o îndoială : criminalii sînt o bandă nomadă de hippies, în

special fete provenite din familii cu o situație materială bună. Cum au ajuns oare pînă aici?

■ EVADAREA DIN SOCIAL

În așa-zisa societate de consum, tineretul nu se simte la îndemînă. El o respinge, o refuză, o contestă. Vrea altceva. Ce anume? Atunci cînd știe cum ar dori s-o schimbe sau ce anume ar dori să pună în locul ei, contestația are un sens, reprezintă, ca în orice proces dialectic, un factor de progres. În Statele Unite, această contestare fecundă are direcții precise și rezultate remarcabile. Ea se opune, de pildă, războiului din Vietnam, îmbrăcînd forma unor demonstrații pe scară națională care atrag și pătri în principiu necontestate ale populației. Ea îmbrățișează cauza minorității oprimate, găsindu-și expresie în marea mișcare pentru drepturile civile ale negrilor.

Există însă și o contestare nihilistă, lipsită de o fundamentare socială sau etică reală. Unii tineri vor nu să schimbe lumea în care trăiesc ci doar să fugă din ea, să evadeze din condiția lor socială și chiar din social. Ei nu știu, nu vor să știe, că în afara socialului omul nu este nimic. Neagă societatea în mod global, respingînd nu numai viciile ci și valorile ei. Literatura, arta, știința, progresele tehnologiei sînt, în concepția lor, lanțuri care îi trag pe oameni înapoi, obstacole în calea libertății absolute, înșelătorii ale unei societăți reprobabile. Ei vor să se întoarcă „înapoi la natură” (florile fiind unul dintre simbolurile acesteia), la „bunătatea primară, nealterată”, a omului. Aplicată în mijlocul — sau chiar în marginea — unei societăți precis structurate, această doctrină pseudo-rousseau-istă are efecte lamentabile. Refuzînd structurile date, tinerii care repudiază o dată cu tot ceea ce e rău și tot ceea ce e bun în civilizația americană se integrează, vrînd-nevrînd, în alte structuri, adesea ciudate, cu aspecte tribale, mistice și, mai întotdeauna, foarte înapoiate. Așa apar, bunăoară, „familiile” sau „comunitățile” de hippies.

„Familia Manson” era o anomalie chiar și printre hippies care acceptă și practicile cele mai nefirești. Era totodată un harem, o bandă de hoți și un cerc de „magie neagră”. Fetele erau în asemenea măsură sub influența lui Manson, pe care îl divinizau și de care se temeau îngrozitor, încît nu făceau nici o mișcare fără ordinul lui. Avocatul Susanei Atkins afirmă că ea se consideră acum „ca și moartă” fiind convinsă că Manson o va „pierde” prin mijloace magice. Dar cine este, la urma urmei, acest diabolic Manson?

■ UN PROFET ÎN BUFET

Amurg în Valea Morții. Atmosferă de „thriller”, de film de groază. Un polițist tînăr, frumos ca Garry Cooper, dă brusc de perete ușa unei cabane aparent părăsite și intră cu pistolul în mînă. Înăuntru arde o singură lumină. Polițistul James Purcell distinge cu greu siluetele: vreo zece hippies, așezați la cină în jurul unei mese de lemn negeluit. Le ordonă să ridice mîinile în sus și să iasă din cabană. Sînt arestați pentru furt de automobile. Cu lanterna în mînă, James

Purcell caută mai departe. În camera de baie îi atrage atenția un bufet minuscul. Îl deschide și descoperă în el un omuleț scund și slab, pletos și bărbos, ghemuit cu genunchii la gură. E Charles Miller Manson, în vîrstă de 35 de ani. E „Satana”, zis și „Isus”, șeful „familiei Manson”, zisă și harem. S-a născut la 11 noiembrie 1934, la Cincinnati. Mama lui avea 16 ani și curînd după ce a dat naștere acestui copil cu tată necunoscut a fost condamnată la închisoare pentru că atrăgea bărbați. Pentru a-i jefui împreună cu fratele ei. Începînd de la vîrstă de 13 ani, Manson a trecut printr-un șir de case de corecție și închisori, ceea ce i-a permis să se perfecționeze în furtul de automobile, să învețe să cînte la chitară, să deprindă practica hipnotismului și să se inițieze în tainele magiei negre. În 1967, cînd a devenit, în sfîrșit liber, a descoperit, în California, o lume cu totul nouă: pe hippies. Aici își putea desfășura în voie talentele.

California este atît locul de origine al mișcării hippie cît și mediul în care aceasta a luat formele cele mai exuberante și mai aberante. S-a calculat că, în fiecare zi, o mie de americani devin californieni. Pentru mulți dintre ei, California reprezintă nu atît un ideal de afluență — deși este cel mai bogat dintre statele americane — cît locul în care se poate trăi fără constrîngere socială. Ei se rup de tradițiile familiilor și comunităților din care provin și, după cum declară sociologul Don Muchmore din Los Angeles, „oamenii vin aici și fac lucruri pe care nu le-ar face în mod normal acasă la ei, pentru că acolo comportarea lor ar fi considerată inacceptabilă. Nu vor să mai dea socoteală în fața vecinilor lor. Doresc libertatea de-a face ce vor atunci cînd vor”.

Evident, California, în care trăiesc 20 de milioane de oameni — a zecea parte din populația Statelor Unite — este, în primul rînd, patria unor mari realizări în toate domeniile activității umane. Dar, după cum scrie revista „Time” în unul dintre ultimele sale numere, „în California totul pare intensificat pînă la exces. Dacă excelența și frumusețea nu par nicîieri mai excelente și mai frumoase decît în California, e tot atît de adevărat că nicîieri răul nu este atît de urît și uritul nu este atît de rău. Contrastele sînt dramatice”. Și astfel, în partea „urîtă și rea” de care ne ocupăm aici, constatăm că anul trecut mai mult de 5 la sută dintre locuitorii Californiei au fost arestați sub diverse acuzații, că numai la San Francisco s-au produs, în primele zece luni ale acestui an pe peste 110 asasinat și că în acest ultim oraș, în care potrivit ultimului sondaj Gallup, ar dori să trăiască majoritatea americanilor, sinuciderea ocupă locul șapte pe lista cauzelor celor mai frecvente ale morții (28,2 la 100 000 de locuitori, în timp ce pentru ansamblul S.U.A. raportul este de 10,7 la 100 000).

■ ROBIE MODERNĂ

Există în S.U.A. tineri cărora lumea în care trăiesc nu le place, dar nu sînt în stare sau nu vor să militeze pentru alta mai bună. Atunci sînt tentați să închidă ochii și să-și construiască o lume imaginară. Cu ajutorul drogurilor, de pildă. De la relativ mai puțin nociva marijuana — cu care se începe

— la L.S.D.-ul care scoate din minți, la heroina care înrobește și distruge sistemul nervos.

„Civilizațiile care trec la consumarea drogurilor pe scară mare își pierd în mod inevitabil spiritul, se prăbușesc, sînt distruse. Cînd spiritul unui popor a fost nimicit e aproape imposibil să-l mai refaci”. Teribilul avertisment a fost formulat de președintele Nixon la o conferință anume convocată a guvernelor statelor americane. El i-a informat că o treime dintre studenții americani și 16 la sută dintre elevii de liceu fumează marijuana. „Trebuie să ne întoarcem cu toții acasă și să începem o campanie de educare și de informare care să cuprindă pe toți cetățenii statelor noastre, a continuat președintele. Răspunsul la această problemă constă nu în sancțiuni, căci acestea intervin abia după ce răul s-a produs. Răspunsul constă în mai multă informare și o mai bună înțelegere a problemei de către toți”. După Richard Nixon a luat cuvîntul în fața guvernatorilor actorul de televiziune Art Linkletter, a cărui fiică, Diana, în vîrstă de 20 de ani, s-a sinucis în luna octombrie sub influența drogurilor. El a spus că „durerea este cea care l-a decis să vorbească” pentru a sublinia cît de primejdioase sînt stupefiantele. „Copiii încearcă atîtea feluri de droguri și de chimicale încît nici o opreliște legală nu-i poate împiedica. Cei mai mari vinovați sînt cei ce și-au asumat rolul de misionari ai L.S.D.-ului și ai marijuanei”. El s-a referit la faimosul dr. Timothy Leary, fost profesor la Universitatea Harvard, pe care-l consideră asasinul moral al fiicei sale. Leary a renunțat la postul său universitar pentru a predica tinerilor că „marijuana ne-a fost dată de Dumnezeu”.

Nu este singurul apostol al răului pe care tinerii hippies sînt dispuși să-l asculte. Ei contestă orice autoritate, dar cad ușor victimă oricărui aventurier, oricărui escroc care agită demagogic sloganul „libertății absolute” pentru a-i transforma în executați lipsiți de voință ai planurilor sale de îmbogățire sau de dominație. Metoda cea mai frecvent folosită este constituirea unei societăți mistice. Orice cult religios este bun, cu condiția să fie cît mai exotic și cît mai esoteric. Numai în sudul Californiei au fost numărate două sute de grupări oculte, avînd în total peste 25 000 de membri. Practici mistice de origine javaneză, africană, spiritualistă, sau pur și simplu inventate de „preoți” ad-hoc atrag și subjugă tineri dornici de senzații tari, necunoscute.

Cum a pătruns Charles Manson printre hippies? S-a instalat, împreună cu o tînără din Wisconsin, într-un apartament luxos din Haight Ashbury. Primeau în flux continuu hippies care cîntau, dansau și petreceau zile și nopți întregi. În aprilie 1968, Manson a renunțat la apartament, a cumpărat un autobuz, l-a transformat în dormitor și a plecat împreună cu un grup format din vreo 15 tineri, în special fete, spre Los Angeles. La Los Angeles s-a împrietenit cu muzicianul Gary Hinman, a cărui ucidere avea s-o ordone cu un an mai tîrziu. Tot acolo a făcut cunoștință cu Dennis Wilson, conducătorul formației de muzică pop „The Beach Boys”. Wilson i-a invitat pe Manson și „familia” sa să locuiască împreună cu el în vila sa de pe faimosul Sunset Boulevard. Mai tîrziu, însă, s-au certat din cauza onorariului pentru niște cîntece scrise de Manson, devenit între timp compozitor, și „familia” s-a mutat într-o regiune pustie, în munții Santa Susana, în apropiere de Chatsworth. S-au insta-

lat într-un loc cunoscut sub numele de „Ranch-ul Span“. Pe vremea filmului mut fusese folosit ca platou de filmare pentru westernuri. Un fotoreporter de la U.P.I. care a vizitat ranch-ul zilele trecute l-a găsit „sinistru“. E locuit și acum de hippies. Unul dintre ei, fără haine dar călare pe un cal alb, l-a izgonit repede pe intrus. Acolo trăia „familia“ în momentul masacrului de la Los Angeles.

De ce tocmai Sharon Tate? Din greșală, se pare. Manson insufla discipolelor sale o stare de exaltare mistică și le convinsese că trebuie să ucidă „pentru a elibera sufletele“ victimelor. El însuși era minat însă din motive mult mai meschine. Îl rodea eșecul carierei sale de compozitor și, din considerente încă necunoscute, credea că cel ce poartă vina acestui eșec ar fi Terry Melcher, fiul cunoscutei actrițe de film Doris Day. Manson îl vizitase de mai multe ori pe Melcher la vila Bel Air și nu știa că, ulterior, acesta se mutase de acolo și că noua chirieșă era Sharon Tate. Când le-a poruncit adeptilor săi să se ducă la vilă și „să-i distrugă pe porcii din ea“ credea, după toate probabilitățile, că se răzbună astfel pe Melcher.

Charles Manson va fi probabil considerat „responsabil prin substituție“ pentru toate asasinatele comise din instigare sa și, după cum afirmă acum tinerele ucigașe, „sub hipnoză“.

Curentul hippie neagă violența. Dar monstruoasa mutilare sufletească a fetelor care s-au transformat voluntar în instrumente oarbe ale unui maniac arată unde pot duce refuzul de a te integra în societate și de a acționa dinăuntrul ei, nepăsarea față de propriul destin și față de destinul celor din jur. Un hippie se lasă să plutească la voia întâmplării și întâmplarea — mai ales într-o societate care trăiește sub semnul violenței — poate conduce oriunde, pînă în extrema crimei sălbatice și sadice.

S-ar părea că Charles Manson se situează în afara contextului social-politic american, în zona demențială a crimei de dragul crimei, a răzbunării personale abjecte, într-un cuvînt pe tărîmul psihiatriei. Numai că el avea, se spune, și un obiectiv... politic: să stîrnească „un război între negri și albi“. Uneltele sale erau instruite să lase de fiecare dată, la locul crimei, inscripții și semne de natură să îndrepte bănuiele asupra unor extremiști negri. Cu vreo opt luni în urmă, Manson a început să transforme automobile vechi în vehicule adaptate regiunii de dune și intenționa să monteze pe ele mitraliere „pentru a ucide fiecare mamă albă, pe fiecare alb de aici pînă în deșert“. Apoi, avea de gînd să se instaleze împreună cu toți adeptii săi în Valea Morții și să asiste de acolo la răzbunarea finală a albilor împotriva negrilor.

Gînduri nebunești, desigur. Psihiatrii vor avea de lucru. Este de presupus că un scriitor american — poate chiar Truman Capote, care în cartea „Cu singe rece“ a reconstituit altă crimă, la fel de urtă și de absurdă — a și început să se documenteze pentru un roman de senzație. Dar oare lumea în care nebunia capătă asemenea forme de manifestare nu are nimic strîmb, nimic nefiresc în ea? Nu cumva subiectul este mai degrabă de domeniul sociologiei decît de cel al psihopatologiei? Și nu cumva cartea încă nescrisă ar trebui să încrimineze deopotrivă mediul și pe făptași?

Felicia ANTIP

Scrutinul neozeelandez

Necesitatea reorientărilor

La Wellington, rezultatul alegerilor a confirmat previziunile: Partidul național și-a păstrat majoritatea, pe care a deținut-o, de altfel, neîntrerupt în ultimul deceniu.

Scena politică neozeelandeză își menține, deci, vechea fizionomie, chiar dacă majoritatea partidului guvernamental depășește în parlament doar cu patru locuri numărul reprezentanților principalului partid de opoziție, laburistii. Camera Parlamentului din Wellington, cu 84 de reprezentanți, a căpătat, ca niciodată în această țară a pășunilor vaste și a vieții politice apatice, configurația „echilibrului de tensiune“, potrivit formulei inventate de presa capitalei. Partidul național, al cărui lider este primul ministru Keith Holyoake, deține 44 de fotolii în Cameră, în timp ce Partidul laburist, condus de Norman Kirk, 40. În aceste condiții, se așteaptă ca cele două principale forțe politice ale țării să se confrunte în numeroasele ocazii pe care imperativele dezvoltării economice și unele chestiuni de politică externă nu vor întîrzia să le furnizeze. Faptul că opoziția a obținut un număr mare de locuri în Parlament demonstrează că programul ei politic a reușit să întrunească simpatia unei părți importante a corpului electoral.

Modul cum s-a ajuns la această situație reiese cu limpezime dintr-o succintă analiză a problematicei economice și politice neozeelandeze din ultimii ani.

În perioada cînd Partidul național se instalase la pîrghiile puterii, Noua Zeelandă fusese, temporar, scutită de un șomaj masiv, producția ei agricolă nu întîmpina dificultăți pe piața centrală a Commonwealthului, multe din terenurile utilizabile (care reprezintă 89 la sută din suprafața totală a țării) pentru agricultură erau încă nefolosite. Pe acest fond, în care principala problemă a economiei era găsirea unor noi piețe de desfacere pentru carnea, untul și lîna care formaseră 95 la sută din valoarea totală a exportului neozeelandez, la Wellington nu s-au înregistrat puternice fricțiuni între cele două partide.

Cu timpul însă, lucrurile au început să ia o turnură mai puțin favorabilă. Care au fost motivele? Acestea au apărut în mai multe sectoare ale activității administrației și cu prioritate în problematica economiei interne, a relațiilor comerciale cu partenerii externi, cit și în contextul dependențelor apărute, ca urmare a participării țării, membră în A.N.Z.U.S., la agresiunea din Vietnam.

În plan intern, ca urmare a penetrației masive de emigranți albi, oferta de mînă de lucru a umplut repede zonele „albe“ ale hîrții agricole neozeelandeze, ajungîndu-se la o suprasaturare de brațe de muncă în raport cu posibilitățile efective de a le folosi. Pe de altă parte, excedentul emigranților accentua starea de conflict între guvernul de la Wellington și populația indigenă, pentru care oficialitățile nu luaseră măsuri în vederea utilizării ei în producție.

În același timp, imperativul fundamental al economiei și anume asigurarea unor debușuri ferme pentru producția agricolă (din care Noua Zeelandă, lipsită de industrie, trăiește) a început să fie presat de serioase dileme. Fiind dependentă de metropola britanică, Noua Zeelandă a urmat drumul clasic al membrilor Commonwealthului, canalizîndu-și exporturile, cu o clară preponderență, spre piața britanică. Eventuala aderare a Marii Britanii la Piața comună a creat însă grave incertitudini în raport cu posibilitățile de pătrundere în perspectivă, pe piața britanică, a produselor agricole neozeelandeze. Prezența Angliei în C.E.E. ar anula sistemul preferențial care guvernează legăturile economice între metropolă și membrii Commonwealthului.

Elementul care a atras însă cele mai severe critici față de politica Partidului național a fost participarea țării la războiul din Vietnam. Ideea avansată de oficialități, potrivit căreia o politică sub „aripă“ americană ar aduce profitti concrete, a fost sever contrazisă de recenta reducere a importului de măruri neozeelandeze pe piața americană. Argumentul Partidului național, chiar dacă ar fi fost confirmat, nu ar fi reușit însă să atenueze nemulțumirea maselor largi. Participarea la un război în afara granițelor, în umbra unor interese care nu aparțineau de loc Noii Zeelande, a fost atît de puternic denunțată în repetate demonstrații și manifestații populare, încît guvernul a fost nevoit să recunoască necesitatea unei reconsiderări a politicii sale externe. În această ordine de idei, premierul Holyoake a făcut în ultimul timp, și în special cu ocazia campaniei electorale, unele declarații din care rezultă hotărîrea Noii Zeelande de a-și revizui tradiționala sa linie externă. În același timp, liderul Partidului național a afirmat că o mai atentă considerare a posibilităților pe care le deschide colaborarea economică cu țările din zonă, dar și altele fără „tradiție“ pentru comerțul exterior neozeelandez, se impune.

Faptul că voturile corpului electoral au fost echilibrat orientate, și că deci opoziția laburistă este despărțită de partidul de guvernămînt numai de patru locuri, element care echivalează, în comparație cu ultima perioadă, cu o victorie, are o simptomatice explicație. Punctul fundamental al programului laburistilor a fost reprezentat de necesitatea retragerii trupelor neozeelandeze din Vietnam, precum și a respingerii hotărîte a oricăror sugestii potrivit cărora Noua Zeelandă ar putea accepta staționarea unor baze americane pe teritoriul ei.

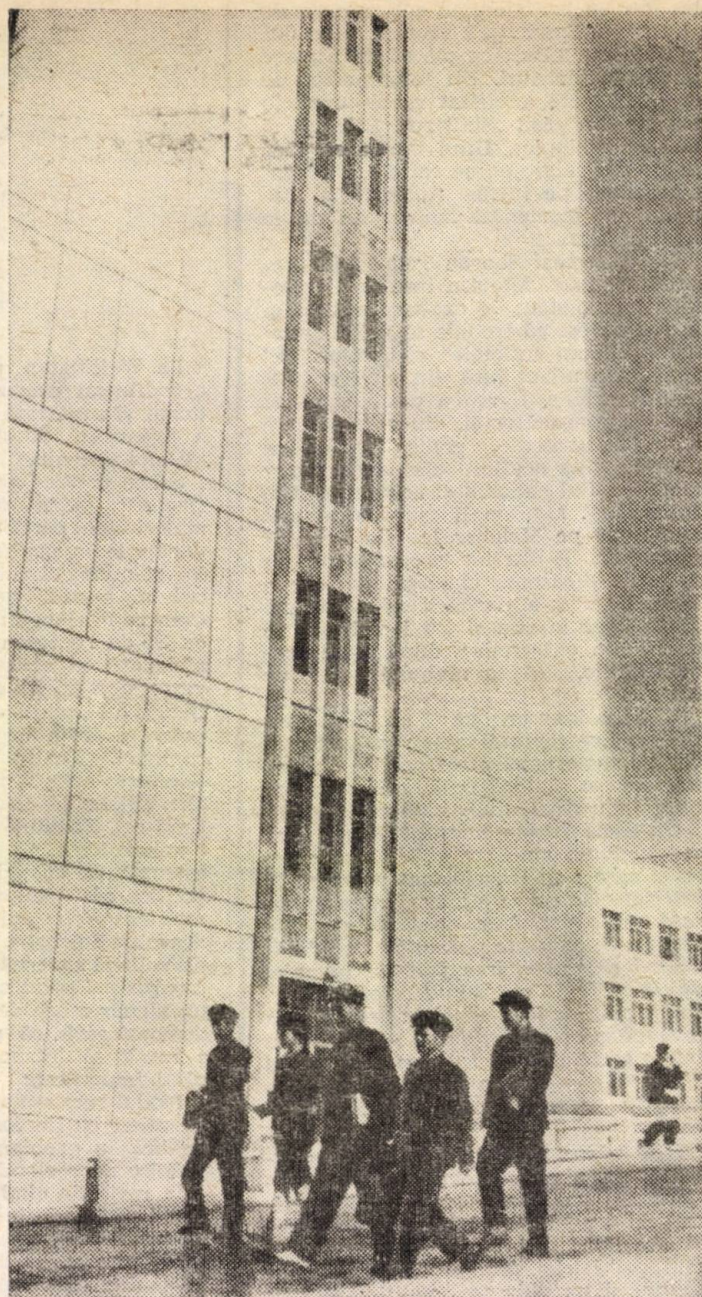
Sufragiile întrunite de această orientare antimilitaristă denotă, în modul cel mai edificator, cit este de convinsă populația celor două insule de necesitatea unei politici realiste, pașnice și în spiritul propriilor interese.

Radu BUDEANU

Palatul Pionierilor de la Cheson

Una din clădirile centrului universitar

reportaj pe glob

Pe țărmul TEDONGANULUI

Dic. Baboian

La ora cînd poposim în fața celui mai impunător edificiu din centrul capitalei R.P.D. Coreene, e încă lumină. Aleea asfaltată ce urcă spre intrarea principală este tivită cu peluze de flori în culori și nuanțe neașteptate. Un grup statuar marchează zona centrală, ca o invitație mută la o călătorie într-un univers iluzoriu.

Mai întîi, clinchetul unui clopotel de poveste și apoi explozia neașteptată a unui cor de voci cristaline: „**Anio hașimnica !, Anio hașimnică !, Anio hașimnică !**” Nu e nevoie să ni se traducă.

Stim : este salutul de binețe cu care te întîmpină la tot pasul coreeanul : **bună ziua !** Copiii ne sar de gît, ne oferă flori, rid și strigă, strigă și rid ; își manifestă cum știu și cum pot bucuria de a primi oaspeți în palatul lor, al pionierilor. Cine a vizitat acest palat nu-l va uita niciodată. Nu numai pentru că este imens (50 000 m² și 500 de încăperi), nu numai pentru că este o realizare arhitectonică (modernă și funcțională) și nu numai pentru că reflectă grija statului socialist coreean față de cele mai tinere vîrstare ale țării. Nu-l va uita, pentru că aici, mai

mult poate decît în altă parte a „țării dimineților pure”, vibrează acea bucurie neprihănită de a trăi intens fiecare clipă de viață, de viață adevărată, așa cum nu le-a fost dat să trăiască vreodată altor generații de copii ai Coreei.

Sînt copii din Phenian și din împrejurimi, care vin zilnic aici să-și petreacă timpul liber după terminarea orelor de școală. În timpul vacanțelor, li se alătură sute de frunțași la învățătură sosiți din alte localități coreene, deși și în aceste orașe există palate pentru pionieri. Am văzut, de pildă, Palatul Pionierilor din Cheson, aproape de Panmunjon, o veritabilă bijuterie arhitectonică ce domină, prin strălucirea ei, orașul de la „hotarul neliniștit” din sud.

Vizitînd împărăția copiilor din Phenian, încerc să întocmesc **de visu** graficul activităților diurne ale acestui lăcaș de lumină. Mă ajută cu sollicitudine Zo long Kiok, șeful secției de cercetare metodologică, și tînăra Han Zong O, care se recomandă : inspectoare. Deschidem pe rînd ușile mari ale „sălilor de curs”. Iată-ne într-o încăpere transformată parca în șantier de prospecțiuni. Este sediul cercului de geologie. Îi surprindem pe mici geologi în căutarea unor zăcăminte de... uraniu. Două fete studiază procesul de extracție a minereurilor. La

cercul micilor agricultori se încheia tocmai ora de cercetare a patologiei plantelor. Într-o sală alăturată, două tractoare „bat șenilele pe loc”. Copiii învață să minuiască volanul diferitelor autovehicule, dar să și rezolve orice ecuație de ordin mecanic sau electric atunci când se produce o pană.

Pentru a cunoaște fiecare compartiment al acestui combinat de educație și cultură, este nevoie de mai multe zile. De aceea, sintem siliți să grăbim pasul, să renunțăm — cu părere de rău — la vizitarea cercurilor de știință și tehnică, de chimie și biologie, de fizică și acustică. Interesante ni se par atelierele de strungărie și tâmplărie și de reparații auto. La fel, sălile de tir și de aviație, cercurile de gimnastică, balet, muzică și desen; 20 de fete țin covoare și brodează cu meticulozitatea specifică vechilor meșteri ai Orientului; alți 15 pionieri sculpează și pictează cu gravitatea creatorului de artă. Din loja confortabilă, a sălii cu 500 de locuri, urmărim repetiția unei piese pusă în scenă și interpretată de copii. Sala, mare de 1 500 de locuri, este tocmai în renovare, așa încât ne îndreptăm spre etajele superioare pentru a vizita cluburi, biblioteci, săli de lectură și de dans.

La un moment dat, scara se îngustează și începem să urcăm în spirală trepte de metal. Tovarășul Kiok dă în lături un chepeng și ia-ne față-n față cu... cerul. Ne aflăm sub o cupolă cu ochi de ciclop, unde șase pitici cu cravate de pionier se agită în jurul unui uriaș telescop.

— Ce faceți aici?

— Căutăm Luna.

Da, acolo sus, la micul observator astronomic al palatului lor, șase copii coreeni încercă să dezlege tainele satelitelui Pământului. Și aceasta cu aerul cel mai serios din lume...

Printre numeroasele zicale pe care le-am auzit rostite de prietenii coreeni, am reținut una care mi s-a părut încărcată de adânci sensuri filozofice: „Înainte de a te apuca de treabă, să stai de vorbă cu tine însuși”. Deși are o fire înclinată spre meditație, coreeanul este, totuși, om de acțiune. Îl caracterizează tocmai capacitatea lui de a concretiza, uneori prin eforturi de mare tenacitate, scopurile pe care și le propune, fără a se pierde în hățișul unor speculații abstracte.

După război, când, o dată cu trecerea la reconstrucția întregii țări, s-a pus problema organizării pe baze noi a școlilor de toate gradele, întregul sistem de învățământ a fost orientat pe făgașul unor legături directe și permanente cu practica imediată.

Un rol deosebit a fost acordat învățământului general obligatoriu. În același timp, a fost creată o vastă rețea de școli tehnice de diferite grade, ceea ce a permis — după cum se arată în documente oficiale — ca tinăra generație să asimileze bogate cunoștințe generale, noua tehnologie și o vastă gamă de specializare profesională. Ro Song Cion, șeful catedrei de fizică nucleară la Universitatea din Phenian, ne-a înfățișat în câteva cifre dimensiunile acestui efort de apropiere a școlii de nevoile cotidiene ale economiei naționale. În ultimii zece ani, numărul elevilor care urmează în fiecare an cursurile școlilor de diferite grade reprezintă mai mult decât un sfert din populația întregii țări. Numai în anii de după război au fost deschise aproape 10 000 de școli. Școala tehnică este secționată în aproape 30 de compartimente — pe specialități și discipline. Pe cuprinsul țării funcționează școli tehnice de construcții, mecanică, electricitate, chimie, textile, agricultură, economie, silvicultură etc. Printre cele 18

școli tehnice superioare se numără, ca adevărate facultăți, școlile de geologie, industrie minieră, construcții, industrie alimentară și altele. În intervalul unui plan septenal, pe porțile acestor institute de învățământ superior ies aproape 500 000 de subingineri și specialiști cu pregătire profesională, ceea ce, pentru o țară de dimensiunile R.P.D. Coreene, reprezintă, într-adevăr, o pepinieră serioasă de cadre necesare economiei naționale în plină dezvoltare.

Pinza de ceață abia se destrăma deasupra Tedonganului când am pornit spre colinele Universității. Am lăsat în urmă clădirea teatrului în stil de pagodă, am trecut în goana mașinii pe lângă Moranbonul eroic și iată-ne pe o magistrală largă, cu șiruri de blocuri noi; în orice caz, mai noi decât cele de pe bulevardul principal. Statuia Cenlima a dispărut în stînga, iar în dreapta ne întâmpină, la prima colitură a magistralei, turnul televiziunii, un paloș gigant înfipt cu mineral în pământ.

Centrul universitar Kim Ir Sen ni se înfățișează de la distanță ca o așezare modernă, cu mai multe corpuri de clădire. Singura cu aer vetust — și, poate, cea mai mică dintre ele — este clădirea veche a universității, situată pe o înălțime care o avantajează. Albul imaculat al exterioarelor se prelungește parcă în interiorul blocurilor noi, cu multe etaje, datorită ferestrelor mari prin care pătrunde în voia lumina. Ne așteptăm să ne întâmpine dincolo de zidurile acesteia severe, vacarmul obișnuit al unei cetăți universitare. Dimpotrivă, ne izbește o liniște solemnă, de catedrală. Secretarul Universității și șeful protocolului, totodată, tovarășul Ho Ciun, ne explică: „astăzi sînt mai puține cursuri, dar în general pe săli și culoare domnește liniștea chiar și în perioada de vîrf. La noi există în această privință o tradiție”.

Începem vizitarea sălilor și a laboratoarelor, a bibliotecilor și a cancelariilor. Peste tot, aceeași atmosferă de lucru, aceeași curățenie de farmacie. Studenții și cadre didactice vorbesc aproape în șoaptă. Li Hion Suk, prodecanul Facultății de geologie, ne invită în fața unei uciase hărți în relief. Se aprind sute de beculțe care indică, în limbajul culorilor, unde se ascund bogățiile naturale ale țării. În laboratorul de biologie și electrofizologie asistăm la experiențe legate de creșterea animalelor. Cei din laboratorul de biologie botanică cercetează căi și metode de creștere a producției legumicole. Stăm de vorbă cu tinerii cercetători ai laboratorului de fizică magnetică. Aflăm că principala lor preocupare este aceea de a rezolva o seamă de probleme legate strict de dezvoltarea economiei naționale. Multe din problemele nerezolvate în întreprinderi și fabrici sînt luate în studiu aici, rezultatele fiind comunicate apoi celor interesați.

Ne-au trebuit câteva ore ca să putem vizita numai una din clădirile centrului universitar. Când, în cele din urmă, rectorul Huang Zag lob ne-a primit în cabinetul său cu tradiționalul ceai coreean, prima întrebare pe care i-am adresat-o a fost: aceea în legătură cu dimensiunile instituției pe care o conduce. Suprafața ei totală (clădiri și terenuri anexe) este de 300 000 metri pătrați, ne spune rectorul. Una din primele clădiri noi, construită în 1965, are, ea singură, o suprafață de 46 000 m.p. Altă clădire acum în construcție va avea 59 000 m.p. În anii următori, se va ridica un al treilea bloc, pe 85 000 m.p. Pentru Institutul de fizică nucleară, care are nevoie de amenajări speciale, se va construi o clă-

dire după un proiect aparte. Numărul total al studenților: 10 000 la cursurile de zi și 3 000 la cele fără frecvență.

Cu un zîmbet larg și cu un glas melodic, rectorul Huang Zag lob ne vorbește despre cetatea universitară în care el însuși și-a petrecut cîțiva din anii cei mai frumoși ai tinereții. Îl ascultăm și notăm totul în carnet, în timp ce ni se oferă a doua și a treia ceașcă de ceai.

Universitatea Kim Ir Sen a luat ființă la 1 octombrie 1946. Pînă la eliberarea Coreei, în 1945, existau doar cîteva școli superioare în sudul țării, care erau frecventate mai ales de fiii ocupanților străini și de foarte puțini coreeni, mai ales înstăriți. După eliberare, lipseau cadrele didactice, manualele și sălile de cursuri. Partidul a mobilizat intelectualii din toate colțurile țării, creînd un nucleu de 60 de profesori cu ajutorul cărora s-au făcut pregătiri pentru inițierea primelor cursuri universitare. Inițial, au funcționat șapte facultăți. În prezent, ne spune rectorul, funcționează 12 facultăți, 80 de catedre, numeroase institute de cercetare.

Îl solicităm să ne vorbească despre orientarea generală, despre liniile direcționale ale activității Universității.

— După aproape un sfert de secol, ne spune interlocutorul nostru, putem afirma că am cîștigat oarecare experiență, că am învățat din propriile noastre realizări și lipsuri. Am reconsiderat programele, punînd accentul mai ales pe studiile legate nemijlocit de nevoile vitale ale dezvoltării multilaterale a țării noastre. S-a coordonat activitatea de pregătire teoretică la cursuri cu cea productivă, acordîndu-se, totodată, atenție înarmării ideologice și educației patriotice a studenților. I-am convins pe studenții noștri că înmagazinarea cunoștințelor teoretice trebuie să țină pasul cu capacitatea de a le aplica în practică.

Cu un efectiv de cadre didactice numărînd cîteva mii de profesori, conferențieri și lectori, Universitatea de pe colinele Phenianului constituie leagănul noii intelectualități coreene, care, încă de pe acum, are un cuvînt de spus în urcușul țării sale pe treptele socialismului.

Înainte de a ne oferi o ultimă ceașcă de ceai, rectorul Huang Zag lob ține să ne vorbească despre legăturile internaționale ale Universității Kim Ir Sen.

— Avem legături cu zeci de universități din diferite țări — spune dinsul. Facem schimb de delegații, de cărți și de reviste. Îmi este plăcut să menționez că prorectorul nostru a vizitat capitala dv. cu prilejul centenarului Universității bucureștene, iar nu de mult am primit vizita prorectorului Universității Al. I. Cuza din Iași. De asemenea, în anii din urmă, studenți români au studiat la noi în timp ce tinerii coreeni și-au terminat studiile în România prietenă.

La întoarcere, în timp ce mașina aluneca pe asfaltul ud în care se oglindea lumina becurilor de neon, reflectam, furat de gânduri, la deosebirea radicală existentă dintre viața studenților din nordul și sudul Coreei scindate. Imaginea încă proaspătă a „cetății marilor speranțe” din Phenian contrasta cu marasmul vieții universitare din Seul, de unde tocmai soseau vești despre sistarea cursurilor în 38 de colegii și la Universitate, despre ciocniri singeroase între studenți și poliție, despre „șomajul cu diplomă” și despre cei aproape 30 000 de tineri sud-coreeni trimiși forțat pe cîmpurile de luptă din Vietnam.

În seara aceea, luminile Phenianului țeseau o pinză de stele peste pagode și blocuri, peste Tedongan și Moranbon. A doua zi orașul se va trezi cu același cald și invariabil „Anio-hapimnica!”

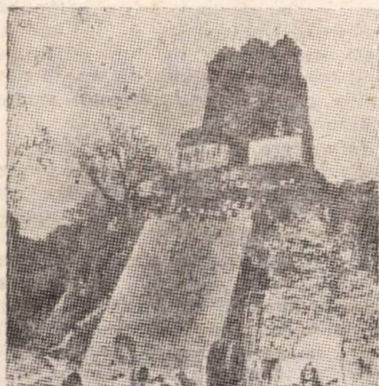
reflector

VOLTA SUPERIOARĂ : REVENIRE LA UN REGIM CIVIL ?

Anunțind ridicarea restricțiilor impuse activităților politice, generalul Sangoulé Lamizana, liderul Voltei Superioare, pare să onoreze o promisiune formulată în urmă cu trei ani. Într-adevăr, la 12 decembrie 1966, Consiliul superior al forțelor armate, interzicând activitățile cu caracter politic, se angaja, în același timp, să nu-și asume puterea decât pentru patru ani. Procesul revenirii la un regim civil pare, deci, declanșat. Totuși, conform calendarului fixat de militarii care, la 3 ianuarie 1966, i-au succedat lui Maurice Yaméogo, acest proces urmează să se încheie abia spre sfârșitul anului viitor. Generalul Lamizana a declarat, de altfel, că deschiderea campaniei electorale se va produce în ultimul trimestru al anului 1970. Până atunci, va fi elaborată o nouă constituție, care va fi supusă unui referendum în luna aprilie. Lupta dintre partidele politice se anunță destul de strinsă, menționează observatorii. Până în prezent, cu excepția Uniunii democratice voltaice a fostului președinte Yaméogo, alte patru formațiuni politice s-au declarat interesate de eventualele alegeri.

ORAȘUL ASCUNS

În urmă cu un secol au fost descoperite în Guatemala ruinele unui întins oraș maya, pe care arheologii l-au identificat ca fiind fosta localitate Tikal — centrul unei străvechi civilizații din America Centrală (secolele III—IV e.n.). În 1956, în Guatemala s-a întreprins un vast program de lucrări pentru scoaterea la suprafață a întregului oraș și pentru restaurarea principalelor monumente găsite. În cei treisprezece ani de lucru care au tre-

cut de-atunci, au fost inventariate circa trei mii de edificii sau resturi de edificii: colonade, arcuri de triumf, stadioane pentru jocuri, gigantice temple-piramide, dintre care unele sînt înalte de 70 de metri. Totul a stat ascuns în pădurea tropicală, timp de un mileniu și jumătate. În fotografie: unul dintre temple-piramide (57 de metri înălțime).

**Bienvenu
Sébastien
Quenum**

publicist din Dahomey

18 țări afro-malgașe decepționate de „Piața comună”

Deși au trecut peste două luni de la îndelungile și numeroasele runde de negocieri, care aveau să ducă la semnarea — la 29 iulie — a celei de-a doua Convenție de la Yaoundé de asociere la Piața comună a celor 18 state africane și malgașe pentru o nouă perioadă de cinci ani (prima convenție, semnată tot la Yaoundé, expirase la 31 mai 1969), controversile în jurul utilității și eficienței reînnoirii acestei asocieri continuă cu virulență în țările respective.

Din 1959, țările africane supuse încă dominației coloniale franceze se integrău în Piața comună. Încă din 1957, cînd urma să fie semnat Tratatul de la Roma privind crearea Comunității Economice Europene (C.E.E.), s-a constatat existența unor dificultăți dictate de reglementarea problemei teritoriilor aflate sub administrație colonială. În primul rînd, Franța va căuta să găsească mijlocul de a include aceste teritorii în noua grupare. În tentativa sa, Franța va beneficia în acel moment de sprijinul Belgiei (datorită Congo-ului) și al Italiei (datorită Somaliei). În timp ce Germania federală și Olanda aveau să se opună proiectului francez. În cele din urmă, se va ajunge la o formulă de compromis — asocierea. Astfel, articolul 3 al Tratatului de la Roma precizează: „În vederea scopurilor enun-

țate la articolul precedent, acțiunea Comunității comportă asocierea țărilor și teritoriilor de peste mări...”

Evoluția politică a teritoriilor africane și dobîndirea suveranității naționale au creat determinări în sensul unei redefiniri a raporturilor cu vechile colonii pe noi baze juridice, fondate pe înțelegerea încheiată cu state suverane. (Ca urmare a puternicului avînt al mișcării de eliberare națională, în 1960 majoritatea țărilor „asociate” la C.E.E. își cîștigaseră independența de stat.) În aceste condiții a fost semnată, în 1963, prima Convenție de la Yaoundé (Camerun), asociind țările africane și malgașe la C.E.E., pentru 5 ani. Ajunsă la termenul său final, după peripețiile în care euforiei îi va succeda deziluzia, această convenție va fi reînnoită în cursul acestei veri.

Statele asociate erau invitate să desfășoare un efort considerabil în favoarea agriculturii, în așa fel ca aceasta din urmă să fie competitivă pe piața internațională. O dată în plus, țările africane și malgașe erau condamnate la situația de producătoare de materii prime necesare industriilor vest-europene. Statele africane n-au reușit să obțină avantajele pe care le scontau de la asocierea la C.E.E. Ca să ne convingem de aceasta, iată declarația din 18 aprilie 1969 a domnului

Rochereau, membru al Comisiei Economice a Comunității Europene: „Dacă C.E.E. a sporit cumpărările sale pe ansamblul lumii a treia cu 17 la sută în ultimii 4 ani, ea a ridicat numai cu 13 la sută importurile provenind din țările asociate”. Astfel că sporirea importurilor comunitare provenind din statele asociate, în decursul ultimilor șase ani, a fost mai puțin importantă decât aceea a importurilor provenind din alte țări din așa-numita „lume a treia”.

Exceptând Franța, celelalte state occidentale, care nu aveau largi relații comerciale cu vechile colonii franceze, nu înțelegeau cituși de puțin să le favorizeze pe acestea din urmă, în detrimentul clienților lor tradiționali care sînt țările Americii Latine, ale Asiei și ale Africii orientale.

Cei cinci ani de asociere la C.E.E. n-au contribuit la declanșarea procesului de industrializare a statelor asociate. Efortul de competitivitate excesiv care li s-a cerut le-a condamnat să rămână producători de culturi tropicale supuse fluctuațiilor prețurilor și cererii internaționale. În timp ce prețurile produselor industriale arată o tendință de creștere, prețurile produselor agricole coboară vertiginos și, prin urmare, antrenează o eroziune a veniturilor producătorilor și o agravare a nivelului lor de viață, deja foarte scăzut. Această situație este resimțită mai ales în statele mai sărace ca Dahomey, Togo, Niger, Volta Superioară. De exemplu, în 1952—1959, prețul mediu al cafelei în Coasta de Azur era de 115 F C.F.A. (2,30 F francezi). În 1968, el este de 90 F C.F.A., (1,80 F francezi), înregistrînd o scădere de 22 la sută. Prețul la producția de cacao a coborît de la 90 F C.F.A. la 75 F C.F.A.

Împrumuturile și subvențiile acordate de Fondul European de Dezvoltare (F.E.D.) — creat pentru sprijinirea financiară a „celor 18” — contribuie în proporție de 70 la sută la finanțarea achizițiilor de utilaj și produse industriale din țările industrializate europene de către statele afro-malgașe asociate. Printr-un curios paradox, circuitul ajutorului, în loc să fie orientat spre țările africane, rămîne în Europa occidentală și asigură expansiunea și prosperitatea monopolurilor C.E.E. Dacă se ia în considerație creșterea prețurilor industriale vest-europene, care produce o inflație importantă în statele africane, importanța ajutorului F.E.D. în ce privește procesul de industrializare în țările subdezvoltate este cel puțin limitat, dacă nu neglijabil. Într-adevăr, produsele industriale vest-europene beneficiază de preferințe vamale pe piețele statelor asociate, produsele africane beneficiînd, la rîndul lor, de preferințe vamale pe piața „celor șase”. Dar dacă se ține seama de reticențele și rezervele unor țări ca Germania federală sau Olanda în ce privește deschiderea piețelor lor unor privilegii pentru produsele tropicale, este ușor să se conchidă că produsele industriale vest-europene trag mai mult profit din preferințele comerciale decât produsele statelor africane și malgașe asociate.

În ansamblu, contradicții majore subzistă între imperativele de industrializare ale statelor africane și interesele statelor Europei occidentale. De o parte și de alta s-au resimțit lipsurile primei Convenții de la Yaoundé. Ce elemente de soluționare aduce, la aceasta, a doua Convenție de la Yaoundé?

Condițiile în care s-au desfășurat negocierile — ele au fost întrerupte în mai multe rînduri — atestă existența

unor neînțelegeri serioase între statele africane și cele vest-europene.

În cadrul noii Convenții de la Yaoundé, C.E.E. pune la dispoziția statelor africane și malgașe asociate, pentru cei șase ani care vor urma, 748 milioane de dolari sub formă de ajutor al Fondului European de Dezvoltare, 80 milioane de dolari sub formă de prețuri speciale ale F.E.D., 90 milioane prețuri normale ale Băncii Europene de Investiții. Deci un ajutor global de 918 milioane de dolari. Statele africane și malgașe asociate ceruseră 1 200 milioane, ținînd seama de degradarea constantă a raporturilor de schimb. O comparație se impune pentru a aprecia ajutorul ce va fi acordat statelor asociate potrivit noii convenții.

În 1963, C.E.E. a acordat un credit de 730 milioane dolari Fondului European de Dezvoltare și 70 milioane dolari Băncii Europene de Investiții. Pentru perioada de la 1958 la 1962, Fondul European de Dezvoltare avea o dotare de 581 milioane de dolari. În 1963, circa 25 la sută din resursele F.E.D. au fost consacrate „ajutoarelor de producție și de diversificare”. În felul acesta, „cei șase” considerau că, grație unei politici de susținere a prețurilor agricole și printr-o politică de ameliorare a structurilor de producție, s-ar atenua riscurile economiilor fondate pe monocultură. Tot astfel, produsele agricole, grație unei mai bune comercializări, ar fi devenit mai competitive pe piața internațională și ar fi contribuit la avîntul economic al statelor africane și malgașe. Pe planul acesta, cite speranțe înșelate! În realitate, în ansamblu, rezultatele practice sînt departe de speranțele inițiale ale „celor 18”. „Asocierea” nu a schimbat evoluția statelor afro-malgașe, nu s-a tradus în vreun fapt care să ateste reducerea decalajului în curs ce le desparte de acestea de țările capitaliste dezvoltate, dimpotrivă chiar, nu a putut să împiedice accentuarea răminerii în urmă.

În noua Convenție de la Yaoundé ajutoarele destinate producției au dispărut. Poate că aceasta e rezultatul unei stări de fapt: al tendinței de scădere a prețurilor agricole pe care o politică de susținere a cursurilor acestora n-a putut s-o oprească. Pentru ce, se întreabă atunci „cei șase”, să se continue o politică ce nu dă decât rezultate mediocre nerentabile? Logica și mobilul care inspiră acțiunea marilor monopoluri trebuie să ne facă să punem serios această problemă.

Cel mult, Tariful Exterior Comun (T.E.C.), un fel de barieră vamală destinată să protejeze produsele statelor asociate și să faciliteze scurgerea lor în Europa „celor șase”, scade continuu și este condamnat să dispară. Astfel, barierele vamale protejînd cafeaua și cacaoa statelor asociate au fost reduse de la 16 la sută la 9 la sută, pentru cafea, și de la 9 la sută la 5,4 la sută pentru cacao. Rezultă de aici că acordurile preferențiale, sortite unei condamnări și dispariții ineluctabile, ar aduce prejudicii, pe plan comercial statelor africane și malgașe asociate.

Desigur, vom înregistra o creștere a volumului global al ajutorului financiar în Convenția din 1969. Creditele reprezintă 90 la sută din fondurile puse la dispoziția statelor africane. Trebuie, însă, să ne întrebăm asupra semnificației reale a creditelor: dacă ele răspund nevoilor diferitelor state africane, confruntate cu problemele presante ale dezvoltării economice. Contribuie ele

oare substanțial la progresul țărilor subdezvoltate? Nu cumva sînt destinate să mențină zone privilegiate de aprovizionare cu materii prime? Într-adevăr, ajutorul astfel conceput este de natură să perpetueze menținerea statelor africane ca specializate în materii prime și, prin aceasta, să frîneze procesul de industrializare a acestor țări.

Pe de altă parte, criza monetară și financiară care zguduie Europa occidentală nu va diminua oare speranțele fondate pe creșterea ajutorului? Nu este nevoie să sondăm viitorul pentru a constata că ridicarea prețurilor produselor industriale, creșterea numărului concesiunilor către companiile vest-europene, scăderea prețurilor produselor agricole tropicale înlătură deja slabele speranțe pe care le-ar putea provoca o analiză rapidă a sporirii ajutorului.

Convenția de asociere între „cei șase” și „cei 18” comportă astfel o serie de pericole pentru industrializarea tinereilor state asociate. „Euroafrica” pe care ea pretinde să o creeze antrenează o serie de consecințe...

Asocierea la C.E.E. perpetuează structurile coloniale: menținerea statelor africane la stadiul de țări esențial agricole, furnizare de materii prime.

Dispariția progresivă și ineluctabilă a barierelor vamale (Tariful Exterior Comun) condamnă practic statele africane să nu mai fie în măsură de a percepe drepturi de vamă care să corespondă necesităților dezvoltării lor și nevoilor lor de industrializare. Într-un anume fel, asocierea exercită un efect de frînare asupra tinerelor industrii susceptibile de a fi create în statele africane.

Fondul European de Dezvoltare, cit de laudabile ar fi eforturile sale, trezește neîndoios citeva rezerve. Ajutoarele, în mare parte, sînt într-un fel subvenții deghizate, destinate să faciliteze cumpărarea de către „cei 18” a produselor industriale vest-europene și constituie, în definitiv, o contribuție financiară la expansiunea economică a monopolurilor C.E.E. Mai mult, investițiile de finanțare sînt minuțios selecționate și apreciate după orientarea generală a cooperării financiare și tehnice, definită de Consiliul de Asociere. Lucrările de finanțare nu sînt puse în mișcare decât dacă ele asigură rentabilitatea indispensabilă a investițiilor particulare. Dosarele proiectelor de finanțare sînt supuse deci controlului „celor șase”, care decid pe urmă dacă să le rețină, după criterii care nu corespond intereselor africanilor.

Subliniem că ajutorul este derizoriu în raport cu volumul beneficiilor expatriate din Africa, în raport cu pierderile suferite de pe urma fluctuațiilor cursurilor materiilor prime și schimburilor inegale cu țările occidentale. Libertatea transferurilor de profituri, realizate de monopolurile C.E.E. prin exploatarea muncitorilor africani, aduce o lovitură severă acumulării de fonduri în statele africane și împiedică reproducția lărgită ca și dezvoltarea economiilor africane.

În ansamblu, cooperarea Europei occidentale cu Africa este departe de a răspunde aspirațiilor de reînnoire industrială a statelor africane. Convenția de la Yaoundé agravează dependența statelor africane față de interesele monopolurilor străine. Dezvoltarea economică necesită o revoluție națională și democratică menită să sfărîme și să transforme structurile economice moștenite de la colonialism și neocolonialism.

O
„zonă
albă“

PATAGONIA

— proiecte de valorificare
a semideșertului argentinian —

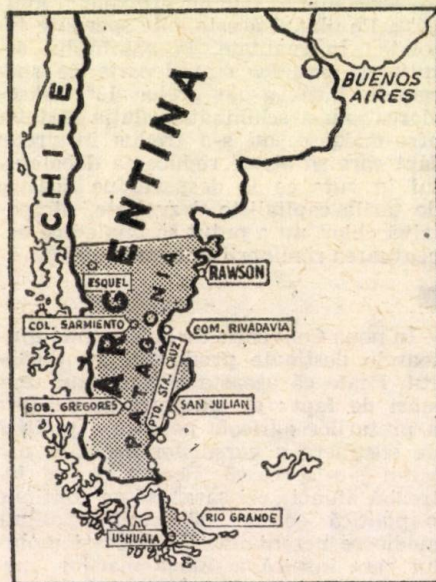
Cînd, în secolul al XVI-lea, spaniolul Juan Díaz de Solís ajungea la albia fluviului La Plata credea, sub impresia imensității apelor sale, că a atins căutata trecătoare dintre Atlantic și Pacific. Cuprins de delirul exploratorului, se deplasa kilometri, pentru a descoperi riurile Paraná, Paraguay sau Iguazú. De atunci, marile fluvii din centrul continentului latino-american au devenit axe ale civilizației, colonizatorii spanioli preferînd să se instaleze în acest spațiu — cel mai străbătut de ape, ignorînd aproape vastele teritorii dimprejur. Au rămas astfel, neexplorate de la 1492 și pînă azi, 14 milioane de km² (30 la sută din suprafața continentului latino-american, 12 la sută din uscatul planetei) de păduri, deșerturi și stepe.

De-abia la începutul secolului nostru se ajungea la înțelegerea necesității încorporării la civilizație și progres a acestor așa-numite „zone albe“, dar numai în ultimii ani avea să se asiste la o concretizare a inițiativelor. Cenzurată și, în același timp, aplaudată înălțare în deșert a orașului Brasília sau ciclopica construcție peruviană a șoselei de la marginea selvei au constituit cele mai nete și mai îndrăznețe definiții date noii politici latino-americe. Majoritatea țărilor de la sud de Río Grande cuceresc, în ritm propriu, vasta imensitate deșertică: Brazilia impulsionează dezvoltarea centrului dar mai ales a nord-estului, Bolivia dezvoltînd zona orientală, Peru construind menționata „Carretera Marginal de la Selva“, Paraguayul impinzîndu-și teritoriul de la nord la sud și de la răsărit la apus cu drumuri ce duc la colonizarea selvei și popularea cimpilor chaqueene, Venezuela exploatînd potențialul Guyanei, Columbia îndreptîndu-și privirile spre resursele lacului Chocó și, în sfîrșit, Argentina privind cu interes spre nord dar mai ales spre sud, la îndepărtata Patagonie.

Cu cităva vreme în urmă, președintele Argentinei, Juan Carlos Onganía, s-a mutat, împreună cu componenții guvernului, pentru o săptămînă, în sudul țării spre a studia posibilitățile de

O lume stranie, bîntuită de vînturi,
peste care apasă un cer mohorit...

valorificare a Patagoniei de a cărei „dezvoltare depinde — scrie cotidianul argentinian «Clarín» — a fi sau a nu fi-ul puterii noastre naționale.“

ȚARA VINTURILOR

Totul e să ajungi la încrucișarea afluenților lui Río Negro — Limay și Traful — pentru că aici, în acest punct precis începe lumea stranie, bîntuită de vînturi, stăpînită de un cer mohorit, țara magiei — Patagonia. Deodată, din cele mai neașteptate colțuri ale stepei izbucnesc monștri de lavă, împraștiati de era secundară ca o centură de spectre pe silueta Limay-ului: El Valle Encantado (Valea încântată), El Dedo de Dios (Degetul lui Dumnezeu), La Esfinge (Sfinxul), El Perfil de la Bruja (Profilul vrăjitoarei) și atîtea alte catedrale ale naturii se abandonează privirilor obosite ale călătorului.

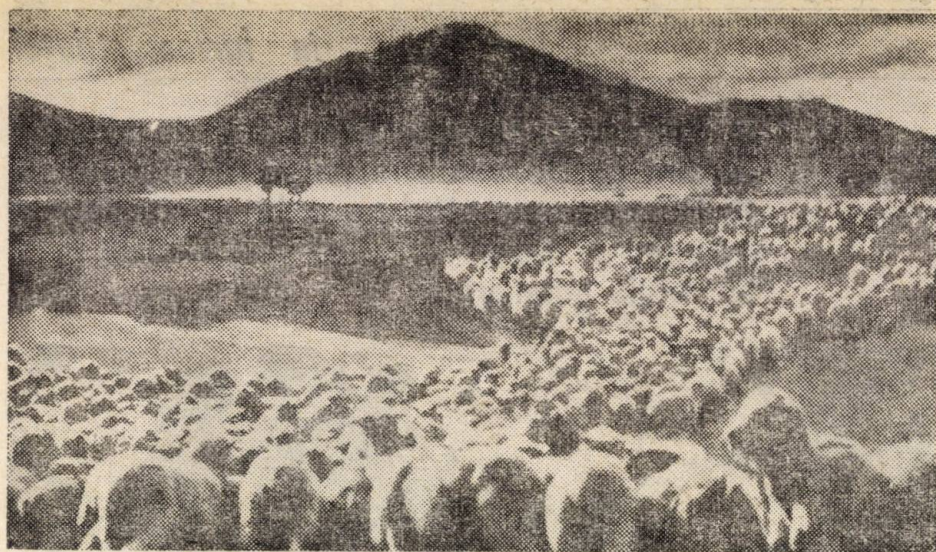
Poate că cele 16 ore de drum — dacă a poposit noaptea la Mendoza sau Bahía Blanca — nu îndeamnă decît la o trecere rapidă prin regiune, dar dorința de a cunoaște această lume tăcută și aspră îl determină pe drumetului ostenit să-și continue ruta. „Pămîntul austral, arid și trist — mărturisirea, la sfîrșitul secolului trecut, savantul argentinian Francisco Moreno în a sa «Viaje a la Patagonia austral» (Călătorie în Patagonia australă) — mă atrăgea puternic“...

Ce este Patagonia? Unde începe și unde i se sfîrșește descoperirea?

Patagonia este, înainte de toate, țara vînturilor. Ele mătură de la un capăt la celălalt acest pămînt inospitalier, răscolindu-i pulberea care se așterne pe oameni, pe case și pe nesfîrșitele turme de oi. Așa cum imaginea pămpei este nedespărțită de imensele cirezi de vite și de hergheliile de cai care-i dau nemișcării ei eleganță și dinamism, tot astfel turmele de oi compacte, cutureînd platoul pietros sub un cer de plumb, constituie imaginea caracteristică și banală de un secol a Patagoniei. Creșterea excesivă a oilor, practică pe toată imensitatea patagonică (20 milioane de oi produc anual 60 milioane kg de lînă) ca și pomicultura, cultivată în nord, în provincia Río Negro (se culege anual peste 25 milioane kg mere și peste 50 milioane kg pere) au fost cîteva zeci de ani singurele roade ale acestui deșert pietros, rezultat din succesiunea nesfîrșită a teraselor cenușii de pămînt și stîncă.

Din 1520, cînd Magellan poposea cel dintîi pe țărmul stîncos al Atlanticului de sud și înțîlnea oameni înalți, încălțați cu opinci de blană, pe care avea să-i numească, din pricina uriașelor urme lăsate pe pămîntul uscat, *patagoni*, și pînă la începutul secolului nostru — exceptînd parantezele științifice ale lui Francisco P. Moreno, Darwin, Fitz Roy — regiunile de la sud de Río Negro aveau să țină ascuse argentinienilor bogățiile pămîntului.

Adevărata descoperire a Patagoniei este de dată recentă. Ea a început de-abia în 1903 cînd, la Comodoro Rivadavia, avea să se primească din măruntaiele pămîntului mesajul petrolului. Primul puț forat și exploatat în 1910 livra, spre surprinderea local-

nicilor, un petrol de cea mai bună calitate.

În 1952, la Río Turbio, au fost descoperite primele zăcămintele de cărbuni, în 1957 minereul de fier de la Sierra Grande care, adăugate petrolului, aveau să facă din Patagonia „regiunea cu cele mai bogate rezerve de petrol din țară, cu unicele zăcămintele de cărbune, cu cele mai bune minereuri de fier („Clarín“).

Trei sferturi din producția de petrol a Argentinei vin din Patagonia. Încă de acum 30 de ani argentinienii aveau să înțeleagă necesitatea „exploatării sistematice a rezervelor de aur negru“ ale regiunii, dar lipsa de capital și tehnicieni i-a obligat să solicite cel mai adesea ajutor străin sau să încheie acorduri cu marile companii petrolifere occidentale. Și, deși departe de a avea, în economia argentiniană, importanța pe care o ocupă în cadrul altor economii latino-americane, petrolul a provocat, în decursul ultimilor ani, nu puține furtuni politice.

„Petrolul e al nostru“, ecou al binecunoscutului „O petróleo e nosso“ brazilian, este și devisa argentinienilor. Una din cauzele căderii lui Perón — constatau la vremea aceea observatorii — a fost și abandonarea de către acesta a unui principiu proclamat nu o dată: acela al neamestecului companiilor străine în exploatarea „aurului negru“ din Patagonia și Țara de Foc.

„EL CHOCÓN“

„Cea de a doua cucerire a deșertului“. Astfel califica presa argentiniană vizita și instalarea temporară a generalului Onganía în Patagonia. Prezența cabinetului de la Buenos Aires în această „vastitate a sudului“ era interpretată ca o ratificare a voinței naționale de integrare a Patagoniei la restul țării.

„Dezvoltarea Patagoniei presupune folosirea deplină a bogățiilor sale, presupune realizarea celui mai mare efort de concentrare a investițiilor umane și materiale pe care l-a făcut țara vreodată, dar și cea mai limpede hotărâre politică: o hotărâre echivalentă cu cea pe care cîndva ne-am asumat-o pentru a scoate din sălbăcie pampa —

Imensele turme de oi, componentă caracteristică a peisajului patagonez

scrie „Clarín“. Toate acestea pentru a asigura Argentinei o dezvoltare economică multilaterală, pentru transformarea ei dintr-un stat-fermă cu produse industriale importate într-o țară cu o economie solid așezată pe dezvoltarea industriei grele, ale cărei materii prime de bază — fierul, cărbunele și petrolul — le teaurizează extremul sudic al țării.

Prima „hotărâre limpede“ și primul efort se numesc în Patagonia „El Chocón“. O dată lucrările încheiate, complexul hidro-energetic „Chocón-Cerro Colorado“ va da un impuls întregii regiuni. Dispunerea de energie electrică la tarife rezonabile va fi unul din elementele principale pentru instalarea în această zonă a unor industrii cu consum ridicat de electricitate. În același timp, regularizarea apelor lui Río Negro va da securitate locuitorilor, pînă acum supuși capriciilor apelor sale, și va stabili posibilitățile lor producătoare. În sfîrșit, construcția unui gigantic baraj va permite irigarea, de-a lungul lui Río Negro, a unor vaste întinderi — circa 600 000 ha, cifră ce poate fi mai bine ilustrată arătînd că pămînturile irigate nu ating astăzi nici 100 000 ha. Cînd vorbește despre Patagonia, nici un argentinian nu uită să amintească de „El Chocón“ ca de un simbol al dezvoltării Argentinei.

În catalogul temelor patagonice actualizate de periplul cabinetului de la Buenos Aires, puține se compară în importanță și urgență cu cele privind Sierra Grande și Río Turbio, respectiv fierul și cărbunele Patagoniei.

„Sierra Grande — avertiza în acele zile presa argentiniană — este un imperativ economic și un imperativ geopolitic“. Exploatarea uriașelor rezerve de fier, evaluate la 100 000 de tone de minereu cu un conținut de fier de peste 52 la sută, ar pune capăt importurilor care se ridică anual la uriașă sumă de 17 milioane dolari, — 50 000 de dolari în 24 de ore. Proiectul complexului de la Sierra Grande care reprezintă, alături de „El Chocón“, o piatră de hotar în cea de a „două cucerire a deșertului“, prevede, ca obiectiv imediat, exploatarea minieră a regiunii ca și instalarea aici a unui complex siderurgic.

Descoperite cu 80 de ani în urmă de un tânăr ofițer din marina de război argentiniană, zăcămintele de la Río Turbio au avut o istorie tot atît de neagră ca și cărbunele pe care-l conțin. Ani de-a rîndul li s-a negat existența, apoi li s-a contestat calitatea, pentru ca în cele din urmă să se dovedească posibilitatea acestor zăcămintele de a acoperi, pentru cel puțin o sută de ani, necesitățile de cărbune ale Argentinei ca și superioritatea lor calitativă. (Cărbunele argentinian îl depășește — s-a constatat — pe cel folosit de Brazilia în siderurgie). Astăzi încă, la Río Turbio se extrag abia 500 000 tone de cărbune anual, cărbunele importat pentru acoperirea necesităților interne fiind de ordinul a 15 milioane dolari pe an — circa 40 000 dolari zilnic. Ca urmare a noii politici economice, inițiată de guvernul Onganía, se prevede, pentru 1972, extragerea a 1 200 000 tone de cărbune ca și o instalație termoelectrică ce va reprezenta pentru extremul sud argentinian ceea ce „El Chocón“ reprezintă pentru nordul Patagoniei.

Dar marea problemă a Patagoniei rămîne încă mîna de lucru. Petrolul, energia electrică, fierul și cărbunele implică necesitatea instalării în regiune a unui număr masiv de muncitori și tehnicieni, căci dacă Argentina este o țară cu o densitate umană scăzută, Patagonia, ca și toate celelalte „zone albe“ de pe continentul latino-american, atinge în această privință recordul: pe o suprafață de 700 000 km² locuiesc numai 400 000 de oameni! Luîndu-se în considerație faptul că „dezvoltarea Patagoniei are prioritate în programul guvernului“ și că „în cadrul acestui obiectiv un rol fundamental îl ocupă dezvoltarea umană a regiunii“, s-a semnat la Río Gallegos, sediul periplului patagonez al președintelui Onganía, „Programul pentru dezvoltarea demografică a Patagoniei“.

Astfel, în cîțiva ani poate, osmoza argentinienilor cu realitățile Patagoniei se va desăvîrși. Exploatarea geologică temeinică, organizată, a acestor ținuturi ale vîntului va duce în viitor la descoperirea a noi și noi zăcămintele ale subsolului, care vor asigura baza unei dezvoltări economice moderne. Patagonia Amazonia, sau zona transandină, nu numai neexplorate și neexploitate suficient pînă acum, ci și lipsite de mîna de lucru capabilă să imprime acestor „pete albe“ o dezvoltare echilibrată, infirmă toate temerile și teoriile, tot mai frecvente în ultima vreme, privind „explozia demografică“ a continentului latino-american. Toate aceste teorii, ce susțin suprapopularea continentului de la sud de Río Grande în viitoarele decenii, nu pot supraviețui atîta vreme cît 14 milioane km² de păduri, deșerturi și stepe își așteaptă locuitorii. Pe măsură ce se va ajunge la înțelegerea necesității dezvoltării armonioase (economice și umane) a acestor „zone albe“ și a depășirii subdezvoltării Patagonia, Amazonia, sau zona transandină vor căpăta, în evoluția istorică a unei Americi Latine care își caută o definiție proprie în textura celeriale contiguate, un rol, fără îndoială, adecvat.

Rodica DUMITRESCU

reflector

MARILE FLAGELURI

Organizația Mondială a Sănătății (O.M.S.) a făcut cunoscute următoarele date referitoare la prezența în lume a trei dintre marile flageluri care n-au putut fi încă eradicate, cu toate eforturile depuse în ultimele două decenii :

Holera. În 1968 au fost înregistrate 28 941 de cazuri, cifră care este cu 7% mai mică decât cea din 1955, dar cu 25% mai mare decât cea din 1967. Principalele regiuni în care s-au semnalat cazuri : India, Pakistan și Filipine.

Ciuma. În ultimii zece ani, numărul cazurilor înregistrate pe glob nu trecea de 1 000. În 1968, s-au semnalat, însă, 1 308 cazuri. Cele mai multe în Asia (973), apoi în America Latină — 187, în Africa — 145 și în S.U.A. — 3. Principalii agenți de transmitere a ciumei rămân tot șobolanii.

Variola. Acțiunile întreprinse de O.M.S., în ultimii zece ani, au redus numărul cazurilor de variolă, de la 94 606 în anul 1959, la 79 539 în 1968. Asia se menține în fruntea zonelor cu cele mai multe cazuri — 64 739 în anul 1968. Africa și America de Sud au reușit să reducă la jumătate numărul cazurilor, între anii 1959—1968.

„DELFINO“

„Delfino“ a fost denumit aparatul inventat de un grup de ingineri din Leningrad, având ca scop facilitarea orientării scafandrilor în adâncurile maritime. Aparatul cîntărește 300 de grame și indică, pe un ecran fosforescent, viteza și direcția de scufundare, ora exactă, distanța parcursă și adîncimea atinsă.

UN TRANSATLANTIC LA PENSIE

Cursele transatlanticului „United States“, considerat drept cel mai rapid din lume, au fost, recent, suspendate. Nava (53 000 de tone) a cucerit în timpul voiajului inaugural din 1952 premiul „Panglica albastră“ pentru viteză (circa 67 kilometri pe oră). Menținerea în funcțiune a vasului devenise, însă, prea costisitoare, cu atât mai mult cu cât, la sfîrșitul acestui an, urma să se renunțe la clauza care obliga guvernul american să subvenționeze compania armatoare.

SPANDAU : ULTIMUL DEȚINUT

Rudolf Hess, criminal de război, condamnat la închisoare pe viață în 1946, la procesul de la Nürnberg, a fost transferat de la închisoarea Spandau din Berlinul occidental, la un spital militar, din cauza unei boli de stomac. În vîrstă de 75 de ani, Hess era singurul deținut al închisorii Spandau, după eliberarea, în 1966, a lui Baldur von Schirach, fosta căpetenie a tineretului hitlerist, și a lui Albert Speer, fost ministru al armamentului pe timpul lui Hitler.

- Cum arăta Pămîntul acum 400 de milioane de ani
- Dezvăluirile paleomagnetismului
- Pe vremea cînd nu existau oceanele Atlantic și Indian
- Proiectul D. S. D. P. și teritoriile submarine

Pe hartă sînt reprezentate : creasta suboceanică (linia continuă); gropile marine care absorb această creastă (linia punctată); lanțurile creștelor și gropilor marine, întrerupte de zonele de falii (liniile perpendiculare)

Deriva continentelor

Dacă în urmă cu 400 de milioane de ani ar fi existat vreun curs de geografie la care cineva dintre noi să fi participat, prezentarea Pămîntului ca un singur și imens continent înconjurat de ape l-ar fi aruncat într-o uimire totală. E totuși un fapt demonstrat de știință că înfățișarea apelor și a pămînturilor planetei noastre se schimbă continuu și că toate continentele, astăzi alit de diversificate în aspect, relief, climă, formau în vremuri foarte îndepărtate o unitate. Geologii și geografii găsesc răspunsul acestei deveniri continentale în mobilitatea și evoluția fundului mărilor și oceanelor, care trădează în mod direct activitatea din interiorul planetei. Ideea unei deplasări a scoarței terestre a fost susținută pentru înția oară, acum mai bine de o sută de ani, de geologul italian Macedonio Melloni, care presupunea că Africa și America de Sud ar fi format cîndva un bloc uriaș din care ele s-ar fi desprins și deplasat aproape în același timp, dînd naștere Oceanului Atlantic. Teoria lui Melloni, fără a se fi sprijinit pe date concrete, inexistente în acea vreme, are meritul de a fi deschis drumul tuturor cercetărilor și concluziilor la care s-a ajuns și care fac obiectul unui amplu studiu apărut în revista newyorkeză „Science and Technology“.

La începutul secolului nostru, se descoperă depozite glaciare datînd de la sfîrșitul perioadei carbonifere în America de Sud, insulele Falkland, Africa de Sud, Madagascar, India și Australia. Prezența unor astfel de urme numai în emisfera sudică îl ajută pe savantul german Alfred We-

gener să elaboreze, în 1915, teoria unității continentale : pămînturile emisferei sudice erau grupate la latitudini foarte înalte, în apropierea Antarcticii, în timp ce continentele nordice se găseau în zona ecuatorială. Alte descoperiri întăresc teoriile din „Originea bazinelor continentale și oceanice“ și anume — identitatea depozitelor fosilifere australe aparținînd, toate, unei perioade cuprinse între paleozoicul superior și mijlocul mezozoicului (adică, aproximativ acum 300 milioane de ani și 120 milioane de ani). Din nenorocire, Wegener, mort în 1930 într-o expediție în Groenlanda, nu reușește să demonstreze științific deplasarea scoarței pămîntului care, în viziunea lui, se aseamăna drumului aisbergurilor.

Cei peste 25 de ani de părăsire aproape totală a ideii devierii continentelor sînt compensați de larga răspîndire pe care ea o redobîndește în lumea științifică după 1955. Spre exemplu, Congresul oceanografic internațional, ținut la New York, în septembrie 1959, stabilește această teorie ca punct de plecare pentru cercetările ulterioare. Care sînt noile coordonate ale acestei probleme, ce pare a fi una dintre cele mai importante nelucidări ale lumii geografice ? Oceanul Indian nu are în întregul lui aceeași origine : partea estică e mult mai veche. Oceanul Atlantic s-a format abia în terțiar, în timp ce fundul Oceanului Pacific (într-o epocă foarte îndepărtată era mult mai mare decît acum) prezintă în partea centrală roci bazaltice, diferite de cele continentale și o structură deosebită de cea a părților sale mai noi. În 1963, ex-

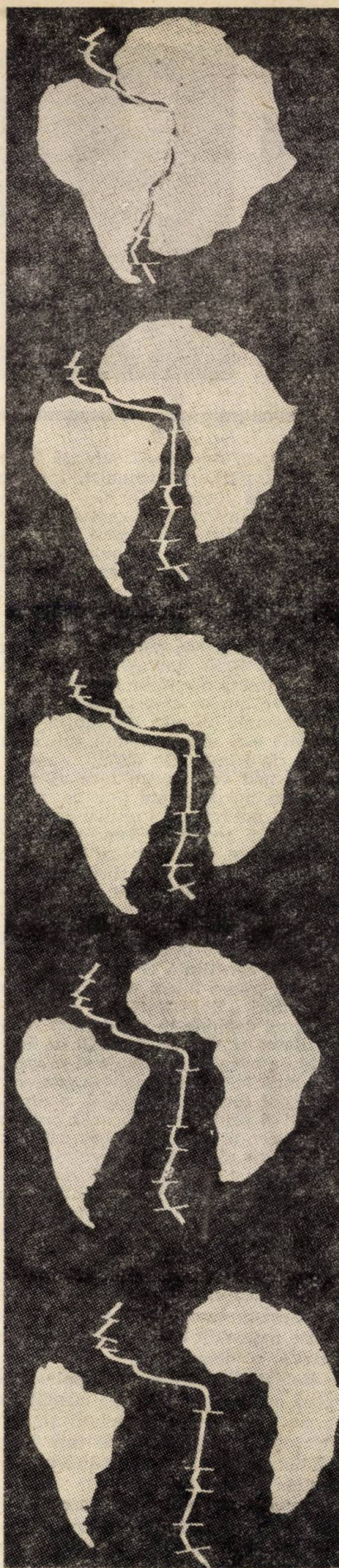
pediția oceanografică engleză în Oceanul Indian stabilește că insulele Seychelles sînt dintr-un granit vechi de 750 milioane de ani, de același tip cu cel existent în Africa și India — în timp ce toate celelalte insule din mijlocul oceanului sînt de origine vulcanică; lanțul de corali din jurul insulelor are abia 100 de metri, iar insulele de formație vulcanică prezintă un colier coralifer care ajunge la peste 1 km și jumătate; în sfîrșit, magnetismul prezent în rocile din Insulele Seychelles au un nord complet deosebit de cel actual.

Paleomagnetismul e studiul direcției și intensității magnetismului rocilor, roca sedimentară indicînd orientarea cîmpului magnetic al pămîntului într-o anumită perioadă. În Europa s-au studiat rocile formate în epoci din ce în ce mai îndepărtate și s-a stabilit că, cu cît rocile sînt mai vechi, ele indică poziții ale polului paleomagnetic cu atît mai străine polului geografic actual: rocile de acum 400 de milioane de ani indică un pol situat la Ecuator. Cu alte cuvinte, sau polii magnetici, sau continentele s-au deplasat.

Cercetarea rocilor unei singure perioade în mai multe continente ar trebui să ducă la aflarea unui singur pol magnetic. Or, s-a observat că polul magnetic al Americii de Nord cade sistematic la vestul celui european. Explicația e o nouă referire la deriva continentelor: America de Nord s-a deplasat spre vest în raport cu bătrînul nostru continent.

Pornind de la rocile sedimentare glaciare din Africa centrală, direcțiile magnetizării indică polul sud în Republica Sud-Africană. În Australia, polul sud pentru aceeași perioadă e situat în partea meridională a continentului. Încît, dacă indicațiile de acum 300 milioane de ani sînt veridice, Australia se găsea în acea perioadă mai la nord și în largul coastelor Africii de Sud, într-o strînsă vecinătate. Iată, așadar, că toate aceste ultime date pe care le furnizează revista „Science and Technology” constituie elemente științifice potrivit cărora acum 300 de milioane de ani continentele nu formau decît un singur pămînt, acel imens teritoriu Gondwana, într-o vreme în care oceanele Indian și Atlantic nu existau.

Dacă teoria deplasării continentale, înțeleasă arhaic, așa cum o vedea Wegener, ca o deplasare a uscatului pe magmă, rămîne insuficientă cerințelor logicii științifice moderne, noua teorie a profesorilor Hess, de la Universitatea Princeton, și Dietz, de la Experimental Science Service Administration, elaborată în 1963, fundamentată pe ipoteza expansiunii, a deplasării continue a fundului marin, e cu mult mai explicită. Pămîntul e format dintr-o crustă exterioară de 35 km, grosime redusă la numai 11 km sub oceane. Urmează o „pătură” de roci pînă la o adîncime de 2900 km, dincolo de care există un miez de roci topite, de magmă, atingînd 6000° C. Pentru unii geologi, acest miez încheie, la rîndul lui, la peste 5100 km, o nouă zonă solidă. „Pătura” pămîntului e formată dintr-o zonă solidă, rezistentă, pînă la 100 km — litosfera; astenosfera de o grosime de cîteva sute de km e în parte topită, iar mezosfera — o zonă foarte rigidă și rezistentă. Temperatura litosferei, constantă în general, e mai ridicată de-a lungul unei fișii înguste de pe fundul oceanelor, numită, datorită așezării ei, creasta medio-oceanică. O altă caracteristică a teritoriilor submarine o formează o linie de fante înconjurînd pămîntul, largi de mai multe zeci de km și adînci de 7—8 km în care activitatea vulcanică submarină e înfloritoare. Profesorii Hess și Dietz susțin că în pătura terestră apar ridicături sub creasta medio-oceanică de-a lungul căreia se formează o nouă

Desprinderea și îndepărtarea progresivă a Africii de America de Sud de-a lungul a 400 milioane de ani și nașterea concomitentă a Oceanului Atlantic. Desenele reprezintă succesiv poziția cîmpului două continente la fiecare 100 milioane de ani

crustă în timpul în care crusta veche e absorbită de gropile și fantele marine. În felul acesta, se înregistrează o deplasare progresivă a fundului oceanic care ar explica mobilitatea scoarței pămîntului. Comunicările anterioare ale dr. Maurice Ewing, decanul Observatorului geologic Lamont de la Universitatea Columbia, nu contrazic de loc teoria Hess-Dietz: crăpăturile uriașe din mijlocul bazinelor oceanice au luat naștere ca urmare a unei tensiuni căreia i s-ar datora însăși formarea marilor bazine oceanice.

Ideea expansiunii fundului oceanic, relativ recentă, are nevoie de elemente noi pentru a se demonstra eficientă. Iată, că, la scurt timp, seismologia pare să confirme supozițiile profesorilor americani. Astăzi, se pot înregistra continuu unde seismice, iar ecogramele arată cu exactitate topografia fundului marin. Crestele medio-oceanice nu sînt continuu ci fragmentate, segmentele atingînd maximum cîteva sute de km. Prof. I. T. Wilson, de la Universitatea din Toronto, susține că aceste segmente s-au format în două moduri: în urma fragmentării creștelor medio-oceanice care apăruseră ca o linie continuă sau în urma adăugirii de roci la contraforturi apărute singulare. A doua posibilitate care pare să confirme supoziția expansiunii fundurilor marine e ipoteza falii inverse: rocile provenind dintr-o creastă se deplasează în raport cu cele provenind dintr-o altă, în spațiul cuprins între cele două lanțuri muntoase, în funcție de un flux continuu produs de creștele adiacente staționare. Epicentrul cutremurelor se găsește întotdeauna între creștele unui lanț sau de-a lungul faliei care separă două segmente de lanț muntos oceanic. Mulțumită datelor stațiilor seismologice din lumea întreagă, Lynn Sykes de la „Lamont Geological Observatory” a dovedit că mișcările înregistrate între segmente corespund falii inverse; supoziția lui Wilson devine realitate și un element în plus în sprijinul teoriei profesorilor Hess și Dietz.

Rezultatele obținute de stațiile seismice fac posibilă determinarea direcției de deplasare a fiecărei fante. S-a dovedit că America de Nord se depărtează de Europa cu 1 m la 1000 de ani; Africa are o tendință de a se despărți de Asia; Marea Roșie se va transforma, astfel, într-un ocean. California se desprinde de continentul american, de-a lungul fisurii San Andrea, cu 5 cm pe an; în cazul unei continuări în același ritm, în cîteva milioane de ani California va fi o insulă.

În august 1968, a fost inaugurat programul „Deep Sea Drilling Project” (D.S.D.P.) consacrat cercetărilor fundului marin, prin care se încerca obținerea unor date suplimentare și noi despre natura teritoriilor suboceanice. Conduc de Scripps Institution of Oceanography (California, San Diego), proiectul D.S.D.P., la care participă patru instituții, este îndeplinit de nava specială „Glomar-Challenger” care a realizat patru croaziere în Oceanul Atlantic și trei în Oceanul Pacific urmînd să adauge alte două pînă la sfîrșitul programului. În lunile care au trecut din august 1968, nava specială „Glomar-Challenger” a forat de 96 ori adîncimile oceanice pînă la 6050 m, iar probele culese și datele extrem de interesante obținute au determinat pe inițiatorii programului să continue proiectul cu încă trei ani, pînă în 1973. Se așteaptă ca acest program să aducă noi elemente privind structura adîncurilor oceanice.

În sfîrșit, reflectorul laser abandonat de cosmonauții americani Armstrong și Aldrin pe Lună va înregistra, în tot timpul funcționării sale, această derivă a continentelor, care păstrează încă o însemnată cantitate de mister și de atracție științifică.

Stelian ȚURLEA

Luigi LONGO

Pentru o cotitură hotărâtă în conducerea vieții naționale

Luigi Longo, secretar general al Partidului Comunist Italian, a consacrat două articole semnificației actualelor mișcări sociale din Italia, articole apărute în „Rinascita”, revista teoretică a P.C.I. Vă prezentăm pe larg articolul publicat în numărul 46 al revistei.

Este evident că se urmărește crearea unei formule, așa-zisă organică, din patru partide pentru a se continua politica ce stă la originea nemulțumirii din țară și a agitațiilor în curs. Dar o discuție de acest gen este astăzi mai absurdă și mai iluzorie ca oricând, nu numai prin faptul că promisiunile și iluziile răspindite de centrul-stinga nu mai au credibilitate, dar și pentru că, în actuala situație, reconstituirea unei asemenea formule nu ar putea dobândi decît semnificația și rolul blocului autoritar și reacționar pe care îl vor forțele de dreapta; cu alte cuvinte, nu ar rezolva nici o problemă ci, dimpotrivă, ar ascuți și mai mult contradicțiile și luptele în curs.

Știm că tocmai acest lucru îl vor grupurile cele mai extremiste de dreapta. Dar amploarea mișcării populare, combativitatea maselor au demonstrat că ele au forța și capacitatea suficiente pentru a rezista șantajelor și amenințărilor și pentru a provoca o breșă în orice încercare de involuție a situației sociale.

Conducătorii democrat-creștini și toți cei care își fac încă iluzii cu privire la posibilitatea unei renașteri a formulei cvadripartite trebuie să ia act că, așa cum s-a mai spus, centrul-stinga este sfîrșit, ireversibil sfîrșit, ca orientare politică și formulă de guvernare. Situația impune să se meargă spre crearea de orientări politice și guvernamentale noi, îndreptate în sens total diferit de cele urmate pînă acum. Însăși grandioasa mișcare populară este cea care pune cu forță această cerință. Și tovarășul De Martino a vorbit recent despre necesitatea de „a depăși” centrul-stinga. Noi împărtășim această necesitate, cu condiția să fie înțeleasă în sensul ruperii hotărîte cu vechea politică.

În acest moment, nu poate exista o discuție politică în care să nu se pornească de la problemele și opțiunile puse de mișcarea muncitorească și populară.

Este evident că, pentru a face aceasta, trebuie să se rupă hotărît cu întreaga politică din trecut, care a tins întotdeauna spre divizarea maselor muncitoare și populare și spre discriminarea anticomunistă... Acesta era, de altfel, scopul spre care — sub presiunea forțelor conservatoare — țintea însăși dis-

criminarea. Aceasta și datorită faptului că, fără partidul comunist, fără forța pe care el o reprezintă și o călăuzește, nu există în întregul evantai al forțelor politice italiene forțe care să fie suficiente și capabile să învingă rezistențele conservatoare de dreapta și să ducă la bun sfîrșit, o dată cu revendicările imediate ale păturilor de oameni ai muncii, reformele necesare ale structurilor de fond ale națiunii, învechite și depășite, după cum se știe...

Experiența din ultimul timp arată că, de-a lungul căreia poate fi inițiată soluționarea obiectivului indicat de Togliatti: este calea unității tuturor forțelor de stînga. De altfel, numai în acest mod vom putea face să se maturizeze noi tendințe unitare, noi majorități, noi orientări pentru dezvoltarea economică, socială și democratică a vieții naționale, în care păturile de oameni ai muncii, și în special clasa muncitoare, vor putea desfășura cu întreaga pondere ce le revine acel rol de guvernare, adică de conducere a vieții naționale, despre care vorbea Togliatti.

Avem conștiința că în această direcție vor trebui făcuți în continuare pași hotărîtori. Rapiditatea cu care se vor înfăptui depinde în mare parte de consolidarea și lărgirea unității de luptă a tuturor forțelor sănătoase și progresiste ale țării, în lupta împotriva conservatorismului social, a corupției, a afacerismului și pentru soluționarea problemelor concrete și înfăptuirea reformelor. Înțelegem că această dezvoltare a luptelor nu va fi nici netedă, nici ușoară. Dar există condiții și posibilități pentru a o promova. Este suficient să ne gîndim la dovada de maturitate politică, de responsabilitate și capacitate organizatorică dată de actualele mișcări populare, care au atras milioane de cetățeni în luptă unită pentru a ridica viața națională la un nou nivel de civilizație și democrație.

Evident, există forțe sociale și grupuri politice pe care le nemulțumesc această maturitate populară și această dezvoltare democratică și care ar vrea să i se opună și s-o împiedice prin orice mijloc și cu orice chip.

Așteptarea, joaca năvingă cu alternative zadarnice, lipsite de orice capacitate de rezolvare reală (alternativa monocoloră, bicoloră, tripartită, cvadripartită și cîte altele) reprezintă soluția la care recurge forțele reacționare pentru a putea continua în liniște afacerile proprii, forțe oricînd gata să recurgă la strigăte stridente ori de cîte ori se profilează amenințări la adresa pozițiilor lor privilegiate. Ele încearcă, astfel, să

uzeze și să demoralizeze masele aflate în luptă, să provoace ezitări și cedări, să descurajeze și să izoleze forțele care luptă cu atîta elan și abnegație. Curente sincere de stînga, de orice inspirație politică și aparținînd oricărei organizații, trebuie să combată cu hotărîre această tactică dilatorie, care duce la ruină, discreditează partidele și democrația și însăși rațiunea de a fi a grupurilor de stînga.

Obiectivul luptei trebuie să fie: o hotărîtă cotitură spre stînga în liniile și conducerea politică a țării.

În acest scop, problema cea mai urgentă astăzi este a elaborării unui plan de acțiune foarte încheșat, care — pornind de la problemele ce interesează cel mai mult marile mase și de la nivelurile atinse pînă acum de lupta populară — să urmărească nu numai consolidarea și extinderea și mai mult a mobilizării populare, dar și să întărească conștiința că numai prin luptă și unitate va putea fi dusă înainte soluționarea diferitelor probleme și se va maturiza cotitura, care se dovedește tot mai necesară și urgentă, în liniile și orientările politice. Trebuie să se ajungă în mod unitar la elaborarea unei politici concrete, de reinnoire și progres, ce trebuie luată drept bază pentru formarea unei noi majorități de stînga.

O cotitură de profunzimea și importanța pe care o impune situația poate fi inițiată numai în cursul mișcării înseși, acționînd din interiorul ei, fiind strict adecvată oricărei faze de dezvoltare a ei. Se înșală cei care cred că se poate influența asupra unei mari mișcări populare, ca cea în curs, de la biroul propriu și că vor fi suficiente, într-o zi, o lozincă, o indicație pentru ca totul să se desfășoare în direcția voită.

Sarcina unei mari organizații politice de masă, cum este partidul nostru, este de a munci continuu, cu varietate și bogăție de inițiativă, pentru a consolida și a lărgi tot mai mult mobilizarea și lupta populară, pentru a promova convergențe politice și sociale tot mai largi, o tot mai strînsă unitate de intenții, de acțiune și de obiective în rîndul maselor în luptă. Comandamentul momentului, deci, pentru noi și pentru toate forțele de stînga, este de a face o politică menită să favorizeze înțelegerea între tot mai largi mase populare și între grupurile de stînga ale diferitelor orientări, cu scopul de a desfășura o acțiune coerentă pentru a impune o cotitură radicală spre stînga în conducerea politică a națiunii.

Împotriva unei asemenea cotituri, forțele reacționare agită spectrul prăbușirii financiare și al așa-zisului pericol comunist: este sperietoarea agitată dintotdeauna în cazul oricărei mișcări populare pentru a împiedica orice progres social și civil; este argumentul care, deseori, a deschis calea celor mai brutale represii, calea unor regimuri fătîș fasciste, care au dus — acolo unde au triumfat — la dispariția oricărei forme de libertate și la înăbușirea oricărei forțe naționale și progresiste.

Amintim că într-o solemnă declarație a Comitetului pentru Eliberarea Națională din Italia septentrională, emisă în momentul cel mai greu al luptei de partizani, se spunea: „În guvernul de mîine, și acest lucru este foarte sigur, muncitori, țărani și meșteșugari, toate păturile populare, vor avea o pondere hotărîtoare; și un loc corespunzător acestei ponderi vor avea partidele care îi reprezintă”. „Între acestea, partidul comunist, care face

parte din C.E.N. pe un plan de perfectă egalitate cu celelalte partide, cu deplină autoritate astăzi și deplină putere mâine, când pactul de eliberare va fi realizat“.

Acum, pactul a fost realizat prin eliberarea națională de sub ocupantul german și de sub fascism; constituția a fost aprobată; dar de peste 20 de ani se încearcă să se conteste acest drept sfânt al clasei muncitoare și al partidului comunist de a avea în conducerea politică a țării „ponderea determinantă“ și „locul corespunzător“ ce le revine.

Pentru recunoașterea acestui drept luptăm noi în Italia, căci dacă nu este înfrântă pentru totdeauna și în mod complet orice discriminare anticomunistă, nu va fi posibilă crearea de noi orientări, adică a unei majorități democratice de stînga, capabilă să promoveze o politică cu adevărat nouă, în care să se poată regăsi toți cei ce trăiesc din munca proprie, iar nu din exploatarea muncii altuia.

La realizarea acestei cîștigi, partidul nostru este gata să aducă întreaga contribuție a forței proprii și a influenței proprii, în orice for și la orice nivel.

Însuflești de aceste intenții și cu aceste obiective noi, trebuie să desfășurăm încă de astăzi — în fabrici, la sate, în locurile de muncă, în toate instituțiile și în toate adunările reprezentative — o acțiune corespunzătoare pentru lărgirea și consolidarea tot mai mult a unității de acțiune și de obiective, pentru a face ca această unitate să opereze în țară, în interiorul partidelor și al organizațiilor democratice, împotriva forțelor care li se opun, o subminează și vor s-o reducă la o frază fără conținut.

În același scop, trebuie să promovăm de jos o mișcare de profundă reînnoire democratică a structurilor și instituțiilor politice existente, care să-și aibă în clasa muncitoare și în păturile de oameni ai muncii forța sa de avangardă și baza sa cea mai sigură.

În favoarea acestei căi de luptă de masă și de unitate populară și muncitorească, în colaborare cu toate forțele politice de stînga, noi intenționăm să acționăm spre a ridica Italia la un mai înalt nivel de progres și de civilizație, în perspectiva socialismului.

făcūt militarii falanșiști, precum și numeroși ofițeri adepți ai monarhiei liberale...

Chiar din această succintă trecere în revistă a situației politice actuale din Spania (la care trebuie adăugate dificultățile economice pronunțate), se poate înțelege de ce în țară au apărut forțe de opoziție numeroase și influente.

Realizarea schimbărilor ce se pregătesc în Spania nu constituie, însă, o problemă simplă. Dificultățile în această problemă sînt legate de faptul că actuala criză a orînduirii dictatoriale nu constituie o criză pur politică. Ea zdruncină, în prezent, întregul sistem politic și economic al Spaniei, creat de marele capital financiar, de monopoluri și aristocrația latifundiară, care au dus la instaurarea dictaturii. În acest sens, este foarte semnificativ scandalul legat de societatea pe acțiuni Matesa. În acest scandal sînt implicați reprezentanți ai celor mai înalte cercuri guvernamentale apropiate de Caudillo. Din această cauză, guvernul trece sub tăcere delapidările bancare săvîrșite de persoane sus-puse. De-a lungul mai multor ani, diferiți afaceriști au exportat în străinătate mașini textile, fără să le valorifice acolo, și și-au umplut buzunarele cu primele pentru export stabilite de către guvernul franchist. Astfel, posesorii celor mai groase teancuri de acțiuni ai firmei Matesa și-au făcut o avere însemnată. Cu banii furați din vistieria statului, ei și-au cumpărat acțiuni ale companiilor străine.

„Deși guvernul Franco a încercat să mușamalizeze afacerea Matesa, acest scandal a produs o indignare profundă în întreaga țară, a intensificat divergențele dintre diferitele cercuri din anturajul lui Caudillo. Tocmai afacerea Matesa, judecînd după toate aparențele, a accelerat criza acută din cabinetul lui Franco.

La 29 octombrie, la Madrid a fost declarată oficial reorganizarea cabinetului; 12 miniștri au ieșit din guvern. Printre ei, sînt oameni care au exercitat o influență importantă asupra politicii Madridului în ultimii ani, ca ministrul informațiilor și turismului, Fraga Iribarne, ministrul pentru problemele mișcării naționale și al sindicatelor, Ruis Solis, ministrul afacerilor interne, Alonso Vega, ministrul afacerilor externe, Fernando Maria Castiella, trei miniștri conducători ai diferitelor genuri de arme — infanterie, flotă și aviație. Este interesant faptul că vechii miniștri rămași în cabinet sînt legați, într-o măsură sau alta, de organizația religioasă «Opus Dei» care, în ultimii ani, controlează posturile-cheie din economie, finanțe, comerț, fiind strîns legată de marele capital spaniol. Reprezentanții acestor forțe, care deseori sînt numiți «tehnocrați», au împins categoric înapoi pe adversarii lor care reprezentă falanga și care, în decurs de mai mulți ani, au ocupat majoritatea locurilor în cabinet. Aceste schimbări sînt semnificative. Care vor fi consecințele lor în dezvoltarea evenimentelor din Spania este greu de spus deocamdată. Dar este limpede de pe acum că reorganizarea cabinetului lui Franco marchează profunzimea crizei care sfîșie dictatura. «Noua noastră formație — seria recent directorul ziarului «Pueblo» — suferă din cauza unor lipsuri importante care, după cum ne îndeamnă rațiunea, trebuie înlăturate...» Înlăturate? Există numai o singură posibilitate de a lichida aceste lipsuri — a lichida dictatura și a instaura în Spania o orînduire socială și politică bazată pe principii democratice.

Dolores IBARRURI

Poporul spaniol în luptă

Recent, revista „Novoe Vremia“ a publicat un articol al tovarășei Dolores Ibarruri, președinte al Partidului Comunist din Spania, consacrat analizei situației social-politice și perspectivelor luptei, în etapa actuală, a poporului spaniol pentru libertate, democrație și progres social.

Redăm pe larg extrase din acest articol, publicat în nr. 45 al revistei.

După ce înfățișează amplul tablou al forțelor social-politice care, în frunte cu clasa muncitoare, se ridică în prezent cu tot mai multă hotărîre împotriva regimului dictatorial, pentru înfăptuirea de adînci transformări în toate domeniile vieții sociale spaniole, președintele Partidului Comunist din Spania se oprește în mod deosebit asupra unor evenimente recente din viața politică a Spaniei, cu semnificații aparte în evoluția țării. „Primul eveniment, se arată în articol, îl constituie numirea recentă de către generalul Franco a prințului Juan Carlos de Bourbon ca moștenitor al său. Cel de-al doilea eveniment îl constituie scandalul financiar declanșat în august în legătură cu societatea pe acțiuni Matesa, care, sub protecția unei serii de miniștri importanți, pe calea unor acțiuni ilegale, și-a însușit din vistieria statului o sumă de 12 miliarde de pesetas.

Declararea ca moștenitor al lui Franco, a prințului Juan Carlos, care

și-a exprimat în mod solemn adevărată față de regimul fascist, a produs nemulțumiri chiar în rîndurile monarhiștilor spanioli. Ei s-au convins că această rămășiță a Bourbonilor a închis în fața monarhiei calea spre o restaurare reală a ei“.

„Aceasta — se arată în continuare în articol — a dus la o scindare și mai puternică a forțelor monarhiste care au sprijinit dictatura, ceea ce a avut ca urmare o slăbire și mai pronunțată a regimului lui Franco. Se îndepărtează de el și reprezentanții forțelor tradiționale de dreapta. În această coliziune este reprezentată și o a treia forță care tace, dar care nu stă cu mîinile încrucișate: armata. Numeroase fapte demonstrează că Franco nu se mai bucură de sprijinul necondiționat al forțelor armate, ca în trecut. Vechii generali — veterani ai războiului civil, tovarășii de arme ai lui Franco — se retrag treptat, dintr-un motiv sau altul, de pe scena politică. Chiar cei care au trecut prin zguduiri din ultimii ani manifestă simptome de nemulțumire. Tocmai în felul acesta, apreciază comentatorii politici, lipsa generalului Muños Grandes la ședința Cortesurilor franchiste la care a fost aprobată numirea moștenitorului. Garcia Valino, un alt general cunoscut din vechea gardă a lui Franco, s-a pronunțat fățiș împotriva numirii moștenitorului. Același lucru l-au

din activitatea partidelor comuniste și muncitorești

Părerea după care schimbările politice sînt inevitabile în Spania este atît de larg răspîndită astăzi în țară încît pînă și adepții regimului franchist nu au curajul să nege acest lucru. Dar ei insistă asupra faptului ca aceste schimbări să fie înfăptuite în ordinea «succesiunii». Altfel, chipurile, o schimbare bruscă a orînduirii din Spania ar constitui o «tragedie» pentru întreaga clasă muncitoare și pentru toți oamenii muncii. Dar o adevărată tragedie va avea loc dacă în Spania va continua dictatura franchistă, dacă adepții «succesiunii» vor reuși să mențină elementele acestei orînduirii în cazul trecerii la un alt regim.

În prezent, în cercurile politice ale Spaniei sînt formulate numeroase variante ale rezolvării viitorului țării. Fac propuneri reprezentanți ai celor mai diferite grupări: de la «succesioniști» (adepti ai «succesiunii») pînă la «maximaliști», care cer instaurarea în Spania a unui regim ultrarevoluționar. Din punctul de vedere al partidului comunist, este indiscutabil faptul că principala forță motrice a transformării democratice a țării pot fi numai clasa muncitoare, țărănimea și intelectualitatea progresistă, care acționează în alianță cu diferitele grupuri ale burgheziei mici și mijlocii și chiar ale burgheziei liberale nemonopoliste. În condițiile Spaniei, lozincile maximalistilor, pentru a căror înfăptuire nu există în prezent condițiile corespunzătoare, n-ar face decît să izoleze proletariatul, să-l lipsească de aliații lui firești și să permită contrarevoluționarilor să-și regrupeze forțele și să îngreuneze lupta pentru înfăptuirea democrației.

Nici «succesiune» și nici nihilism. Este nevoie de o revoluție democratică, antifeudală și antimonopolistă. Noua putere politică să fie creată pe baza alianței forțelor muncii și culturii, în care muncitorii, țărani, intelectualii, liber-profesioniștii vor constitui nucleul conducător și în care burghezia nemonopolistă va fi reprezentată corespunzător cu ponderea sa politică. Aceasta este poziția Partidului Comunist din Spania. Concepem noua democrație sub forma unui stat multinațional în care drepturile naționalităților să fie nu numai recunoscute formal, dar și asigurate prin măsuri concrete.

Nu poate fi exclusă posibilitatea ca, sub presiunea crescîndă a forțelor democratice, dictatura lui Franco, înainte de dispariție, să se modernizeze și să se schimbe ca formă, renunțînd la unele trăsături antinaționale urite de popor. Dar nici acest lucru nu va permite dictaturii să evite ciocnirea hotărîtoare cu forțele antiimperialiste care luptă pentru democrație.

„Presiunea din partea forțelor populare și burghezo-democratice — se spune mai departe în articol — nu poate dura necontenit. Ea riscă să se atenueze cu timpul. Din această cauză, dacă dorim să obținem rezultate pozitive în înfăptuirea transformărilor democratice în Spania, trebuie să transformăm această presiune în acțiuni concrete. Pornind de la acest adevăr evident, Partidul Comunist din Spania depune mari eforturi pentru a realiza o înțelegere sau o alianță cu reprezentanții acelor forțe din societatea spaniolă care se pronunță împotriva «succesiunii» dictaturii.

Între Partidul Comunist și alte forțe de opoziție au avut loc schimburi de păreri și au fost reglementate anumite contacte și relații. Acest lucru constituie un fenomen pozitiv, dar încă insuficient. Ascutirea crizei dictaturii și vîrsta mai mult decît înaintată a dictatorului impun acțiuni mai curajoase și

mai hotărîte, căutări de acorduri concrete, chiar dacă ele vor fi parțiale, ceea ce ne poate permite să evităm surprize nedorite. Asemenea acorduri pot deveni un stimulent hotărîtor în mobilizarea forțelor naționale pentru atingerea scopului principal al majorității: lichidarea dictaturii și instaurarea democrației.

Această democrație va fi diferită de aceea care a fost instaurată în Spania în 1931, cînd a fost răsturnat Alfonso al XIII-lea. În prezent, în Spania există o altă situație decît a fost atunci. Și condițiile în care se ridică din nou problema revoluției burghezo-democratice, neînfăptuite încă în țara noastră, se prezintă acum altfel.

Partidul comunist, una din forțele politice fundamentale ale opoziției, propune ca bază pentru realizarea unui acord între diferitele grupări politice antifasciste și ca prim pas spre realizarea scopurilor amintite, intensificarea luptei pentru organizarea în Spania a unui referendum popular în cursul căruia, în condițiile libertății și democrației, masele să hotărască ce regim doresc în țara lor.

Relevînd în continuare faptul că în condițiile actuale ale capitalismului monopolist se maturizează tot mai mult forțele socialiste, autorul articolului scrie că „acest adevăr este uneori uitat de unii care vîd în fața lor numai agresivitatea criminală a imperialismului, ce încearcă din răsuperi să întoarcă înapoi roata istoriei. Se întîmplă uneori că, în cursul unor cotituri bruște și neașteptate ale istoriei — neașteptate, deși ele au fost pregătite treptat de însuși mersul evenimentelor — și chiar în cursul unor crize acute generate de evoluția istorică, sînt repetate lozinci și formule politice care la timpul lor au fost valabile și au corespuns situației, dar acum s-au învechit și nu mai corespund noii situații create. Leninismul și indicațiile neprețuite ale lui Lenin, care ne-a lăsat ca moștenire întregul tezaur al experienței Partidului Comunist al Uniunii Sovietice, ce a înfăptuit cu succes prima revoluție socialistă din lume, ne învață: tactica fiecărui partid comunist trebuie să se bazeze în permanență pe întregul ansamblu al particularităților specifice ale vieții politice și sociale din țara respectivă. A nu ține seama de aceasta înseamnă a da uitării învățămintele revoluționare geniale, care nu-și pierd niciodată actualitatea, ale marelui strateg și conducător nemuritor al Revoluției Socialiste din Octombrie — Vladimir Ilici Lenin.

Noi, comuniștii spanioli, cu toate greutățile luptei noastre îndelungate pentru democrație și socialism, am năzuit întotdeauna și năzuim spre fidelitate față de leninism, spre menținerea și apărarea unității partidului nostru, atît în fața tendințelor sectariste și dogmatice înguste, cît și în fața pericolului pătrunderii în rîndurile noastre a concepțiilor și curentelor străine. Noi tindem spre aceasta și demonstrăm în practică această năzuință, dezvoltînd internaționalismul proletar și apărînd unitatea mișcării comuniste internaționale. Aceasta este poziția, acesta este aportul la tezaurul comun al experienței politice a mișcării comuniste internaționale și, probabil, aportul modest, dar strict național, spaniol și, desigur, și profund internaționalist al P.C. din Spania care luptă împotriva dictaturii fasciste. Acesta este aportul nostru la dezvoltarea continuă a internaționalismului, la lupta împotriva forțelor imperialiste, pentru victoria internaționalismului în întreaga lume.

reflector

LIBERTATE PATRIOTILOR DIN MAROC

Cu trei luni în urmă, în Maroc au fost arestați secretarul general al Partidului Eliberării și Socialismului, Ali Yata, și doi activiști de frunte ai acestui partid — S. Riffi și Ismail Ala-ay. Tribunalul din Rabat i-a condamnat pe Ali Yata și S. Riffi la închisoare, pronunțînd concomitent o hotărîre privind dizolvarea Partidului Eliberării și Socialismului și confiscarea bunurilor lui.

Cu toate protestele a numeroși reprezentanți de frunte ai opiniei publice marocane și străine împotriva acestei încălcări flagrante a drepturilor democratice ale poporului, patrioții marocani continuă să se aple în detenție. Potrivit informațiilor sosit din Rabat, sănătatea lui Ali Yata provoacă o serioasă îngrijorare. Totuși, el nu beneficiază de asistența medicală necesară și de tratament.

Represiunile împotriva activiștilor de frunte și a organizațiilor progresiste din Maroc provoacă un protest firesc în rîndul forțelor mondiale progresiste, în țările socialiste. În rîndurile opiniei publice din Uniunea Sovietică, din celelalte țări socialiste, din Franța, Italia, Algeria, din multe state arabe și africane, se extinde mișcarea în apărarea drepturilor democratice inalienabile ale oamenilor muncii din Maroc. Opinia publică progresistă așteaptă să se pună capăt atentatelor împotriva acestor drepturi.

(După Pravda)

MORBUL VIOLENȚEI

Războiul din Vietnam a devenit cel mai lung război dus de S.U.A. de-a lungul întregii lor istorii. Numărul morților și al răniților americani a trecut de 300 000. Războaie de acest tip au adînci repercusiuni morale asupra națiunii, alimentează violența, delinquența, scepticismul. Astăzi, în S.U.A. fenomenul delinquenței este într-o continuă creștere. Iată doar două din recente exemple de răsunet. 1 370 000 de dolari au fost furati dintr-o furgonetă de către trei persoane, care i-au lăsat apoi pe polițiști legați în mașină. Hoții au reușit să fugă cu prada, fără a trage măcar un foc de pistol.

Un alt caz. La New York au fost închiși trei bărbați și o femeie, acuzați de provocarea unor explozii, care au devenit, de altfel, frecvente și în alte mari orașe. Aceste explozii s-au produs la New York în cițiva zgîrie-nori, în timp ce sute de firme au primit telefoane de amenințare. În urma unui asemenea telefon au fost evacuați temporar din birourile lor cei 2 000 de funcționari ai ziarului „New York Times”.

Numeroși reprezentanți ai opiniei publice americane se tem că morbul violenței se va extinde și mai mult.

(După L'Europeo)

MEDUNARODNA
POLITIKA

BELGRAD

ADEVĂRATELE RESURSE ALE DEZVOLTĂRII

CAPITALUL străin, care intră dintr-o țară industrializată într-o țară slab dezvoltată, poate fi, după forma și importanța investițiilor, un motor sau o frână pentru progresul economic al unei națiuni. Dacă mai mult de 20—30 la sută din activul capitalului național aparține financiarilor străini, rezultă de aici o sărăcire progresivă a țării debitoare. Este un fapt probat istoric și economic. În sfârșit, transferul profiturilor, amortizările sau dividendele de capital străin golesc casele de bani ale băncilor centrale și diminuează rezervele de aur și de devize convertibile. Astfel, se poate întreba ce-î mai rămâne de făcut Canadei, unde capitalul nord-american, investit în mai mult de 6 000 de întreprinderi, controlează peste 60 la sută din totalul de capitaluri ale acestei țări. În aceeași situație se găsesc Venezuela, țările din America Centrală și unele țări sud-americane.

Faptele fiind cele de mai sus, nu e nimic surprinzător în aceea că partidul conservator canadian a denunțat „pactul colonial cu dolarul”. Pentru a salva independența economică a Franței, generalul de Gaulle limitase formele, conținutul și sferile de influență și investiții ale capitalurilor străine (în special ale celor provenite din America de Nord). Mexicul restrânge și el acțiunea capitalului străin în sectoarele de influență politică, în zonele de frontieră, ca și în ramurile economice strâns legate de independența economică și de suveranitatea politică a țării.

Capitalul străin provenit din statele industrializate este îndreptat spre țările mai puțin dezvoltate, pentru a scăpa de legea impozitelor asupra profitului, care ajung să diminueze marja beneficiilor. În căutarea unei rate de profit cât mai ridicate, capitalul național al unei țări industrializate se varsă, după ce a saturat piața internă, pe o piață mondială luând forma unui imperialism economic.

Mexicul, țară a cărei independență economică și suveranitate politică sînt cunoscute, nu a scăpat, totuși, de jocul forțelor capitaliste, pentru că nu posedă o tehnologie avansată și pentru

că a trebuit să suporte în industriile sale manufacturiere influența capitalului străin, nord-american mai ales. Trebuie să spunem, totuși, că el nu cunoaște o stare de dependență economică atît de puternică precum Canada. Între 1949 și 1959, Mexicul a înregistrat o pătrundere de capitaluri străine de ordinul a 600 milioane dolari. Dar, în aceeași perioadă, exportul de capital a atins 900 milioane dolari. În Brazilia, aceste cifre sînt 900 milioane, respectiv 1 200 milioane. Este evident că transferurile de beneficii au fost mult superioare afluxului de capitaluri străine. În consecință, „inflația de capital importat” provoacă, atunci cînd profiturile sînt ridicate, o sărăcire sistematică, o subordonare economică a țării „sărace” față de cea „bogată”.

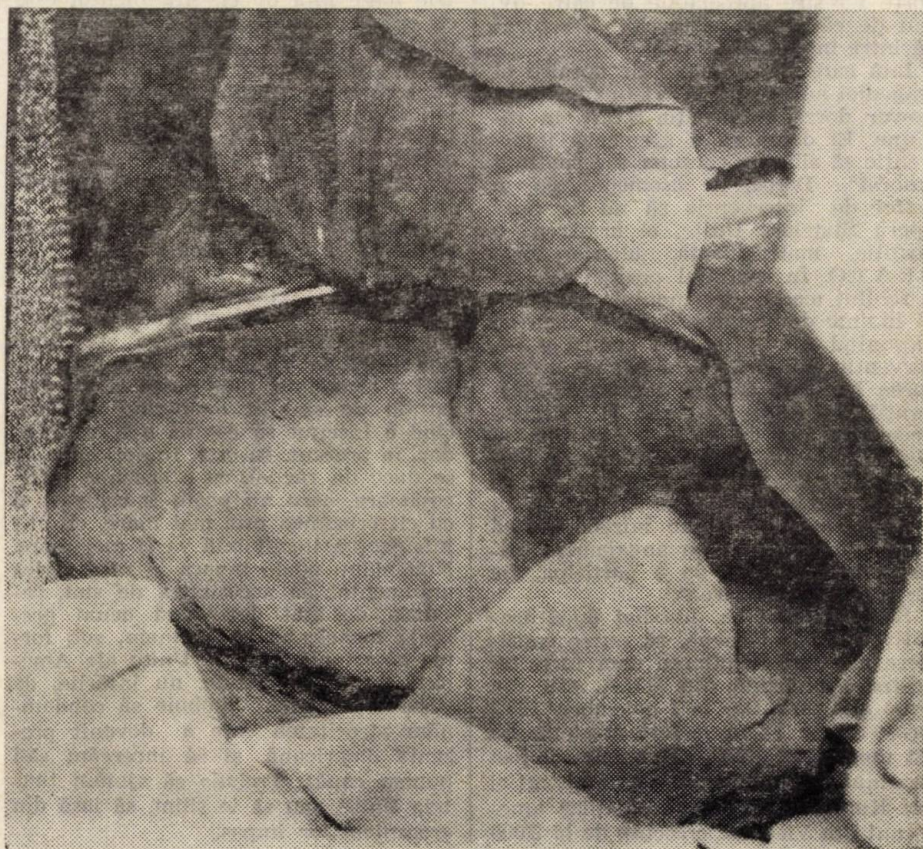
Țările așa-zise „lumi a treia” sînt din ce în ce mai sărace pentru că din ele ies mai mulți dolari decît intră, datorită relațiilor economice, comerciale și financiare cu statele industrializate. După datele C.E.P.A.L. și din alte surse, în America Latină, de pildă, în deceniul 1951—1961 au intrat 5 510 milioane dolari. Or, în aceeași perioadă, America Latină a vărsat cu titlul de transferuri de beneficii, de amortizări și de interese asupra capitalurilor împrumutate 9 500 milioane dolari, în special Statelor Unite. Ironia acestei situații rezidă în faptul că, primind tot

mai mulți bani, aceste țări sînt pe cale să se ruineze.

Ruina economică a țărilor „lumii a treia” este drama istorică a epocii noastre. Venitul național brut al națiunilor bogate din O.C.D.E. atingea în 1966 cifra de 1 bilion 400 de miliarde de dolari pentru mai puțin de 30 la sută din populația globului, față de un venit de 4—5 ori mai mic, revenind celorlalte 70 la sută din populația care trăiește în țările subdezvoltate. Singurul mijloc pentru o țară subdezvoltată ca să atingă prosperitatea este acela de a înfăptui o revoluție economică internă; ea trebuie să-și schimbe structurile învechite, să controleze veniturile parazitare, să convertească mina de lucru neproductivă în mină de lucru productivă, să înlocuiască vechiul aparat administrativ printr-unul mai eficient, să investească mari capitaluri în cercetare și în dezvoltare, să revizuiască regimul proprietăților funciare, să se elibereze de tutela neo-colonialistă a capitalului străin (fără a renunța la mijloacele tehnice și capitalurile oferite de bună voie), să investească cel puțin 25 la sută din produsul național brut și să pună banii în serviciul economiei sociale, și nu economia socială în serviciul banilor.

Abraham GUILLEN
publicist din Uruguay

Trei dintre eșantioanele de rocă lunară aduse de cosmonauții navei „Apollo-12”. Ele întrec cu mult în dimensiuni pe cele transportate de „Apollo-11”

SPECTATOR

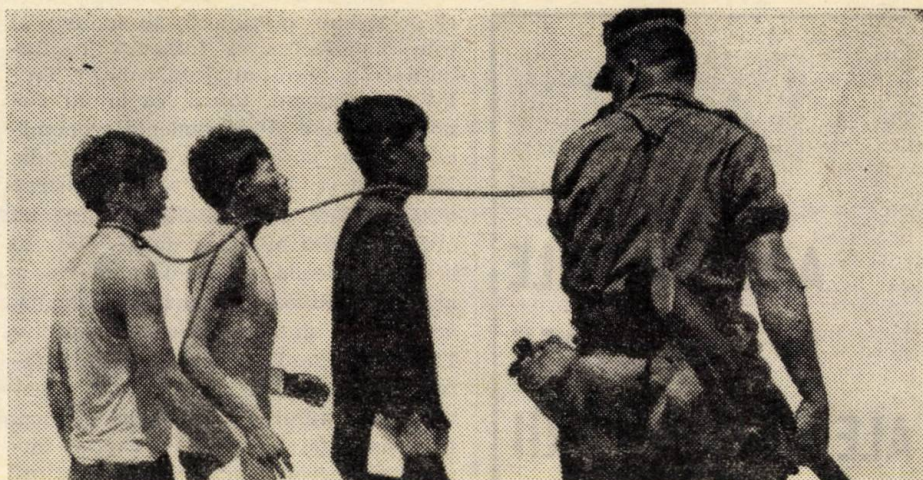
LONDRA

CUM S-A AJUNS LA „PINKVILLE“

ÎNAINTE de prăbușirea francezilor în Indochina, președintele Eisenhower își manifestase dorința de a interveni în regiune mai direct decât prin ajutorul acordat de S.U.A. sub formă de materiale de război și pregătire tehnică. În 1951, în calitate de comandant N.A.T.O. la Paris, îngrijorat de povara războiului din Indochina pentru Franța, el a declarat: „...Aceste pierderi ar putea fi reduse dacă am reuși să convingem pe aliați să suporte o parte a dificultăților războiului din Indochina“. La începutul anului 1954, când posibilitatea înfringerii trupelor expediționare franceze devenise reală, Eisenhower și tovarășii săi s-au străduit „să convingă pe francezi și pe englezi de necesitatea de a realiza o coaliție care să dea intervenției un conținut moral“. Ceea ce dorea în esență Eisenhower era, în primul rând, ca britanicii să sprijine intervenția și, în al doilea rând, ca orice forțe americane din Indochina să fie sub controlul S.U.A.: „Am arătat că nu voi accepta niciodată să trimit trupele noastre terestre ca simple întăriri pentru unitățile franceze, urmînd a fi folosite așa cum ar dori francezii“. Lui Churchill, el i-a spus: „Nu iau în considerare necesitatea trimiterii de forțe terestre apreciabile de către dv. sau de către noi“. Churchill a refuzat să intre în coaliția dorită.

Iată care este punctul de pornire al tragediei americane în Vietnam. Eisenhower dorea intervenția S.U.A. în regiune. El dorea ca o asemenea intervenție să aibă un caracter sau conținut „moral“. Dorea, de asemenea, ca o astfel de intervenție să nu fie doar opera Statelor Unite, ci urmărirea o coaliție, materializată, ulterior, prin S.E.A.T.O. În sprijinul poziției sale, el a schițat teoria „dominoului“. Și, chiar și înainte de tratativele de la Geneva, expunînd condițiile sale pentru o intervenție militară, el a propus acceptarea imediată a unei asemenea intervenții de către Tailanda și Filipine, acceptarea ei de către Australia și Noua Zeelandă și promisiunea că Marea Britanie „fie va participa, fie își va da aprobarea“. Este interesant, în treacăt fie spus, să ne întrebăm dacă există, într-adevăr, un angajament britanic specific „fie de a participa, fie de a-și da aprobarea“.

S-a întimplat ca, imediat după tratativele de la Geneva, să nu se considere necesară trimiterea unor forțe terestre apreciabile din S.U.A. sau din vreo altă țară. Dar la 1 noiembrie 1962, președintele Diem a fost asasinat. La 22 noiembrie 1963, Kennedy a fost asasinat. În perioada Administrației lui Kennedy, numărul soldaților americani din Vietnam crescuse de la 2 000

O imagine edificatoare de pe teritoriul controlat de autoritățile saigoneze: „suspecți“ duși la interogatoriu...

la 16 000. Acest lucru, s-a pretins, era necesar pentru ca Vietnamul de sud să nu fie înfrînt de Vietcong. În perioada președintelui Johnson, numărul soldaților americani din Vietnam a crescut de la 16 000 la 550 000; s-a putut afirma că și acest lucru era necesar, pentru ca S.U.A. să nu fie înfrînte de Vietcong!

Există o variantă a „teoriei dominoului“ care este folosită uneori pentru a justifica efortul american în Vietnam. Ea este formulată astfel de Arthur Schlesinger: „Indiferent dacă aveam interese vitale în Vietnamul de sud înainte de 1954, scrisoarea lui Eisenhower (către președintele Diem) a creat aceste interese...“ Sub o formă sau alta, acest argument este folosit deseori, anume că S.U.A. nu trebuie să-și renege angajamentele deoarece, în caz contrar, ceilalți aliați ai lor vor înceta să aibă încredere în angajamentele luate față de ei. Argumentul este cit se poate de necinstit sau naiv. Este una din funcțiile oamenilor de stat să se debaraseze, dacă consideră oportun, de legăturile create de predecesorii lor. Kennedy avea suficiente opțiuni. La fel Johnson. La fel Nixon. Acești oameni nu sînt legați de mîini și de picioare prin scrisorile sau declarațiile președintelui Eisenhower.

După părerea mea, nu are rost să se caute un „conținut moral“ fie în teoria dominoului, fie în prezența americanilor în Vietnam, în general. Nu este vorba atît de cutare sau cutare act de atrocitate: întreaga prezență americană în Vietnam a devenit ea însăși o atrocitate. S-ar putea să fie imposibil de stabilit momentul și locul cînd a început să devină o atrocitate; dar, în prezent, ea este. Important e că se duce un război, cu o cruzime înfricoșătoare, care nu poate fi cîștigat; și cu cît cruzimea este mai mare, cu atît înfrîngerea inevitabilă va fi mai mare. Nimeni nu poate invoca în mod serios argumentul că necesitatea de stat, rațiunea de stat determină acum prezența americană în Vietnam, sub forma ei actuală. Statele Unite ale Americii sînt grav slăbite, nu întărite, de această prezență. Trebuie să condamnăm atrocitatea care a devenit prezența americană, și să încercăm să-i punem capăt. Trebuie să ajutăm Statele Unite, sau să le silim, să iasă din groaznicul lor impas.

Am de făcut o propunere practică. Ea ar reclama o inițiativă diplomatică destul de abilă. Anume, ca Marea Britanie, în calitate de principal și cel mai apreciat aliat al Statelor Unite, să încerce să obțină de la un număr cit mai mare de alți aliați ai Statelor Unite o declarație comună că nici unul dintre ei nu ar considera o renunțare americană la obligațiile față de Vietnamul de sud, contractate în mod greșit de președintele Eisenhower și menținute și lărgite în mod greșit de succesorii săi, drept un act care slăbește forța celorlalte obligații americane, ci ar considera o retragere americană din Vietnam drept un act de stat necesar și, în același timp, drept un imperativ uman.

George GALE

DAKAR

ALGERIA: PERSPECTIVE ECONOMICE

ÎN CEI patru ani și jumătate de cînd se află la putere, regimul condus de președintele Houari Boumedienne a dotat Algeria cu o economie care se numără printre cele mai puternice din Africa, grație unui plan ambițios de industrializare și unui aparat statal solid structurat, chiar dacă, încă incomplet. Încurajat de succesul său în interior, șeful statului algerian înțelege acum să-și aducă țara în situația de a juca un rol mai mare pe scara inter-națională și, în special, în lumea arabă.

După o perioadă de reorganizare, care a durat din 1965 până la sfârșitul lui 1966, noul regim s-a străduit să sustragă Algeria predominanței sectorului agricol, care folosește aproape două treimi din populația activă. În acest scop, a fost elaborat un plan de industrializare spectaculoasă. Acest plan trienal (1967-1969) comportă treizeci de proiecte, pentru care Algeria a investit 4500 milioane dinari, dintre care trei sferturi în industria petrolieră și petrochimică. În privința acesteia din urmă, Algeria a întreprins construirea unei uzine de lichefiere a gazului la Skikda, a unei conducte care leagă această uzină de zăcămintele de la Hassi R' Mel, a unei uzine de tratare a gazului lichefiat, a unei uzine de metanol la Arzew și a unui complex de îngrășăminte chimice la Annaba. Nu departe de acest oraș, va fi terminată în curând prima unitate a unui complex siderurgic, a cărui producție totală va atinge, în 1972, aproape 1,5 milioane tone oțel.

Alte proiecte — fabrici de ciment, de mașini și camioane, produse alimentare, de textile, de rafinării de petrol, șantiere navale — sînt în studiu sau în curs de executare. La acestea se adaugă complexul petrochimic de la Arzew, complexul textil de la Dra Ben Khedda (în Kabylia) și multiplele uzine repartizate de-a lungul litoralului mediteranean. Efortul de redresare economică întreprins după 1965 se reflectă, fără îndoială, în balanța comercială a țării. Datorită sporirii exporturilor de petrol (20 la sută din produsul național brut și 75 la sută din veniturile de exporturi) și reducerii substanțiale a importurilor (în special de produse de consum), rezervele algeriene în aur s-au dublat în decurs de trei ani.

Totuși, această evoluție pozitivă a economiei algeriene pare a se face în detrimentul folosirii forței de muncă. Algeria, care avea încă înainte de obținerea independenței un mare număr de șomeri nu oferă încă de lucru în plenitudinea timpului disponibil decît unui sfert din populația țării.

Redresarea situației economice s-a efectuat paralel cu etatizarea sectoarelor vitale ale economiei, controlate pînă în 1967 de întreprinderi străine, în majoritate franceze. Astăzi, cu excepția societăților franceze de hidrocarburi, totul este patronat de stat. S-a hotărît naționalizarea transporturilor, a

minelor, apoi a asigurărilor și, mai tirziu, a băncilor. Cincizeci de alte întreprinderi, cele mai multe franceze, au avut aceeași soartă. Guvernul a răscumpărat, de asemenea, societățile străine de distribuție a produselor petroliere și a derivaților lor și a instituit un monopol asupra majorității activităților comerciale și industriale. Paralel cu aceste naționalizări, guvernul a creat societăți naționale.

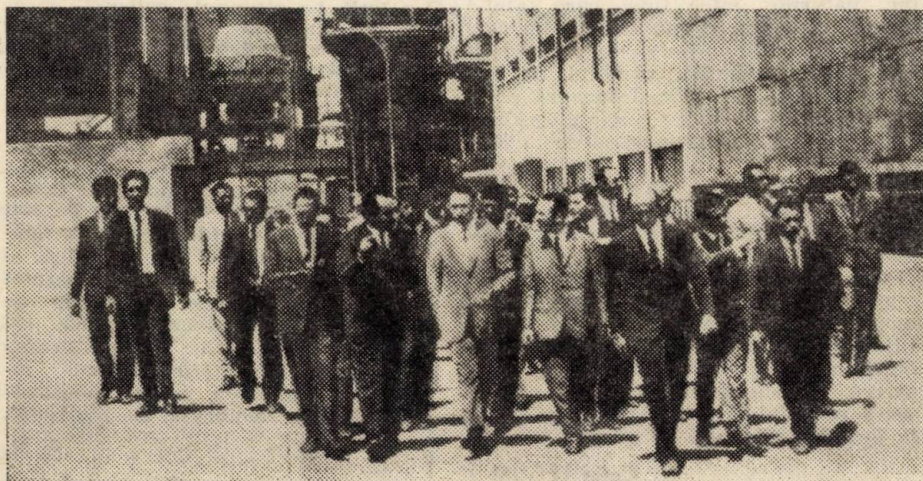
Pe plan politic, președintele Boumedienne — al cărui obiectiv în acest domeniu rămîne implantarea unor structuri statale solide — dă dovadă de o anumită prudență. El a început, în februarie 1967, cu alegerile pentru adunările comunale, avînd în fruntea lor președinți aleși, desemnați de partidul unic, Frontul de Eliberare Națională. Doi ani mai tirziu, el a organizat, tot pentru iniția oară după independență, alegeri departamentale și plănuiește, în cursul anului viitor, să organizeze alegeri pentru o Adunare Națională. Cu toate acestea, s-au semnalat și unele dificultăți reflectate, între altele, în demisia unor miniștri care s-au stabilit în străinătate. Dar cea mai serioasă criză (decembrie 1967) a fost încercarea de lovitură de stat a fostului șef al statului major al armatei, colonelul Tahar Zbiri, care a reușit să fugă peste graniță. Ceilalți participanți la rebeleii une au fost arestați.

Preocuparea principală a președintelui Consiliului Revoluției o constituie slabul progres realizat în organizarea F.L.N., în ciuda multelor „restructurări” preconizate de șeful acestuia, Kaïd Ahmed. Președintele a hotărît, în cele din urmă, acum cîteva săptămîni, să preia personal conducerea F.N.L., Kaïd Ahmed, în calitatea sa de „responsabil al aparatului partidului”, urmînd doar a supraveghea executarea deciziilor luate în vederea reorganizării partidului unic.

În ciuda acestor dificultăți, se poate înscrie la activul actualului guvern stabilitatea politică. Deși Algeria suferă de lipsă de cadre, în prezent funcționează — este adevărat destul de greoi — un aparat administrativ competent. Aproape două milioane de copii au fost școlarizați, iar guvernul a reușit să obțină încrederea populației din Kabylia care, anterior, era în permanentă agitație.

Bachii SAHEL

Președintele Boumedienne la inaugurarea complexului industrial El Hadjar

Neue Zürcher Zeitung

ÎNTE WASHINGTON ȘI ATENA

DE CURÎND, serviciul de informații american a dat un comunicat la Atena, care se referă la politica față de Grecia a Washingtonului. În comunicat se spune că Henry Tasca, numit de președintele Nixon ambasador în capitala Greciei, s-a prezentat în fața Comisiei de politică externă a senatului american și a răspuns la cîteva întrebări. El ar fi declarat, printre altele, că va fi examinată problema ajutorului militar. În acest sens, el ar fi scos în evidență importanța Greciei pentru N.A.T.O. și, în același timp, a exprimat dorința guvernului său ca Grecia să se dezvolte spre un sistem de guvernare mai reprezentativ.

Adepții actualului regim se străduiesc, evident, să convingă poporul că Tasca, după preluarea postului de ambasador la Atena, va avea o atitudine reținută, „discretă”, față de guvernul grec. Într-adevăr, ziarul de orientare guvernamentală „Nea Politeia” își exprimă, într-un articol de fond, opinia că declarațiile lui Tasca în fața Comisiei de politică externă a senatului american ar fi dovedit, cu claritate, că S.U.A. nu au intenția de a face presiuni în sensul formării unui guvern reprezentativ în Grecia. Tasca — scrie ziarul apropiat cercurilor guvernamentale — nu a vorbit de o schimbare a actualului cabinet, ci mai curînd despre evoluția regimului militar către unul reprezentativ.

Opoziția acordă, însă, mai multă atenție faptului că Tasca a fost nevoit să răspundă în fața comisiei senatoriale la o serie de critici. Ziarul „To Vima”, aparținînd trustului de presă Lambrakis — care prin accente în alcătuirea și selecționarea informațiilor își exprimă o atitudine de opoziție — a arătat, într-o corespondență din Washington, că senatorul Pell, în ședința amintită, i-a cerut lui Tasca să-și declare în termeni mai clari dezacordul față de politica regimului de la Atena. Chiar dacă Tasca a refuzat să preia formulările critice ale lui Pell, el a precizat că o alianță mai bună cu S.U.A. nu se poate realiza decît cu guverne mai reprezentative; reiese că guvernul american nu este bucuros de faptul că regimul de la Atena n-a restabilit libertățile politice. Pe de altă parte, cercurile de opoziție acordă o importanță deosebită știrii că aprobarea pentru numirea lui Tasca în funcția de ambasador al S.U.A. la Atena nu are loc fără discuții. De altfel, președintele Comisiei de politică externă, senatorul Fulbright, a declarat în fața presei că anumiți membri ai senatului au cerut o amînare a hotărîrii.

În timp ce opoziția de stînga față de guvernul grec a cerut S.U.A. să sisteze în întregime ajutorul militar acordat Greciei — cerere care a fost susținută și de cîțiva senatori americani, opoziția conservatoare pare să se mulțumească cu faptul că S.U.A. nu vor să renunțe la bazele militare din Grecia.

Se pune, bineînțeles, întrebarea în ce măsură guvernul grec ar fi dispus să accepte ideea unei redemocratizări. Numeroasele procese militare din ultima vreme, care au adus pe banca acuzaților membri ai organizațiilor de rezistență de stînga (de pildă, „Frontul patriotic” și „Rigas Pherdos”), sînt, în acest sens, elocvente. Binecunoscutul comunist Dimitrios Benas a fost condamnat la închisoare pe viață pentru un fapt de care fusese anterior absolvit de un tribunal militar. Renumitul avocat Georgios Mangakis, apărătorul lui Benas, a fost supus unei foarte mari amenzi fiindcă a protestat că i s-a refuzat, în repetate rînduri, să ia cuvîntul. La aproape toate procesele, judecătorii militari au acordat luptătorilor din rezistență pedepse foarte mari.

LE SOIR BRUXELLES

ȘANSELE PĂCII ÎN NIGERIA

ÎN SPATELE dezastruosului război civil care sfîșie Nigeria de douăzeci și șapte de luni se găsesc două probleme rămase pînă azi fără rezolvare: prima e de a ști dacă e posibil ca pînă la urmă cea mai vastă țară din Africa să rămînă nedivizată; a doua — în ce direcție pot fi convinși cele zece milioane de ibo că viitorul lor poate fi asigurat în cadrul unei singure Nigerii sau că singura lor șansă rămîne în organizarea unui stat al lor, independent, Biafra.

Federalii susțin teza potrivit căreia reprezentanții ibo ar putea fi siguri de un viitor prosper în sinul unei Nigerii unite și că nu există o a doua cale în acest sens, dat fiind faptul că un stat ibo, desprins din tulpina nigeriană și izolat, nu numai că ar amenința securitatea Nigeriei, dar i-ar constrînge pe dinamicii și ambițioșii ibo să-și desfășoare viața și activitatea într-o regiune prea mică pentru nevoile și dezvoltarea lor viitoare.

De altfel, cum mai mult de jumătate din membrii tribului ibo trăiesc deja pe teritoriul federal, ce s-ar întîmpla cu aceștia dacă restul etniei lor ar forma un stat separat? Și așa ibo sînt destul de divizați între ei. Pînă nu de mult, o minoritate influentă îmbrățișa puncte de vedere federale, în timp ce o majoritate substanțială susținea teza secesiunii atît cît poate părea ea realizabilă. Azi, însă, în tabăra biafreză există divergențe chiar între secesioniștii intransigenți, partizani ai unei confederații nigeriene, și cei ce preconizează negocieri politice în vederea ajungerii la o re-

glementare a problemei pe baza unui nou sistem federal.

Războiul însuși constituie un obstacol în calea oricăror tratative privind o soluționare cît mai justă a divergențelor, soluționare care să aibă în vedere atît interesele membrilor ibo cît și cele federale.

Există, totuși, o logică tragică în acest război. Ibo stabiliți în Biafra par sincer convinși că ei nu au de ales decît între „secesiune și moarte”. În acest caz, ei aleg, bineînțeles, secesiunea. Este aproape imposibil pentru federali să convingă masele de ibo din Biafra că ceea ce îi așteaptă în cazul în care ar renunța la secesiune n-ar fi un genocid. În eforturile lor de a menține ideea genocidului în rîndurile ibo, conducătorii biafrezii sînt ajutați de amintirea masacrelor ce au avut loc în Nigeria de nord în 1966, în cursul cărora un mare număr de ibo, dar de fapt și de reprezentanți ai unor triburi din nord, și-au găsit moartea.

Pe de altă parte, însă, a trecut de mult vremea în care biafrezii puteau spera să cîștige. Tot ceea ce pot ei să speră acum este ca federalii să fie împiedicați să dobindească o victorie militară. Aceștia au un număr mai mare de soldați uciși în cursul angajamentelor decît biafrezii, dar au pierderi civile mai puțin importante.

În cele din urmă, e clar că cele două părți vor fi obligate să ajungă la un acord printr-o reglementare de natură politică. Mai înainte, însă, trebuie rezolvate două chestiuni: cît timp întreaga țară și, în special, Biafra mai trebuie să sîngereze, pentru ca negocierile să devină posibile? Și care va fi forța relativă a celor două tabere cînd ele se vor găsi, în sfîrșit, față în față, în jurul unei mese de conferințe?

Dacă se iau ca termen de referință ultimii doi ani, se observă că, pe măsură ce războiul înainta, poziția Biafrezii, în domeniul negocierilor, slăbea din ce în ce mai mult. În prezent, ea și-a pierdut toate porturile precum și majoritatea resurselor necesare pentru a putea lupta cu succes. Biafra a trebuit să renunțe la 9 zecimi din teritoriul în care își afirmă independența. Au rămas mai puțin de 3 milioane de ibo în această Biafră fragmentată; poate chiar mai puțin. Există, probabil, de două ori mai mulți ibo pe teritoriul federal, inclusiv cei care nu și-au părăsit niciodată reședințele din diferitele regiuni ale federației. În timpul ultimelor luni, Biafra s-a văzut abandonată de numeroși ibo, făcînd parte din pături intelectuale care și-au pierdut speranța în șansele de succes ale Biafrei.

În tabăra federală, războiul nu a reușit să stingă vechile disensiuni politice, nici să elimine neînțelegerile dintre principalele grupări etnice. El nu a izbutit să diminueze neliniștea triburilor minoritare, îngrijorate de perspectiva de a fi dominate de grupările naționale mai numeroase și nici să pună stavilă corupției.

Dacă liderul biafrez, generalul Odu-megwu Ojukwu nu va fi convins să accepte propunerile Organizației Unității Africane (O.U.A.), referitoare la hotărîrea de încetare a focului și începerea negocierilor politice, o nouă fază a războiului civil nigerian ar putea începe de la o zi la alta.

Colin LEGUM

Moussa TRAORE

președintele Republicii Mali

În urma unei remanieri ministeriale efectuată la Bamako, la 18 septembrie, locotenentul Moussa Traore deține, pe lângă funcția de șef al statului, și pe aceea de președinte al guvernului. De asemenea, el rămîne în continuare președintele Comitetului Militar de Eliberare Națională din Mali care, prin evenimentele de la 19 noiembrie 1968, s-a instituit ca organ suprem al puterii în stat.

Născut în localitatea Kayes, la 25 septembrie 1936, Moussa Traore a urmat mai întîi cursurile unei școli militare la Kati, intrînd ulterior prin concurs la școala de formare a cadrelor militare de la Fréjus (Franța). După absolvirea studiilor militare, Moussa Traore s-a specializat în probleme de administrație. În 1960, anul dobîndirii independenței țării, se întoarce în Mali pentru a participa la formarea armatei naționale. În 1964, primește gradul de locotenent. Pînă în momentul loviturii de stat din 1968, Moussa Traore a exercitat funcția de director al Școlii militare din Kati.

După preluarea puterii, locotenentul Traore a menționat, printre obiectivele urmărite de noul regim, îmbunătățirea situației financiare, preocuparea deosebită pentru dezvoltarea agriculturii, reorganizarea și îmbunătățirea gestiunii societăților și întreprinderilor de stat, precum și a celor de comerț exterior. Locotenentul Traore a dat asigurări că sectorul economic de stat va fi menținut. În același timp, el a făcut cunoscută intenția autorităților de la Bamako de a extinde întreprinderile cu capital mixt și de a proceda la reorganizarea aparatului politic și administrativ. La sfîrșitul anului 1968, Comitetul Militar de Eliberare Națională preconiza revizuirea Constituției țării, organizarea de alegeri legislative și, eventual, prezidențiale, pînă la finele anului 1969, cînd armata ar fi urmat să părăsească scena politică a țării. La conferința națională a cadrelor din luna iulie, locotenentul Traore a anunțat, însă, amînarea acesteia date, subliniind că armata se va întoarce la sarcinile ei tradiționale numai după ce „vor fi create condițiile relansării economiei”.

În ce privește politica externă, președintele Moussa Traore a declarat că toate angajamentele asumate de Republica Mali înainte de lovitura de stat vor fi respectate. El a reafirmat sprijinul regimului său față de O.U.A. și față de Organizația țărilor din bazinul Senegal. Președintele a declarat, de asemenea, că menținerea bunelor relații cu statele vecine și intensificarea colaborării între țările africane rămîn, în continuare, printre preocupările pe plan continental ale regimului.

A. M.

DISPUTA GIBRALTARULUI

Ion Vătafu, București. Doi membri ai noului cabinet spaniol au expus recent, într-o emisiune televizată, o parte din obiectivele guvernului. Vicente Mortes, ministru al locuințelor și primul președinte al „comisiei de dezvoltare pentru regiunea Gibraltarului”, definind poziția Spaniei în problema Gibraltarului, a declarat că „reintegrarea Sticiei — care rămâne obiectivul guvernului — nu ține de competența unui singur departament ministerial, ci de a întregului cabinet”. Guvernul spaniol — a declarat Mortes — ar oferi Marii Britanii să opteze între a negocia un acord sau a vedea izolarea totală a Gibraltarului, „prin aplicarea strictă de către Spania a clauzelor tratatului de la Utrecht, inclusiv a celor mai dure”. Pe de altă parte, comentarii politici londonezi consideră că întoarcerea la postul său a ambasadorului Marii Britanii la Madrid, sir John Russell, după două săptămâni petrecute la Londra pentru consultări, ar deschide o perioadă de sondaje preliminare unor negocieri între cele două guverne.

Costică V. Rădulescu, Tulgheș, jud. Harghita. 1) În problema care vă interesează există destule controverse, deci nu este vorba de vreo greșală în publicațiile pe care le indicați. 2) Cărțile solicitate pot fi găsite în librăriile sau anticariatele din țară.

Gheorghe N. Luxandra, com. Stilpeni, jud. Argeș. 1) Strimtoarea Bosfor are o lățime de 700 m în punctul cel mai îngust. 2) Ziariștul francez Régis Debray nu a fost amnistiat. S-a emis presupunerea că el ar putea beneficia de o amnistie pe care președintele țării o va acorda către sfârșitul anului. Recent, cunoscuții oameni de cultură francezi, François Mauriac, Jean-Paul Sartre și André Malraux, au trimis președintelui bolivian o scrisoare în care cer eliberarea lui Debray. Se pare însă, că, deocamdată, guvernul bolivian nu a răspuns favorabil acestei cereri (care se alătură altora la fel de insistente). 3) Turnul Eiffel are o înălțime de 320 m. 4) Este posibil ca, mulțumită tehnicii de care dispune astăzi arheologia submarină, epava transatlanticului „Titanic” să poată fi readusă cîndva la suprafață. La începutul lunii decembrie, șapte englezi, doi unguri și un australian se vor întâlni pentru a pune la punct un plan privind readucerea la suprafață a vasului scufundat la 12 aprilie 1912. Proiectul are la bază cercetările făcute de doi amatori din Budapesta, mecanicul Laszlo Szasko și avocatul Ambrus Balasz care și-au elaborat metoda de-a lungul a opt ani de muncă și experiențe de laborator. În esență, metoda constă în descompunerea apei printr-un procedeu electrochimic și dirijarea hidrogenului rezultat spre containerele care vor fi fixate pe navă. Proiectul pri-

vind readucerea vasului „Titanic” la suprafață este finanțat de o întreprindere britanică. După ce acțiunea va reuși, vasul va fi dus la Liverpool și transformat în muzeu. 5) De curând a fost descoperită în statul brazilian Goias o populație indiană neagră. Expediția științifică organizată pentru elucidarea misterului și condusă de Americo Peret (apreciat cunosător al indienilor brazilieni) consideră că ar fi vorba de urmașii unei populații din perioada cuceririi Braziliei. În același timp, o altă teorie presupune că indienii negri sînt rezultatul amestecului dintre negrii Quilombo (ascunși în junglă pentru a scăpa de sclavie) și indienii Awa. În orice caz, indienii negri au rămas pînă acum necunoscuți etnologilor și evită orice contact cu civilizația. Apariția lor recentă poate fi datorată vieții moderne care pătrunde în junglă și în teritoriile în care probabil trăiau: construirea orașului Brasília, construirea liniei ferate Xavanti-na-Cachimbo etc.

TRATATUL ANTARCTIC

Petre Georgescu, Ploiești. La 1 decembrie, s-au împlinit zece ani de la semnarea, la Washington, a tratatului Antarcției. Cu acel prilej, douăsprezece națiuni (Argentina, Australia, Belgia, Chile, Franța, Marea Britanie, Japonia, Norvegia, Republica Sud-Africană, S.U.A., U.R.S.S., Noua Zeelandă) au căzut de acord în problema demilitarizării oricărei zone aflată la sud de paralela 60°, a interzicerii oricărei activități nucleare în această regiune și a înlăturării oricăror revendicări teritoriale. Tratatul Antarcției este primul acord internațional prin care o parte a planetei este rezervată activităților pașnice, în acest caz științifice. Cooperarea științifică internațională, care începeuse cu trei ani înainte de încheierea tratatului (în cadrul Anului geografic internațional 1957—1958), a continuat, ulterior, prin programe elaborate în comun în cadrul Comitetului Științific pentru Cercetările Antarcice.

INSULA MARTINICA

Dan Voitin, București. 1) Insula Martinica a fost, într-adevăr, descoperită de Cristofor Columb în 1502 dar, în ciuda numărului mare al expedițiilor, spaniolii n-au reușit să se stabilească aici. În secolul XVII (1635), debarcă în Martinica francezii „Companiei insulelor Americii” care, după exterminarea indienilor, aduc sclavi negri din Africa și se consacră culturii trestiei de zahăr. Mult mai târziu, sînt introduse în insulă cafeaua și indigoul. După luptele coloniale din secolul XVIII dintre Franța și Anglia, Martinica este recunoscută ca posesiune franceză prin tratatul de la Paris (1763). Revoluția franceză din 1789 are ecou și în această îndepărtată insulă din Antile: englezii profită de tulburări pentru a o ocupa timp de peste un deceniu (1794—1809).

DOSARUL ALTO ADIGE

I. Bistrițeanu, Galați. Se pare că litigiul în jurul Tirolului de sud (Alto Adige) care, în ultimii douăzeci de ani, a creat momente de încordare în relațiile dintre Roma și Viena, a intrat într-o fază nouă. Președintele partidului popular sud-tirolez, Magnago, care se declară a fi exponentul intereselor comunității austriece din această regiune, s-a pronunțat în favoarea aplicării, în linii mari, a unui acord a cărui utilitate e recunoscută deopotrivă de Italia și de Austria: guvernul italian ar urma să acorde în decurs de doi ani o anumită autonomie provinciei Bolzano. O asemenea măsură, acceptată de populația sud-tiroleză, reclamă ratificările parla-

mentelor italian și austriac. Pînă la o eventuală ratificare a unui astfel de acord, comentarii subliniază drept element încurajator recenta întâlnire de la Copenhaga dintre miniștrii de externe Aldo Moro și Kurt Waldheim. În cadrul unui comunicat comun, s-a constatat că „este posibil să se întreprindă aplicarea măsurilor italiene în favoarea provinciei Bolzano și să se ajungă la o soluție definitivă a diferendului care opune cele două țări în problema Alto Adige”. Cei doi miniștri și-au exprimat convingerea că aplicarea unor măsuri vizînd cooperarea în Alto Adige va contribui la întărirea relațiilor dintre cele două țări.

Tratatul de la Paris (1814) stabilește din nou că Martinica aparține Franței. În secolul XIX, paralel cu dezvoltarea monoculturii, sînt construite primele poduri, drumuri și căi ferate. După al doilea război mondial, a fost creat „departamentul de peste mări Martinica”. În ultimul deceniu, s-a înregistrat o mișcare destul de puternică vizînd autonomia. Insula Martinica are 1 090 km p și o populație de peste 300 000 de locuitori. 2) Muntele vulcanic Pelée, din insula Martinica, are o înălțime de 1 397 m. Erupția sa din 1902 a distrus orașul Saint Pierre. Orașul a fost apoi reconstruit. 3) Masca de gaze și-a făcut apariția în 1915, după primul atac german cu gaze. 4) Orașul Boston (capitala statului Massachusetts) a fost fondat în 1630 de compania „Massachusetts Bay Co.”, care obținuse o Cartă de la regele Carol I (în 1629) prin care avea dreptul să se stabilească în această regiune.

Adriana Sirbu, Timișoara. 1) Konstantin von Neurath a fost condamnat de Tribunalul de la Nürnberg la 15 ani închisoare. Bolnav, el a fost eliberat în noiembrie 1954. 2) Președintele Roosevelt i-a conferit amiralului Chester Williams Nimitz (născut în statul Texas, în 1885) co-

manda flotei Pacificului în 1941, cu puțin înaintea dezastrului de la Pearl Harbor. Nimitz a rămas în această funcție pînă la sfîrșitul războiului. La 2 septembrie 1945, Nimitz primește, împreună cu generalul Mac Arthur, actul capitulării nipone.

„LA PRENSA”

Daniel Săndulescu, Timișoara. Unul din cele mai mari ziare ale lumii, „La Prensa” din Buenos Aires, și-a celebrat recent a 100-a aniversare. Este editat și administrat și astăzi de descendenții fondatorului. Primul număr a apărut în 1869, sub îngrijirea lui José Clemente Paz. „La Prensa” a avut o existență agitată. Desființat de unele guverne și reînființat de altele, a trecut prin cea mai lungă perioadă de absență între 1951—1956, cînd a fost confiscat din ordinul fostului președinte Peron. Sediul ziarului se află din 1898 pe Avenida de Mayo, într-o clădire aparținînd aceleiași familii fondatoare. În apropiere se află și editura, cea mai mare din America Latină. „La Prensa” a apărut în secolul trecut într-un prim tiraj de numai 700 de exemplare, în 1934 avea 725 000 iar în ultimii ani păstrează o cifră constantă de circa 800 000.

VASCO DA GAMA

Se împlinește o jumătate de mileniu de la nașterea celebrului navigator și explorator portughez, Vasco da Gama. La vârsta de 29 de ani, regele Manoel îi încredințează comanda flotei ce urma să ajungă în India, patria mirodeniilor, ocolind Africa pe la Capul Bunei Speranțe. Flotă formată din 4 vase (caravele și un carac) a plecat din Belem, lângă Lisabona, la 7 iulie 1497. După ce au călătorit aproape 4 luni pe întinsele ape ale Atlanticului, navigatorii au zărit la 1 noiembrie pământul, iar golful care au ancorat a fost botezat Santa Ellina. Continuându-și drumul, au ajuns la 22 noiembrie la Cabo Tormentoso, Capul Furtunilor — denumit și „Capul Bunei Speranțe” — dincolo de care, în locul „Mării Intinericului” la care se așteptau, au dat de o mare liniștită și verde ca smaragdul. Timp de 3 zile au navigat de-a lungul unei coaste joase și sterpe, după care au ajuns într-un golf mărginit de dealuri înverzite, pe care Vasco l-a numit San Braz. Aici și-au împropătat proviziile de la băstinași, și, deoarece caracul (corabia de transport) era prea greoi și stânjenea mersul celorlalte caravele, a fost abandonat. După o săptămână de rătăcirii în jurul insulei da Cruz, portughezii ajung la țărmurile locuite de Cafri sau Kafiri, unde s-au aprovizionat cu carne și apă, ținutul fiind denumit „Terra de Boa Gentes” (ținutul oamenilor buni). Navigând spre nord timp de o săptămână, au ajuns apoi la gura fluviului Zambezi. Aici, da Gama află de la un negustor că mărfurile lui sînt aduse din India de către corăbii maurilor. În Mozambic, ei au întâlnit primele corăbii ale maurilor. Șeicul s-a arătat binevoitor și, pe lângă apă și alimente proaspete, le-a pus la dispoziție și piloți care să-i călăuzească spre India. Dar aceștia, executînd ordinele șeicului, i-au făcut să rătăcească zile întregi pe întin-

sele ape; cînd au terminat rezervele de apă și alimente, s-au găsit din nou în fața Mozambicului. Pentru a obține apa atât de necesară de la fîntinile maurilor — aflate la cîteva leghe de țărm și foarte bine păzite — a fost nevoie ca Vasco da Gama să organizeze o adevărată expediție înarmată, care a scăpat cu greu din încercuire. Plecînd apoi din Melinde, împreună cu un trimis al șeicului, navigînd trei săptămîni și înfruntînd un ciclon uriaș, echipajul lui Vasco da Gama zărește, după zece luni de la plecarea din Portugalia, mult visata Indie. După ce au trecut prin fața cetății Capocate și Pandarani, Vasco da Gama a fost invitat la 18 mai la palatul din Calicut al rajahului Samorin, căruia i-a prezentat scrisorile din partea regelui portughez. După obișnuitul schimb de daruri, Vasco i-a propus rajahului să facă o înțelegere tainică împotriva maurilor. Rajahul însă, cumpărat de arabi, îi face prizonieri. Portughezii reușesc să fugă și, după două luni, părăsesc coasta Indiei. La 20 mai, navigatorii reușesc să ajungă la Capul Bunei Speranțe, iar apoi, în insulele Capului Verde. Aici, din cauza unei cefe foarte dese, Vasco da Gama și nava-comandant s-au pierdut de caravela „Berrio”, pe care n-au regăsit-o nici la Santiago și nici în portul Santa Maria. Ajuns la Lisabona în septembrie 1499, după 2 ani și 2 luni, Vasco află că Nicola Coelho, căpitanul lui „Berrio”, nu mai oprișe la Santiago și Santa Maria, dorînd să se bucur de toate onorurile și răsplata cuvenită descoperirii drumului spre India. Regele Manoel l-a primit însă la castelul din Pene pe Vasco da Gama și i-a conferit gradul de Almirante al Indiei. Persiei și Arabiei, recunoscîndu-i și titlul nobiliar de „don”. După trei ani, lui Vasco i s-a încredințat conducerea unor noi expediții în India. În 1519, regele l-a numit conte de Vidiguera. Ultima călătorie spre India a lui Vasco a avut loc în aprilie 1524, cînd a plecat cu fiii săi, Esteban și Pablo, ca vicerege al Indiilor. El a murit la 25 decembrie 1524.

Dr. Ionel ȚUGUI
București

SFIRȘITUL CUIRASATULUI „BISMARCK”

Printre vasele de război germane construite în timpul celui de-al doilea război mondial pentru urmărirea și distrugerea navelor aliate, cuirasatul de linie „Bismark” obținuse un anumit renume datorită caracteristicilor sale. Dispunea de 15 tunuri de diverse calibre și instalații pentru lansat torpile, avea o greutate de 36 000 t și o mare rază de acțiune. La 20 mai 1941, cuirasatul „Bismark”, ancorat în rada portului norvegian Bergen, primește misiunea de a ataca prin surprindere flota engleză

din largul insulei Falkland, la sud de Islanda. Cuirasatul e însoțit de cruciătorul „Prinz Eugen”. „Bismark” navighează prin nordul Oceanului Atlantic, ocotește Islanda prin strîmtoarea Dă-nemarcei și se îndreaptă spre flota engleză, care cuprindea și cuirasatul „Houd” (42 000 tone și 1 700 marinari). Amiralitatea britanică fusese, însă, înștiințată de misiunea lui „Bismark” și, ca primă măsură, din portul Scapa Flow (nordul Scoției) este trimis cuirasatul „Prince of Wales” pentru interceptarea înaintării lui „Bismark” și întărirea flotei engleze din sudul Islandei. La 25 mai, cuirasatul „Houd” este lovit în plin; muniția explodează, vasul este rupt în două și, în cîteva minute, se scufundă. „Bismark”, cu avarii serioase, părăsește lupta la ordinul comandantului, amiralul Lütjens, și se îndreaptă spre Brest. E, însă, urmărit de nave și avioane engleze, descoperit și torpilat la 27 mai. Distrugătoare engleze se apropie mult de „Bismark”, îi provoacă noi și grave avarii și-l scufundă.

Colonel în rezervă
Alexandru NICOLESCU
București

Dragoș-Teodor Zoița, București. Ferdinand Marcos, care a fost reales recent în funcția de președinte al Republicii Filipine, învingîndu-l pe senatorul Sergio Osmena, declarase în timpul campaniei electorale că planuiește revizuirea acordurilor comerciale cu Statele Unite. Înaintea administrației mele, a spus președintele, Filipinele erau întotdeauna considerate drept fanatoșe ale Statelor Unite. Or, noi nu sîntem satelitul nimănui. Comentatorii apreciază că acest punct al programului său electoral, precum și promisiunea de a rechemă, pînă la sfîrșitul lunii decembrie, întregul efectiv filipinez existent în Vietnamul de sud, au determinat în mare parte realegerea sa în funcția de președinte. După alegeri, în cadrul unei conferințe de presă, președintele Marcos a precizat că vor începe curînd o serie de convorbiri cu S.U.A. privind probleme de interes reciproc. Vă recomandăm și consultarea rubricii „Profil” din nr. 50 al revistei noastre.

ORIENTUL MIJLOCIU SAU ORIENTUL APROPIAT?

Al. I. Ionescu, Constanța. Faptul că Academia Franceză a atras atenția asupra unor formulări diferite privind țările din această parte a lumii își găsește justificarea în practica jurnalistică. Formularea Academiei suna astfel: „Expresia «Orientul Mijlociu» (Moyen-Orient) este improprie pentru a desemna țărilor riverane sau vecine țărilor orientale ale Mediteranei. Termenul de «Orient Apropiat» (Proche-Orient) e cel care trebuie folosit”. Geografii sînt de părere că din Orientul Apropiat fac parte Turcia, Siria, Liban, Israel, R.A.U. și Iordania (singurul stat care nu are ieșire la Mediterana), în timp ce toate celelalte state din zonă ar forma Orientul Mijlociu: Irak, Iran, Afganistan. Părerea pare să fie în general admisă dar, în practică, nu o aplică toată lumea. De pildă, agențiile de presă engleze, cînd se referă la situația existentă în „Middle East” (Orientul Mijlociu), înțeleg prin această zonă care se întinde din Libia și Sudan pînă în Afganistan, în timp ce termenul „Near East” (Orientul Apropiat) este practic puțin întrebuințat.

Costache Sălceanu, Caracal. Construcția conductei Suez-Alexandria, realizată de consorțiu vest-european S.O.C.E.A., reprezintă, potrivit părerii experților, o lucrare de o mare îndrăzneală tehnică. Lucrarea, care urmează a fi terminată în 1971, cuprinde o conductă de 335 km, două stații de pompare, două instalații de depozitare și un punct terminus marin (la Alexandria), care va putea încărcă petrolierele de 250 000 tone. Întreaga lucrare va fi telecomandată. Specialiștii în probleme petroliere consideră că prețul unei tone transportate prin această conductă va fi de aproape șase ori mai scăzut decît al uneia adusă prin Canalul de Suez.

Constantin Cofler, com. Colonești, jud. Bacău; Viorica J. Vasiliu, com. Bogdănești, jud. Vaslui; Ion Nistor, Caracal; Petriu Păun, București. Nu inserăm în revistă asemenea oferte.

LUMEA

săptămînal de politică externă editat de
Uniunea Ziaristilor din Republica Socialistă România
Redactor-șef Ion Cârje

Redacția și administrația: București, Piața Șefteii 1
Telefon 17.60.10, Internațional 18.50.05. și 18.53.55
Telex 197

Tiparul executat la Combinatul Poligrafic „Casa Șefteii”

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții

ÎNȚEPRINDEREA DE STAT

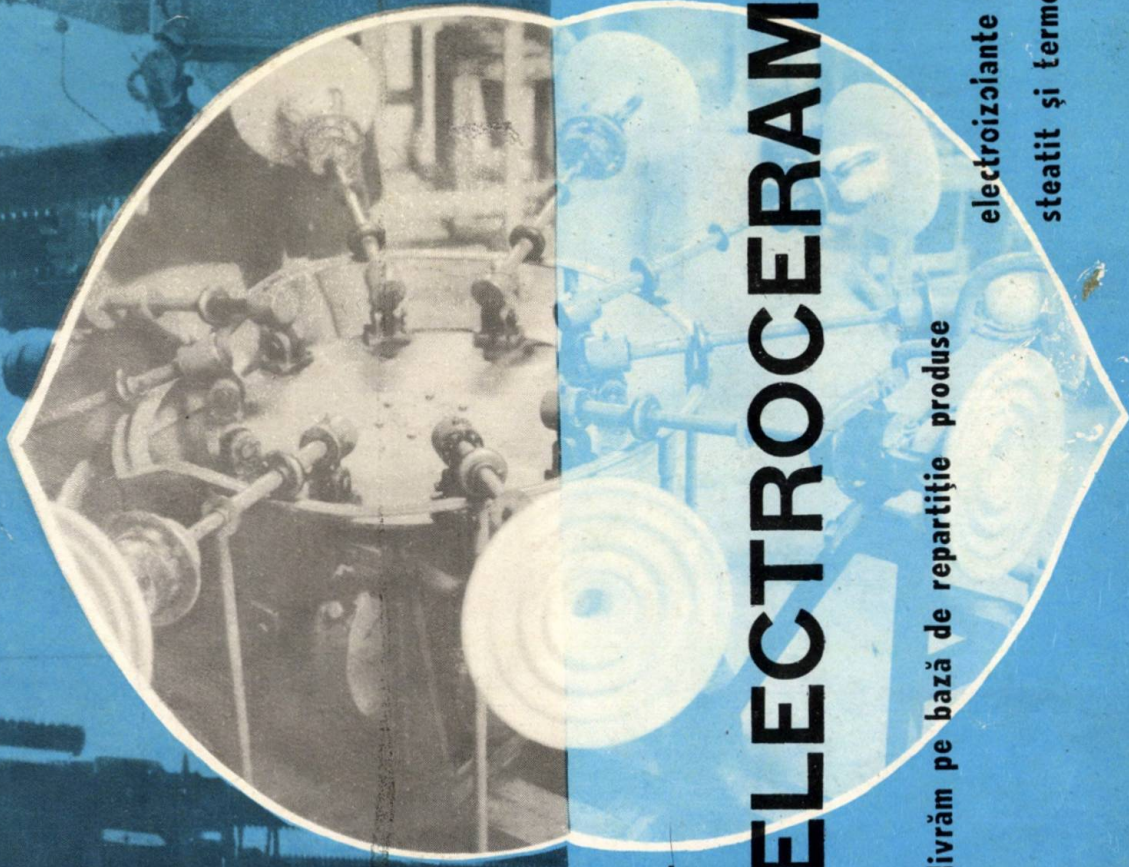
ELECTROCERAMICA

TURDA

Str. Bihorului nr. 12,
tel. 1350 ; telex 031217

livrăm pe bază de repartiție produse

electroizolante din porțelan,
steatit și termoceramit

LUNA DECEMBRIE —

oferiți celor dragi bucurii.

MAGAZINELE DE SPECIALITATE VĂ STAU LA DISPOZIȚIE CU UN BOGAT SORTIMENT DE ROCHII, PALTOANE, FUSTE, BLUZE, PANTOFI, ACCESORII DE MAROCHINĂRIE, ÎNTR-O VARIATĂ GAMĂ DE CULORI ȘI MODELE.

LUNA CADOURILOR

LUMEA

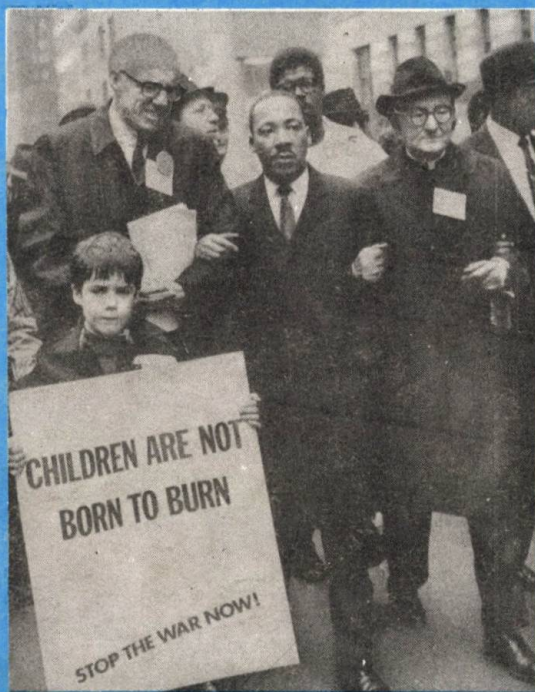
Nr. 52

18 decembrie 1969

O.N.U. Final de sesiune

**Momente
din lupta
Vietnamului eroic**

**Confruntări
inter-
occidentale**

**Martin
Luther
King
și frații
Kennedy**

Paralel cu acțiunile din cadrul celui de-al treilea Moratoriu pentru Vietnam, desfășurate pe teritoriul S.U.A., în numeroase orașe vest-europene au avut loc mari demonstrații de solidaritate cu lupta poporului vietnamez. În imagine : pe străzile Berlinului occidental

Sediul Băncii naționale agricole din Milano, după atentatul terorist de la sfârșitul săptămânii trecute, căruia i-au căzut victimă 14 persoane

Laureații Premiilor Nobel pentru știință pe 1969, după tradiționala solemnitate anuală de la Stockholm. De la stînga la dreapta : Max Delbruck (S.U.A.) — medicină ; Murray Gel-Mann (S.U.A.) — fizică ; Derek Burton (Anglia) — chimie ; Odd Hassel (Norvegia) — chimie ; Alfred Hershey (S.U.A.) — medicină ; Salvador Luria (S.U.A.) — medicină ; Jan Tinbergen (Olanda) — științe economice

LUMEA

Nr. 52 (321) — 18 DECEMBRIE 1969

sumar

2 În deplină concordanță cu interesele păcii și colaborării între popoare

4 SĂPTĂMÎNA în telegrame. *Eugen Phoebus*

ARTICOLE

- 5 O.N.U. Notații la sesiunea a XXIV-a. *Adrian Comănescu*
18 Anglia — C.E.E. Cît ar costa aderarea? *Mihai Matei*
19 Organisme „comunitare” dezunite. *Liana Enescu*
21 Rabat : În ajunul conferinței interarabe. *Rodica Georgescu*
23 Dincolo de crimele de la Los Angeles. *Felicia Antip*

CONVORBIRI

- 7 NGUYEN DUC VAN : Momente din lupta Vietnamului eroic

DE LA CORESPONDENȚII ȘI TRIMIȘII NOȘTRI

- 9 BUDAPESTA. Dezbateri în Adunarea de Stat. *Alexandru Pinteș*
10 Lumea privită din Tokio. *Ion Cârje*
12 BRUXELLES. Scurt antract. *Florica Șelmaru*

SINTEZE

- 13 Tendințe și semnificații ale circuitului economic mondial. *Ilie Șerbănescu*

REPORTAJ PE GLOB

- 16 Ulianovsk. *Eugeniu Obrea*

ÎN LUMEA ȘTIINȚEI

- 22 Cancer și virus. *Mircea Grigorescu*

PUNCTE DE VEDERE DIN PRESA MONDIALĂ

- 27—30 U.S. News and World Report, Le Nouvel Observateur, Le Monde, The African Communist, Die Welt

PROFIL

- 30 WALTER SCHEEL, vice-cancelar și ministru al afacerilor externe al R.F. a Germaniei

POȘTA REDACȚIEI (31—32)

În acest număr:

IN INTERESUL PĂCII ȘI SECURITĂȚII INTERNAȚIONALE

DIN ACTUALITATEA POLITICĂ INTERNAȚIONALĂ

O. N. U.: Final de sesiune

PARIS: Organisme

„comunitare” dezunite

TOKIO: Opinii și orientări
nipone

BUDAPESTA: Dezbateri
în Adunarea de Stat

BRUXELLES: Stadiul

„conflictului lingvistic”

RABAT: În ajunul
conferinței interarabe

**DINCOLO DE
DRAMA
DE LA LOS ANGELES**

**În lumea științei
CANCER
ȘI VIRUS**

Anunțăm pe cititorii noștri că a început reînnoirea abonamentelor pentru anul 1970.

Abonați-vă din timp și pe termene cât mai lungi, pentru a vă asigura continuitatea în primirea revistei.

Prețul unui abonament este de :

- pe un an 104 lei
— pe șase luni 52 lei
— pe trei luni 26 lei

Abonamentele se fac prin oficiile și agențiile P.T.T.R., la factorii poștali și la difuzorii de presă din întreprinderi și instituții.

În deplină concordanță cu interesele păcii și

După cum se știe, săptămîna trecută, a avut loc plenara Comitetului Central al Partidului Comunist Român, în cadrul căreia au fost dezbătute probleme de mare însemnătate ale partidului și statului, ale dezvoltării multilaterale a societății noastre socialiste.

Prin importanța lor deosebită, un loc central în cadrul dezbaterilor l-au ocupat problemele economice. În acest sens, au fost examinate în mod aprofundat proiectele planului economic și bugetului de stat pe anul 1970, au fost relevate sarcinile ce stau în fața colectivelor de muncă pentru traducerea în viață a importanțelor prevederi ale planului ultimului an al cincinalului, care pun accentul pe latura intensivă, calitativă, a dezvoltării economice a țării, pe ridicarea eficienței întregii activități economice, prin folosirea cât mai rațională, cu randament maxim, a capacităților de producție, prin micșorarea consumurilor de materii prime și combustibil, prin creșterea într-un ritm intens a productivității muncii și reducerea costurilor de producție. Un fapt elocvent în această direcție: datorită mutațiilor pozitive care au avut loc în economia țării, în ultimii ani, cât și măsurilor preconizate pe linia sporirii eficienței economice, în anul viitor se prevede realizarea unei creșteri mai accentuate a venitului național în raport cu creșterea produsului social, ceea ce marchează, în fapt, o valorificare calitativ superioară a potențialului economic, material și uman al țării. Apreciind că prevederile proiectelor planului și bugetului de stat pe 1970 corespund liniilor directoare stabilite în planul cincinal, posibilităților și nevoilor economiei naționale, ale societății noastre socialiste, orientărilor date de Congresul al X-lea al partidului privind dezvoltarea în ritm susținut a producției materiale, a științei, învățămîntului și culturii, ridicarea nivelului de trai al maselor muncitoare, plenara le-a dat girul său unanim, hotărînd supunerea lor spre legiferare actualei sesiuni a Marii Adunări Naționale a Republicii Socialiste România.

În cadrul plenarei au fost discutate, de asemenea, propunerile privind majorarea pensiilor țăranilor cooperatori, au fost analizate măsurile pentru organizarea și funcționarea comisiilor pe probleme la Comitetul Central și la organele locale de partid, au fost stabilite sarcini pentru îmbunătățirea consultării și in-

formării activului de partid, a comuniștilor și celorlalți oameni ai muncii asupra activității organelor de partid și de stat, a politicii interne și internaționale a partidului și guvernului.

Plenara a fost informată asupra desfășurării întîlnirii conducătorilor de partid și de stat din R.P. Bulgaria, R.S. Cehoslovacă, R.D. Germană, R.P. Polonă, Republica Socialistă România, R.P. Ungară și U.R.S.S., care a avut loc la Moscova, în zilele de 3 și 4 decembrie 1969. În cuvîntarea rostită la plenara C.C. al P.C.R. de tovarășul Nicolae Ceaușescu, s-a subliniat că partidul și statul nostru consideră deosebit de util schimbul de păreri, de considerente și idei care a avut loc la Moscova între reprezentanții țărilor socialiste asupra evoluției din ultimul timp a situației internaționale, asupra problemelor securității europene, inclusiv asupra schimbărilor petrecute în politica Republicii Federale a Germaniei, ca urmare a instaurării noului guvern. Lucrările întîlnirii de la Moscova au reprezentat o manifestare importantă a colaborării și prieteniei dintre țările socialiste, o contribuție prețioasă la cauza unității lor. Țările participante la întîlnire și-au afirmat dorința de a dezvolta schimbul de păreri și consultările în problemele majore ale vieții internaționale, în lupta pentru salvagardarea păcii mondiale.

În aprecierea situației internaționale, țara noastră pornește de la realitatea schimbării raportului de forțe pe plan mondial în favoarea socialismului, a progresului și păcii, a întregului front anti-imperialist, de la constatarea că, în ultima vreme, cunoscut o accentuare continuă tendințele spre colaborare între statele cu orînduiri sociale diferite, în scopul eliminării încordării, al întăririi securității și păcii; toate acestea creează condiții pentru rezolvarea problemelor internaționale în conformitate cu voința și interesele popoarelor. „În ciuda politicii reacționare a cercurilor imperialiste care se străduiesc să frîneze procesele progresiste ale lumii contemporane — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvîntarea rostită la plenară — se confirmă neîncetat că principala caracteristică a vieții internaționale actuale este dată de voința fermă a popoarelor de a bara calea războiului, de a instaura o pace trainică pe pămînt, de afirmarea unor poziții realiste în cercuri tot mai largi ale opiniei publice mondiale”.

Manifestarea mereu mai pregnantă a acestor tendințe, desfășurarea însăși a evenimentelor internaționale demonstrează, încă o dată, justetea liniei politice a partidului și statului nostru, îndreptată spre întărirea forțelor socialismului și păcii, a frontului antiimperialist, spre destindere, securitate și colaborare între popoare.

În întreaga lume se afirmă cu tot mai mare vigoare forțele sociale și politice ce se pronunță pentru dezvoltarea legăturilor comerciale, economice, tehnico-științifice între toate statele, pentru promovarea unor relații de natură să slăbească încordarea internațională, să contribuie la realizarea dezideratelor majore ale omenirii — securitatea și pacea. Aceste idei capătă o tot mai largă acreditare pe continentul nostru. Ele sînt confirmate pe plan practic de evoluția raporturilor dintre țările europene, ceea ce permite să se tragă concluzia că, în momentul de față, sînt create condițiile pentru a se pune problema organizării unei conferințe consacrate securității europene. Realitățile Europei de azi impun să se acționeze cu consecvență în spiritul renunțării la folosirea forței și la amenințarea cu folosirea acesteia în relațiile dintre state, în spiritul colaborării între țările de pe continentul nostru, al explorării tuturor posibilităților pentru reglementarea pașnică a problemelor în suspensie, pentru așezarea pe baze noi, sănătoase, a raporturilor interstatale, în vederea realizării securității europene.

Afirmarea unor poziții realiste în cercuri din ce în ce mai largi ale opiniei publice internaționale, manifestarea unor schimbări înnoitoare pe continentul nostru se reflectă și în viața politică din Republica Federală a Germaniei. Recentele alegeri din R.F.G. sînt o dovadă grăitoare a tendințelor realiste ce se manifestă în rîndul opiniei publice din această țară, iar constituirea noii coaliții guvernamentale P.S.D.-P.L.D. precum și programul de politică externă și internă al guvernului Brandt-Scheel constituie o expresie a acestor schimbări. Conținutul programului guvernamental vest-german, — reflex al modificărilor de pe arena politică vest-germană — cu toate inconsecvențele sau limitele sale, permite să se constate existența elementelor unei atitudini mai realiste în favoarea destinderii și securității în Europa. Se remarcă, de a-

colaborării între popoare

semenea, caracterul pozitiv al unor prime acțiuni guvernamentale — ca, de pildă, semnarea de către R.F.G. a tratatului de neproliferare a armelor nucleare — cit și al unor declarații recente exprimând dorința noului guvern vest-german spre normalizarea și dezvoltarea relațiilor cu țările socialiste.

Opinia publică din țara noastră apreciază ca având o importanță deosebită, pentru securitatea și pacea pe continentul nostru și în întreaga lume, începerea convorbirilor dintre Uniunea Sovietică și Republica Federală a Germaniei în legătură cu un acord privind renunțarea la folosirea forței și consideră pozitivă perspectiva organizării convorbirilor polonovest-germane în legătură cu problemele ce interesează cele două state.

Țara noastră, după cum este cunoscut, s-a pronunțat și se pronunță cu consecvență pentru normalizarea relațiilor dintre țările socialiste și Republica Federală a Germaniei. Acționând în acest spirit, România întreține relații cu Republica Federală a Germaniei și se pronunță pentru dezvoltarea colaborării economice, științifice, tehnice și culturale între cele două țări, considerând că aceasta este în interesul ambelor popoare, cit și al tuturor statelor de pe continent.

Pe linia generală a politicii promovate de partidul și statul nostru, România consideră, totodată, necesar să se realizeze recunoașterea de către toate statele a Republicii Democrate Germane și să se ajungă la relații pe baza dreptului internațional între Republica Democrată Germană și Republica Federală a Germaniei.

În aprecierea situației de pe scena politică vest-germană, nu trebuie subapreciată, desigur, existența unor manifestări de revanșism, a unor acțiuni de inspirație neonazistă. Tocmai acest fapt, însă, impune luarea în considerație a tendințelor pozitive, face necesar să se ducă o politică în măsură să împiedice dezvoltarea forțelor reacțiunii, să contribuie la ascensiunea forțelor realiste, democratice.

Exigențele destinderii și securității reclamă eliminarea urmărilor nefaste ale perioadei „războiului rece”, a tuturor stărilor de lucruri anacronice, care generează încordare, neliniște și neîncredere între statele continentului european. O importanță preeminentă capătă, în acest

sens, crearea unui cadru stabil, trainic și sănătos dezvoltării relațiilor dintre state, cadru care nu poate fi altul decât acela al statuării și respectării egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne, suveranității și independenței naționale, integrității teritoriale și intangibilității frontierelor existente. Numai pe baza acestor principii — sublinia în cuvântarea rostită la plenară tovarășul Nicolae Ceaușescu — se poate înfăptui securitatea europeană. Realizarea acestora presupune, în actualul context european, noi acțiuni concrete, o atitudine constructivă și inițiativă din partea tuturor țărilor europene, mari și mici, care să permită valorificarea tuturor posibilităților favorabile realizării acestui deziderat major al popoarelor.

Participanții la întâlnirea de la Moscova au examinat, de asemenea, situația din Vietnam, unde continuă războiul provocat de S.U.A. — război ce reprezintă o serioasă barieră în calea destinderii, a normalizării situației internaționale. Poporul român, pe deplin solidar cu lupta dreaptă a poporului vietnamez, s-a pronunțat și se pronunță cu hotărâre, alături de celelalte țări socialiste, de toate forțele iubitoare de pace, pentru încetarea agresiunii din Vietnam, pentru respectarea independenței și suveranității poporului vietnamez. După cum se subliniază în cuvântarea rostită la plenară de secretarul general al partidului, țara noastră consideră că pentru rezolvarea pe cale pașnică a conflictului din Vietnam este necesar ca Statele Unite să-și retragă toate trupele, să se asigure formarea unui guvern de coaliție care să permită dezvoltarea democratică, independentă a Vietnamului de sud. Așa cum se apreciază în cuvântare, un alt element de natură să afecteze în mod negativ situația internațională este conflictul din Orientul Apropiat, unde se menține un serios focar de primejdie de război. Manifestându-și profunda îngrijorare în legătură cu perpetuarea atmosferei de încordare din această parte a lumii, țara noastră consideră imperios necesar să se facă totul pentru stingerea acestui conflict, acționându-se pentru găsirea unei soluții politice pe baza rezoluției Consiliului de Securitate din 22 noiembrie 1967.

Analizând activitatea depusă în cadrul întâlnirii de la Moscova de către delega-

ția de partid și de stat română, condusă de tovarășul Nicolae Ceaușescu, plenara — se subliniază în comunicatul publicat la încheierea lucrărilor ei — a dat o înaltă apreciere și a aprobat unanim această activitate, desfășurată în spiritul politicii externe stabilite de Congresul al X-lea al partidului, de întărire a prieteniei, colaborării și unității cu țările socialiste, de dezvoltare a relațiilor cu toate statele, fără deosebire de orînduire social-politică, de dezvoltare a colaborării internaționale și participare activă la lupta pentru triumful cauzei păcii.

Asigurarea păcii și securității popoarelor, crearea unui climat de încredere și înțelegere între state, de strînsă cooperare internațională implică în mod necesar, ca o condiție sine qua non — ca fiecare țară să manifeste inițiativă, să adopte măsuri eficiente și constructive, să-și aducă o contribuție cit mai activă la soluționarea problemelor majore ale vieții internaționale. „Țara noastră — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu — consideră că pentru rezolvarea complicatelor probleme internaționale care înfruntă lumea contemporană și pentru asigurarea dezvoltării libere, fără nici o îngrădire, a fiecărui popor, este necesar ca toate statele, mari și mici, să-și unească eforturile și să acționeze în spiritul răspunderii față de destinul și interesele majore ale umanității. În acest spirit va milita neobosit România, dezvoltîndu-și continuu relațiile cu toate statele atît din Europa cit și de pe alte continente. Țara noastră nu dorește să aibă o poziție pasivă față de marile probleme internaționale actuale; ea este și va fi întotdeauna un factor activ în marea bătălie a popoarelor, a forțelor progresiste pentru pace, pentru destindere, pentru securitate. În acest fel ne îndeplinim misiunea de comuniști, ne achităm de datoria față de propriul popor și față de întreaga omenire”.

Pornind de la năzuințele și aspirațiile vitale ale poporului nostru, de la cerințele luptei pentru pace și progres social în epoca noastră, Partidul Comunist Român, guvernul Republicii Socialiste România au militat și militează cu consecvență pentru statornicirea unui climat de încredere și înțelegere reciprocă între popoare, în spiritul înfăptuirii păcii și securității pe continentul european și în întreaga lume.

săptămîna în telegame

Washington

NOILE DIMENSIUNI ALE MORATORIULUI

Ajuns la cea de-a treia ediție — o dată cu hotărîrea de a fi organizat lunar — „Moratoriul pentru Vietnam” a căpătat noi dimensiuni prin cuprinderea întregului teritoriu al Statelor Unite. Spectaculoasele marșuri de lună trecută — cu participarea a aproximativ jumătate milion de oameni — au fost înlocuite în același sfîrșit de an prin acțiuni multiple desfășurate în sate, comune, mici localități, în școli, cinematografe și universități. La conferințe și mitinguri s-a dezbătut tema „De ce trebuie să se pună imediat capăt războiului”.

Departate de patrie, numeroși americani, aflați în aceste zile la Paris, au participat la o demonstrație împotriva războiului dus de S.U.A. în Vietnam. Ei au adus în curtea ambasadei americane din capitala Franței un număr de mici cruci albe, evocatoare ale jertfelor umane pe altarul acestui odios război. Pe pancarte se putea citi: „O țară civilizată nu masacrează familii și copii!”

Tot la Paris din inițiativa unui mare număr de personalități și organizații politice s-a desfășurat „Conferința națională

Studentii din Vietnamul de sud, care învață la Tokio, demonstrînd în semn de protest împotriva masacrelor de la Song My.

pentru Vietnam”. În documentul final adoptat se spune că opinia publică din S.U.A. este tot mai conștientă de faptul că acest război contravine intereselor Statelor Unite. Guvernul american trebuie să retragă în timpul cel mai scurt, în întregime și fără condiții, toate trupele sale și ale aliaților săi din Vietnamul de sud și să respecte dreptul poporului vietnamez de a-și hotărî singur soarta.

Cele două mari manifestații amintite (dar nu singurele desfășurate pe meridianele globului în ultima săptămîină) au avut loc tocmai în momentul cînd pe scena politică americană se observă o vie preocupare în legătură cu masacrele de la Song My și cu evoluția viitoare a conflictului, preocupare marcată prin contradictorii luări de atitudine.

În alocuțiunea sa de luni seara, președintele Nixon a anunțat că obiectivele administrației americane ar consta în continuarea negocierilor de la Paris și „vietnamizarea” războiului, în vederea retragerii complete a tuturor forțelor terestre americane combatante, într-o primă etapă, potrivit unui calendar adecvat. Datele acestui „calendar” nu au fost însă comunicate, pentru moment, președintelui mărginindu-se să anunțe că pînă la 15 aprilie 1970 vor fi retrași alți 50 000 de militari.

Răspunzînd în acest fel presiunii propriiei opinii publice, precum și cererilor din întreaga lume, administrația americană face unele declarații în sensul dezescaladării războiului. Aceasta nu semnifică însă adoptarea unei hotărîri de a se pune capăt războiului întrucît politica de „vietnamizare” nu este altceva în esență decît o încercare de prelungire a războiului. Menționînd că planul de retragere anunțat de Nixon a fost tinta unor critici, în sensul că se cere ca retragerea să fie mai mare, agenția U.P.I. transmite declarațiile unor kongresmeni americani. Senatorul William Fulbright afirma: „As fi dorit retragerea a 100 000 de oameni, deoarece războiul ne subminează țara”. Senatorul Charles E. Goodell aprecia la rîndul său: „Susțin cu fermitate punctul de vedere potrivit căruia toate trupele americane trebuie retrase pînă în decembrie 1970”.

În convorbirile pe care cunoscutul om de afaceri american Cyrus Eaton le-a avut cu personalități conducătoare ale R. D. Vietnam, la Hanoi, acesta i s-a explicat cu claritate că „vietnamizarea” războiului este înțeleasă tocmai ca o for-

mulă de prelungire a ostilităților. Afirmatia lui Eaton că în S.U.A. există „o cerere presantă” pentru a pune capăt războiului și că președintele Nixon, ca „om politic cu experiență”, nu va ignora această situație (A.F.P.) ar trebui, de bunăseamă, însoțită de acțiunile politice corespunzătoare pentru a o face credibilă. Cea mai indicată cale o constituie, finalmente, tot retragerea necondiționată, într-un termen dat, a trupelor americane. Operația ar avea o considerabilă semnificație și pondere în evoluția viitoare a problemei războiului întrucît după cum a subliniat ministrul de externe al Guvernului Revoluționar Provizoriu al Republicii Vietnamului de Sud, Nguyen Thi Binh, dacă trupele străine se vor retrage într-un termen de șase luni, pățile ar putea angaja discuții pe marginea calendarului și a problemelor tehnice privind această retragere.

Roma

SPRE REFACEREA COALIȚIEI DE CENTRU-STÎNGA?

În momentul în care poliția italiană cercetează cu minuțiozitate cele câteva urme materiale nealterate ale atentatelor comise la Milano și Roma (cea mai serioasă fiind o servietă în care se afla un ciudat mecanism explozibil), în momentul în care poliția afirmă că a găsit o pistă care ar putea să-i conducă pe anchetatori în direcția teroriștilor, cînd, în fine, un suspect se aruncă de la etajul patru al sediului poliției milaneze și un altul este pus sub acuzare, opinia publică italiană discută atît aspectele criminale ale odioaselor atentate cit și pe cele legate de evoluția politică a țării.

Opinia publică, în majoritate, înclină să creadă că este vorba despre membrii unor grupări de dreapta, fasciste; ipoteza este întărită și de direcția spre care a fost orientată investigația forțelor polițienești. „L'Unità” aprecia că „atentatele poartă o semnătură clară: cea a provocatorilor fasciști și reacționari”. Faptul că principală grupare politică fascistă italiană (M.S.I.) a cerut în mod demagogic introducerea pedepsei cu moartea pentru acte teroriste nu a impresionat prea mult pe observatorii lucizi. Aceștia urmăresc în primul rînd pulsul oamenilor politici și atitudinea adoptată de partide. „1922 nu se va mai repeta”, afirmă Arnaldo Forlani, secretarul parti-

dului democrat-creștin. Liderul socialist Pietro Nenni declară la rîndul său că „nu trebuie ca 1922 să se producă din nou”. Dacă asupra repudierii fascismului se pare că există o unanimitate de vederi, nu același lucru se poate spune în ceea ce privește aprecierea actualului moment politic italian.

Cercuri de centru-dreapta încearcă să prezinte ca „îngrijorătoare” situația creată în urma ofertei de colaborare politică făcută socialiștilor în februarie de către Partidul Comunist Italian. Se știe, însă, că oferta a găsit audiență chiar în rîndul unor personalități ale aripii de stînga a democrat-creștinilor, care și-a asumat răspunderea guvernului format în august.

De fapt, adevărata primejdie pentru o evoluție democratică, în continuare, a Italiei — afirmă observatorii lucizi, în sentimentul larg al opiniei publice, — o constituie activizarea neîngrădită a cercurilor de dreapta. În ipoteza unor alegeri anticipate, prea puțini sînt cei dispuși să creadă că dreapta ar putea dobîndi majoritatea.

Comiterea atentatelor a determinat o reactivare a contactelor dintre partidele politice care au format coaliția guvernamentală de centru-stînga și care, actualmente, se mărginesc la sprijinirea guvernului monocolor în Parlament. Premierul Rumor a avut întîlniri cu conducători ai celor patru partide de centru-stînga pentru a afla dacă poate conta pe sprijinul lor, spre a face față actualei situații, în ciuda divergențelor care separă actualmente cele două principale partide socialiste, partidul democrat-creștin, divizat între mai multe tendințe, și partidul republican independent.

O serie de cercuri politice consideră că soluția actualelor probleme poate fi găsită numai pe calea reconstituirii unui guvern cvadripartit. Partidul Comunist, dimpotrivă, nu consideră că refacerea coaliției de centru-stînga ar conduce la aplanarea tensiunilor sociale și politice.

Efervescența ce caracterizează actuala viață politică a Italiei îngreunează posibilitatea unui pronostic. Este, însă, evident — după cum apreciază forțele de stînga — că actualul moment impune colaborarea tuturor forțelor democratice, progresiste, ale țării în vederea găsirii unor căi noi, a unor metode noi pentru reglementarea problemelor sociale și politice care se află în fața țării.

Tripoli

O LOVITURĂ DE STAT EȘUATĂ

Cu numai o zi înaintea începerii tratativelor libiano-engleze și cu câteva zile înaintea celor libiano-americane (încheiate printr-un acord relativ la retragerea trupelor anglo-americane), noile autorități libiene au anunțat descoperirea și lichidarea unei încercări de preluare a puterii. Conducătorii complotului — singurii doi militari din guvern, deținători ai portofoliilor internelor și apărării — au fost arestați mai înainte de a putea trece la efectuarea loviturii de stat. Există vreun raport între negocierile libiano-engleze cu privire la evacuarea anticipată a trupelor britanice și acest complot? Ancheta începută de organele Consiliului Comandamentului Revoluției al Republicii Arabe Libia (noua denumire a țării adoptată la sfârșitul săptămânii trecute) va elucida eventualul raport de cauzalitate. Nu pot exista însă dubii în ceea ce privește interesele care au stat în spatele organizatorilor libieni ai loviturii.

Datele existente atestă că din punct de vedere economic și uman Libia este una dintre cele mai înapoiate state ale „lumii a treia”. Noile palate impozante din Tripoli, aeroportul și șantierele din Bengazi, mulțimea automobilelor luxoase din principalele centre ale țării se datoresc redevențelor obținute de pe urma celor aproximativ 150 milioane tone petrol extrase în 1969 de către monopolurile occidentale. În ceea ce-l privește, poporul libian nu a participat cituși de puțin la împărțirea profiturilor de pe urma „boom”-ului petrolier din ultimii ani. Inflația monetară este singurul profit pe care l-a avut. Dat fiind că la un moment dat, după cum se presupune, ar fi venit timpul luării în discuție și a problemei concesiunilor străine putem să ne imaginăm cine au fost inspirații din umbră ai loviturii de stat. Bazele militare engleze de la Tobruk și El Adem și cea americană de la Wheelus Field constituie mătură interesului unor cercuri străine pentru controlarea nu numai economică ci și militară a Libiei.

Conjugați — factorii economici și cei militari, laolaltă cu năzuințele libiene de a se ajunge la o consolidare a independenței — dau răspuns întrebării relative la cauzele complotului, ca și a eșecului lui.

Eugen PHOEBUS

O.N.U.

Notații la sesiunea a XXIV-a

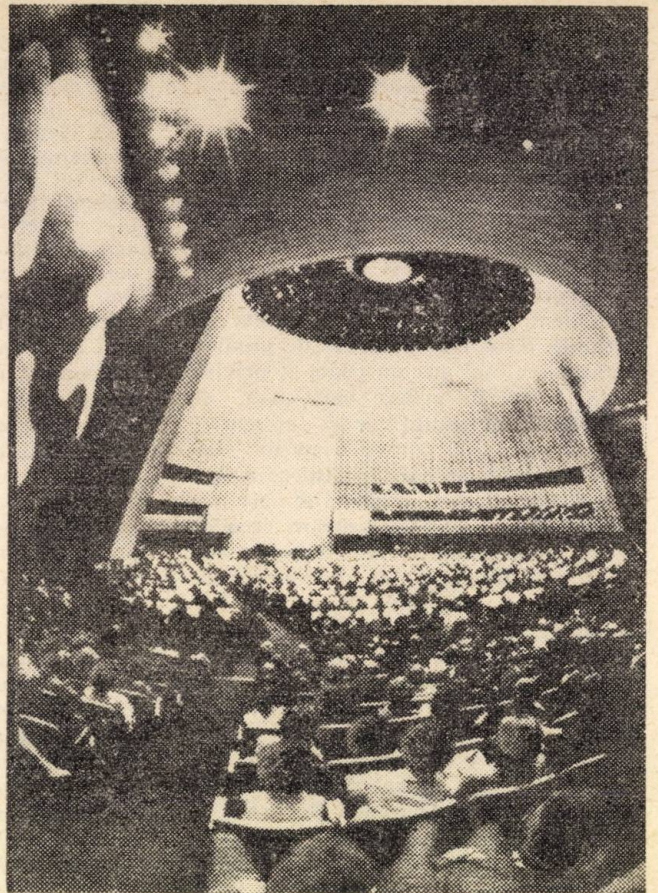
Adrian Comănescu

Încă de la începutul lucrărilor actualei sesiuni a Adunării Generale, s-a impus ca trăsătură specifică preocuparea sporită de a descifra perspectivele de viitor ale Organizației în lumina experiențelor trecutului. Aceasta ni se pare a fi și principalul criteriu, acum, la închiderea sesiunii, pentru evaluarea rezultatelor obținute după trei luni de dezbateri publice și de discuții particulare.

S-a admis ca regulă generală în examinarea eficienței O.N.U. confruntarea activității ei cu realitățile contemporane. Ca metodă și intenție, o asemenea abordare nu poate fi decît binevenită, cu condiția să se ajungă la o înțelegere mai corectă a conținutului acestor realități contemporane. Din acest punct de vedere, există, în cadrul și în afara Organizației, două

categorii de realități: sînt păreri care, pornind de la incapacitatea Organizației de a interveni efectiv în lichidarea unor focare acute de încordare (Vietnamul, Orientul Mijlociu), la insuccesele O.N.U. în aplicarea pînă la capăt a hotărîrilor cu privire la decolonizare și la lichidarea discriminării rasiale, de la rezultatele dezamăgitoare ale primului deceniu al dezvoltării, ajung la concluzia că o atitudine realistă ar însemna în fapt acceptarea situației în care O.N.U. se detașează treptat de luarea de poziții în probleme delicate, mai ales de natură politică, marginindu-se să ratifice sau să ia notă de ceea ce se realizează în afara Organizației.

Există, însă, și un alt curent de gândire, care pornește de la faptul că recunoașterea „deficiențelor O.N.U.”

nu reflectă, de fapt, realitățile în perspectivă ale vieții internaționale, ci, dimpotrivă, constituie un reflex al ignorării acestor realități și, în primul rând, a faptului că soluții trainice ale problemelor internaționale arzătoare nu pot fi găsite decât printr-o atitudine activă a O.N.U., desigur pe baza unui consens cât mai larg al statelor mari și mici, și a unei contribuții active a fiecăruia dintre acestea, în spiritul deplinei egalități în drepturi și al respectului reciproc.

Evident, trebuie avut în vedere că acțiunea celor două curente de gândire menționate mai sus nu poate fi privită rigid, având în vedere varietatea și complexitatea condițiilor și problemelor care se pun pentru o parte din cele 126 de state care alcătuiesc astăzi O.N.U. Făcând, deci, corecturile necesare pentru evitarea simplificărilor, credem că se poate spune că din lucrările sesiunii s-a desprins, ca predominantă, tendința care nu vrea să accepte deficiențele O.N.U. ca o realitate, tendința care nu se lasă descurajată și care își afirmă încrederea în viabilitatea principiilor de bază ale Organizației.

Semnificative din acest punct de vedere ni se par dezbaterile și rezoluțiile adoptate de Adunarea Generală în problemele dezarmării. Fără îndoială, aceste probleme rămân vitale pentru instaurarea unei păci și securități trainice în lume și, de aceea, modul în care ele sînt abordate rămîne o constantă pentru aprecierea atitudinii unui stat sau a unei organizații internaționale față de situația actuală.

Din acest punct de vedere s-a impus ca o primă concluzie a dezbaterilor reafirmarea responsabilităților O.N.U., și, prin aceasta, implicit a tuturor statelor mari și mici, în problemele dezarmării. Spre deosebire de anii trecuți, anul acesta au fost mai multe elemente care au dat naștere unei atmosfere mai bune în domeniul dezarmării. În acest spirit, au fost salutate începerea negocierilor sovieto-americane în problema armelor strategice, pașii făcuți în direcția interzicerii și lichidării armelor chimice și bacteriologice, apropierea perspectivei intrării în vigoare a tratatului de neproliferare a armelor nucleare. Dar statele membre ale O.N.U. au primit aceste semne pozitive nu cu un sentiment de euforie, ci cu un sentiment de răspundere sporită față de contribuția lor proprie la cauza dezarmării, în așa fel încît pașii menționați mai sus să se traducă cît mai repede posibil în măsuri efective de dezarmare.

Această poziție se reflectă în votul larg al Adunării Generale în favoarea unor măsuri urgente pentru încetarea totală a experiențelor nucleare subterane, în favoarea unui moratoriu asupra experimentării și asupra amplasării armelor strategice, în favoarea deceniului dezarmării, idee inițiată de România în cadrul lucrărilor Comitetului pentru dezarmare de la Geneva. De asemenea, aceeași atitudine se reflectă și în discuția aprofundată a problemelor armelor chimice și bacteriologice și a proiectului de tratat privind demilitarizarea teritoriilor submarine. Nu încap îndoială că, beneficiind

de aportul tuturor statelor, Comitetul de la Geneva va avea posibilitatea elaborării unor documente internaționale capabile să atragă adevărată atenție a mare număr de state.

În același spirit a fost abordată și problema securității internaționale care, înscrisă pe ordinea de zi la inițiativa Uniunii Sovietice, a devenit una din preocupările centrale ale sesiunii. Această inițiativă a fost cu atât mai binevenită cu cît, în ultima vreme, existau tendințe de a se ignora faptul că Națiunile Unite au fost create, în primul rînd, ca organizație politică, ca un instrument al înlăturării securității internaționale pe baze trainice, în interesul tuturor popoarelor. Dezbaterile aprofundate din cadrul Comitetului Politic a relevat, de pe acum, cîteva idei importante, care constituie tot atîtea indicații asupra modului în care această problemă fundamentală trebuie să-și găsească o soluție cu adevărat trainică, de conceput doar într-o lume în care principiile fundamentale ale Cartei își găsesc aplicare deplină. Evident, aceasta presupune ca o condiție principală universalitatea principiilor dreptului internațional și, în primul rînd, suveranitatea, independența și egalitatea în drepturi, neamestecul în treburile interne ale altor state, respectul și avantajul reciproc.

Pe de altă parte, dezbaterile au relevat că universalitatea principiilor relațiilor dintre state nu înseamnă o minimalizare a eforturilor pentru dezvoltarea cooperării și întărirea securității pe plan regional. Este un merit al actualei sesiuni că a scos în evidență legătura reciprocă dintre introducerea unui sistem atotcuprinzător de securitate în toată lumea și întărirea securității pe plan regional. Pe de o parte, nu se poate concepe un sistem de securitate regională în afara unei securități generale, după cum sistemul general de securitate poate fi ușor subminat dacă el nu servește interesele regionale și interesul fiecărei țări. În acest cadru privim relațiile dintre O.N.U. și problemele europene. Și în această ordine de idei se remarcă, în mod deosebit, faptul că nu numai statele europene dar și statele de pe alte continente recunosc rolul deosebit al Europei — unde se află concentrate importante forțe militare — în asigurarea păcii în lume. Evident, într-un moment în care se intensifică tot mai mult curentul în favoarea unor măsuri concrete pentru cooperare și securitate în Europa, O.N.U. nu poate să rămînă indiferentă și departe de acest teatru important al vieții mondiale.

Este perfect normal ca, atunci cînd se discută despre perspectivele Organizației, să se examineze și baza ei juridică, măsura în care aceasta mai corespunde necesităților și realităților zilelor noastre. Există, în acest sens, tendința firească, chiar dacă nu este întotdeauna corectă, de a pune toate deficiențele pe seama structurii ei statutare. Dar și aici, tendințele rezonabile, hotărârile lucide tind să prevaleze. Nimeni nu ar putea spune că toate prevederile Cartei sînt pe deplin actuale și că nu există elemente depășite. Dar dezbaterile Adunării Generale au confirmat că principiile fundamentale ale

Cartei își păstrează valabilitatea și că principala sursă a deficiențelor examinate constă tocmai în nerespectarea sau neîndeplinirea pînă la capăt a acestor prevederi fundamentale. De aici, concluzia că drumul spre întărirea Organizației, inclusiv spre corectarea unor anacronisme care ar putea să existe astăzi în Cartă, trebuie să treacă neapărat prin repunerea în locul lor deplin a principiilor sale fundamentale. Unul din cele mai flagrante exemple din acest punct de vedere îl reprezintă nerespectarea principiului universalității și, mai ales, nesocotirea drepturilor legitime ale R. P. Chineze la O.N.U. După cum s-a remarcat în nenumărate intervenții în cursul lucrărilor sesiunii, problemele fundamentale nu-și pot găsi o soluție adecvată atîta timp cît R. P. Chineză nu participă la soluționarea lor. Acest lucru este valabil pe deplin și în ceea ce privește întărirea O.N.U., a eficacității Cartei. Trebuie remarcat ca unul din semnele pozitive ale sesiunii faptul că necesitatea înlăturării urgente a anacronismului pe care îl reprezintă absența R.P. Chineze de la lucrările O.N.U., a fost recunoscut cu și mai multă putere de către Adunarea Generală, fapt subliniat atît în legătură cu problema restabilirii drepturilor legitime ale R.P. Chineze la O.N.U., vot care a marcat o scădere continuă și sigură a numărului celor care se opun încă soluționării constructive a acestei probleme, cît și în luările de poziție ale diferitelor delegații în decursul bogatei și variatei ordini de zi.

Eficacitatea O.N.U. în anii care urmează, autoritatea și prestigiul Organizației sînt legate, în egală măsură, de rolul pe care O.N.U. îl va avea în problemele politice internaționale, de activitatea Organizației în domeniul dezvoltării. Există, după cum se știe, oameni de stat și gînditori influenți care consideră că menținerea și adîncirea decalajului între țările în curs de dezvoltare și cele dezvoltate constituie o sursă de primejdie pentru viitorul omenirii, cel puțin tot atît de mare ca și cursa înarmărilor sau conflictele politice. Desigur, se pot aduce obiecții acestei teze. Controversele vor mai continua, dar un lucru este sigur, și el a fost relevat și cu prilejul dezbaterilor din ultimele două luni din Adunarea Generală: între problemele securității, ale dezarmării, pe de o parte, și problemele dezvoltării, pe de altă parte, există o strînsă legătură, iar o ordine de prioritate rigidă riscă — cum, de altfel, practica internațională a arătat pînă acum de nenumărate ori — să agraveze impasul în care ambele probleme se găsesc în acest moment. Sublinierea legăturii dintre aceste două probleme și necesitatea de a avansa pe un front larg, cu flexibilitate și, în același timp, cu perseverență și consecvență, constituie un rezultat pozitiv al sesiunii.

Fără îndoială, sesiunea a XXIV-a nu a dat și nici nu putea să dea un răspuns exhaustiv la toate problemele care se pun în fața Organizației în situația complexă actuală. Dar ea se înscrie cu o contribuție pozitivă, de natură a sprijini procesul de revitalizare a O.N.U., în care sînt interesate toate popoarele.

Ambasadorul NGUYEN DUC VAN în vizită la redacția noastră

Cu prilejul Zilei Frontului Național de Eliberare din Vietnamul de sud, ambasadorul guvernului revoluționar provizoriu al Republicii Vietnamului de Sud la București, Nguyen Duc Van a făcut, la invitația redacției noastre, o vizită la revista „Lumea”. În cadrul unei interesante discuții, Nguyen Duc Van, a evocat cele mai semnificative victorii raportate de F.N.E. și a binevoit să răspundă la unele întrebări privind actualitatea problemei vietnameze.

Reproducem mai jos convorbirea avută cu ambasadorul Nguyen Duc Van.

Momente din lupta Vietnamului eroic

— Este firesc să vă vorbesc la început despre crearea Frontului Național de Eliberare — a spus oaspetele nostru, solicitat să evoce principalele momente ale luptei victorioase a F.N.E. în cei nouă ani care au trecut de la înființarea sa. Or, pentru aceasta trebuie să reamintesc câteva momente din istoria relativ recentă a țării mele. Cum știți, după al doilea război mondial, în Vietnamul de sud s-a aflat ani de zile la putere regimul antipopular al lui Diem, regim dictatorial, opus intereselor întregului nostru popor. În acea perioadă, se ducea o politică deschisă de exterminare a comuniștilor, a democraților, a tuturor acelor care se pronunțau pentru pace și reunificarea țării. Regimul lui Diem a interzis orice manifestare democratică, au fost create curți martiale. Zeci de mii de oameni au pierit în închisorile și lagărele create de acesta.

Încă din acea perioadă, la scurt timp după Conferința de la Geneva din 1954, toate păturile populației, țărani, muncitori, intelectuali reprezentanți ai cultelor, s-au unit în lupta împotriva regimului lui Diem, regim susținut de americani. Încă atunci au luat naștere primele unități de autoapărare. Unele partide, cum ar fi, de pildă, partidul democrat, partidul radical, au conlucrat pentru crearea unui front comun de luptă, fapt care s-a con-

cretizat prin crearea, în 1960, a Frontului Național de Eliberare din Vietnamul de sud.

Din primele zile ale creării sale, el s-a bucurat de sprijinul maselor și s-a situat în fruntea lor. Sub conducerea F. N. E., au avut loc încă în perioada 1961-1962 o serie de războaie pe întreg cuprinsul țării. În 1963, F.N.E. a eliberat de sub influența regimului saigonez o zonă uriașă din Vietnamul de sud.

Continuarea evenimentelor din acei ani o cunoașteți. Regimul de la Saigon, aflat în descompunere, a suferit înfringeri din ce în ce mai grave. În noiembrie 1963, Diem a fost răsturnat. Statele Unite și-au dat seama de pe atunci că nici un regim instaurat de ele la Saigon nu va putea rezista voinței și luptei poporului sud-vietnamez pentru independență și pace. Iată de ce politica americană a evoluat pe o linie pur militară. Inițial, fusese stabilit un comandament american — așa-numitul „comandament Harkins”. A urmat planul Stanley Taylor. Americanii au recurs, într-o a doua etapă, la așa-numitul „război special” din Vietnamul de sud, în care ei erau prezenți în calitate de consilieri. Situația s-a complicat, însă, și la începutul lui 1964 președintele Johnson a hotărât trimiterea masivă de trupe americane în Vietnamul de sud. Această hotărâre echivalează cu momentul începerii de că-

tre Statele Unite a „războiului local” în Vietnamul de sud.

Angajarea americană în Vietnam nu a putut înfringe mișcarea de rezistență a poporului. Forțele populare și-au consolidat dispozitivul și au raportat **prima victorie** semnificativă — în perioada primei contraofensive strategice americane din 1965-1966. După acest eșec, trupele americane și-au sporit efectivele și armamentul. A urmat a doua contraofensivă strategică (1966—1967). Și această a fost sortită eșecului. Vă amintesc, de pildă, înfrângerea americană în așa numita „operațiune Junction City”. De atunci, nu a mai avut loc nici o contraofensivă strategică americană. Și faptul acesta mi se pare deosebit de grăitor.

Frontul Național de Eliberare a studiat ansamblul situației create și a lansat ofensiva sa generalizată, al cărei prim val s-a desfășurat la începutul lui 1968. De atunci și până acum, această ofensivă continuă fără întrerupere.

Printre victoriile principale ale F.N.E. se numără faptul că, **din punct de vedere militar**, am deșecat toate strategiile și tacticile americane. Atât strategia „războiului special” cit și strategia lui Westmoreland „caută și distruge”, precum și noua strategie „de apărare în profunzime” a generalului Abrams. Cu alte cuvinte, toate strategiile și tacticile americane din Vietnamul de sud au dat faliment.

Rugați să prezinte cititorilor noștri unele din cele mai însemnate succese politice, economice și social-culturale ale Frontului Național de Eliberare, ambasadorul Nguyen Duc Van a spus următoarele :

— **Din punct de vedere politic**, asistăm la o dezvoltare permanentă a Frontului, la o dezvoltare permanentă a luptei maselor populare. Aș menționa un singur exemplu și anume că, în 1968, a fost creată Alianța forțelor democratice și pașnice din Vietnamul de sud, ceea ce a extins baza de masă a luptei noastre de eliberare. În prezent, din F.N.E. fac parte 40 de partide și organizații, având baze sociale diferite — de la mica burghezie sau reprezentanți ai cercurilor industriale până la diverse cercuri religioase (inclusiv catolice). Într-un cuvânt, reprezentanții tuturor păturilor sociale din Vietnamul de sud, la care se adaugă sindicatele, asociațiile de femei, de studenți etc.

Noi am organizat, înainte de ofensiva Tet, alegeri la toate eşaloanele pentru pregătirea Congresului Național al Frontului. Aceasta a avut ca rezultat crearea, în toate regiunile eliberate, a unor comitete revoluționare având atribuțiile unor organisme ale puterii de stat. Dar toate funcțiile puterii de stat sînt preluate, în momentul de față, de guvernul revoluționar provizoriu și de Congresul Național. Mă refer atât la problemele interne, cit și la cele externe și de apărare.

Din punct de vedere economic, situația poate fi mai bine înțeleasă dacă facem precizarea că poporul nostru a avut de făcut față la aproximativ 30 de ani de război, mai întâi — împotriva imperialismului japonez, apoi — împotriva imperialismului francez și acum — împotriva imperialismului american. Or, este evident că, pentru orice țară, chiar mai puțini ani de război presupun numeroase sacrificii. Vă imaginați dificultățile prin care a trebuit și trebuie să trecem.

În ce privește structura economică, Vietnamul de sud este o țară cu un

specific agrar. De aceea, F.N.E. a acordat o mare atenție problemelor țărăni-mii. Noi am împărțit țăranilor săraci do-ua milioane de hectare de pământ din cele trei milioane de hectare de teren arabil. S-a făcut totul pentru ca, în po-fida atacurilor de zi și de noapte ale a-mericanilor, împotriva bombardamentel-or chimice, să putem menține o stabili-tate a producției agricole. Este semnifi-cativ că, **până în prezent, populația Vietnamului de sud își acoperă singură necesarul de alimente.** Asigurăm recolta de pe toate terenurile. Sînt cazuri în care recoltele se refăceau de șapte ori, din cauza bombardamentelor inamice. Dar pămîntul nostru este bun, avem mereu soare, nu avem ploaie, recolta este bună. În aceeași ordine de idei, mențio-nez, însă, că Saigonul este mereu tribut- ar importului de alimente. Numai anul a-cesta, el a trebuit să importe 800 030 tone de orez.

S-au realizat multe, sub conducerea F.N.E., și **din punct de vedere social.** În primul rînd, în ce privește învățămîntul. Se știe cît de grea poate fi organizarea învățămîntului în timp de război. Or, bombardamentele din Vietnamul de sud sînt mai teribile decît în orice război. Și, totuși, chiar în aceste condiții au fost instruiți două milioane de copii de vîrstă școlară. În Vietnamul de sud există, în aceste condiții grele, 6 000 de școli. Fi-rește, sînt școli de un tip deosebit. În-vățătorul merge acolo unde se află elevii, deoarece nu există posibilitatea organizării unor școli fixe. Populația în-vată și tot ea își construiește școlile.

În afară de învățămîntul general, exis-tă și învățămînt superior. Dispunem, as-tfel, de cîteva facultăți — de pildă, de medicină, de arte frumoase, etc. Facul-tatea de medicină a fost absolvită, pînă în prezent, de trei promoții de medici. Există, în general, o preocupare constan-tă pentru formarea de noi cadre. Trimi-tem numeroși tineri în străinătate, în ță-rile socialiste. În România prietenă, de exemplu, studiază 60 de studenți din Vietnamul de sud. În viitor, probabil, vom trimite mai mulți.

Un ultim exemplu: noi am hotărît să lichidăm analfabetismul și această sar-cină am realizat-o. În regiunile eliberate **nu mai există analfabetism.**

În problemele sănătății, cei 30 de ani de război și-au pus, firește, amprenta. Ne lipsesc multe, sănătatea se deterio-rează. Primul nostru obiectiv a fost lupta împotriva epidemiilor. Și mi se pare important de precizat că **nici o epidemie nu s-a declarat în regiunea eliberată** (or, în acești ani de război, la Saigon au existat epidemii de holeră și ciumă). Există, în zonele eliberate, numeroase centre medicale pentru sănătatea publi-că, pentru profilaxia bolilor etc.

Aș menționa, în sfîrșit, succesele noas-tre pe tărîm cultural, existența în toate satele a unor ansambluri artistice și, în paralel, preocuparea pentru creația ci-nematografică. La toate festivalurile ci-nematografice, trimitem filme produse în regiunile eliberate sau pe fronturile de luptă. Poate că ele n-au un nivel ar-tistic înalt, dar au acel mare avantaj al autenticității.

Următoarea temă evocată se referă la liniile generale ale guvernului revolu-tionar provizoriu în ce privește politica externă, relațiile și principiile în acest domeniu.

— Guvernul revoluționar provizoriu al Republicii Vietnamului de Sud a decla-rat, de la începutul creării sale, că preia

propunerea globală în zece puncte a F.N.E. ca propria sa soluție, ca propria sa propunere la masa conferinței de la Paris. Din programul de activitate al guvernului pe tărîmul relațiilor interna-ționale, menționez, în primul rînd, fap-tul că el preconizează o politică de pace și neutralitate. Aceasta înseamnă că sîntem pentru o soluționare pașnică a problemei vietnameze. Este cunoscută pe plan mondial atitudinea noastră și, de altfel, chiar în revista dumneavoastră ea a fost deseori expusă.

Principiile politicii noastre sînt recu-noașterea independenței, suveranității, unității și integrității teritoriale a Viet-namului, principii evocate încă de A-cordurile de la Geneva din 1954.

Noi considerăm că **problema cea mai importantă este retragerea trupelor a-mericane.** Este limpede că, atîta timp cît vor exista trupe străine pe pămîntul Vietnamului, nu va exista nici un mijloc de a se pune capăt războiului. Prin urmare, insist asupra acestei chestiuni — retragerea totală și necondiționată a trupelor americane și aliate lor. Nu subscriem la ideea menținerii unor con-tingente limitate de trupe în Vietnamul de sud, așa cum a preconizat președin-tele Nixon. Aceasta ar însemna conti-nuarea războiului, continuarea bombar-damentelor, a luptelor. Problema trupe-lor regimului de la Saigon este o ches-tiune distinctă, ea urmînd să fie soluțio-nată, după cum am mai declarat, de că-tre poporul vietnamez însuși, fără ames-tec străin.

În ce privește problema relațiilor ex-terne, guvernul nostru promovează și va promova o politică de bună vecină-tate cu toate țările. Dorim să stabilim relații diplomatice cu toate statele, indi-ferent de regimul lor social și politic, inclusiv cu Statele Unite ale Americii, fi-rește, după încetarea războiului. Sîntem, de asemenea, gata să primim ajutor ma-terial, financiar, tehnic, din partea tu-turor țărilor, inclusiv din partea S.U.A. Dar, firește, nu un ajutor condiționat. Cu alte cuvinte, prin politica noastră am dovedit că nu sîntem împotriva nimă-nui, inclusiv a Statelor Unite. Noi sîm-tem împotriva războiului dus de Statele Unite.

Sîntem pentru relații active cu toate țările, pe baza principiilor coexistenței pașnice.

Aș dori să mă refer, în acest cadru, la relațiile cu Republica Socialistă Ro-mânia. Guvernul dumneavoastră a fost printre primele care a recunoscut guver-nul revoluționar provizoriu al Republicii Vietnamului de Sud. Ulterior, s-a hotărît ridicarea misiunii noastre la rang de am-basadă. După cum se știe, relațiile între cele două guverne ale noastre sînt foarte bune. Ele se bazează pe principiile respectului politicii celeilalte părți și pe neingerință în afacerile lor interne.

Vreau să amintesc nu numai de ajuto-rul politic acordat de poporul și guver-nul român, ci și de ajutorul material. Luna trecută, am participat la semnarea unui acord în acest sens pe anul 1970. Am exprimat încă o dată mulțumirea și recunoștința noastră față de ajutorul politic, material și diplomatic acordat de guvernul Republicii Socialiste România. În afară de ajutorul guvernamental, este vorba și de sprijinul acordat de organi-zațiile de masă. Am primit și primim un astfel de sprijin din partea sindicatelor, a tineretului.

Cu alte cuvinte, după cum declara pre-ședintele Nicolae Ceaușescu, poporul și

guvernul român acordă în permanență un ajutor în toate domeniile — moral, politic și material, pentru a contribui la ridicarea potențialului luptei poporului nostru împotriva agresiunii americane.

— Care este, domnule ambasador, si-tuația militară în Vietnamul de sud?

— Actualmente, situația militară este foarte clară. Trupele americane și sai-goneze sînt constrînse la apărare. Ele sînt, într-un fel, blocate în orașe și baze militare. Sate, districte, provincii întregi sînt în miinile armatei populare de eli-berare. Forțele dușmane sînt mult slă-bite, ceea ce explică incapacitatea lor de a lansa noi ofensive. Forțele mario-netă sînt concentrate în centrul orașelor sau al bazelor, care, la periferie, sînt a-părate de trupe americane. Este o situ-ație neplăcută pentru americani și, în același timp, o înfirmare evidentă a așa-numitului „plan de vietnamizare”. Cum pot oare înlocui trupele saigoneze pe cele americane? Americanii au făcut cîteva tentative în acest sens. Au fost trimise unități saigoneze în zona Plato-urilor Înalte, la frontiera cu Cambodgia, în Delta Mekongului. Noi am dovedit, însă, că planul „vietnamizării” nu poate fi realizat. Atacurile noastre au dus la înfrîngerile grele ale forțelor saigoneze, fapt recunoscut și de presa străină.

Vietnamizarea războiului este o pseu-dosoluție și se bazează pe o teorie stră-veche. Ea presupune folosirea vietname-zilor împotriva vietnamezilor, a asiatici-lor împotriva asiaticilor. De altfel, v-aș reproduce o declarație a ambasadorului american la Saigon, Bunker. El spunea că principalul scop al vietnamizării este schimbarea culorii pielii cadavrelor: din albă în galbenă. Deci, proclamarea o-ficială a războiului civil.

În legătură cu poziția guvernului său față de soluția negociată a problemei vietnameze, ambasadorul Nguyen Duc Van a subliniat:

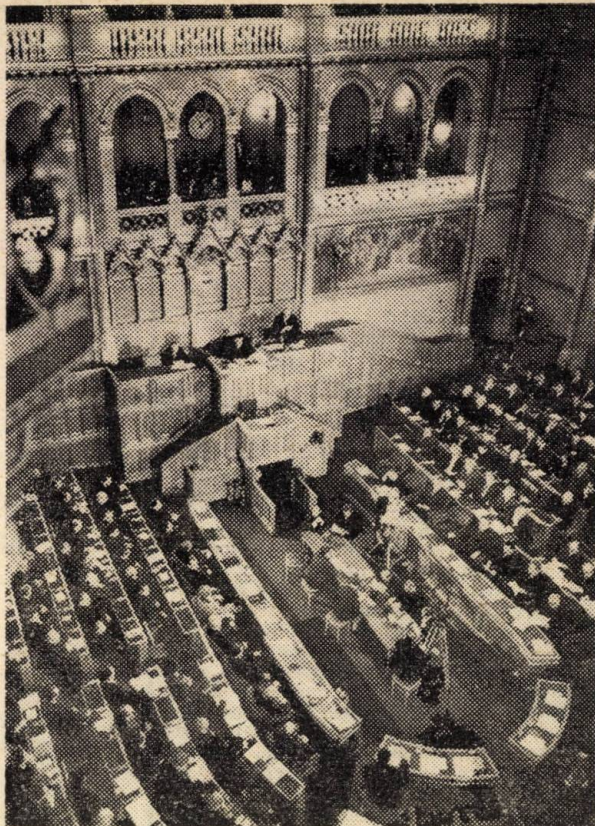
— Noi am declarat totdeauna că sîm-tem pentru o pace negociată. Am aflat, însă, recent, că Statele Unite nu cred în valabilitatea acestei formule. Pentru noi, însă, teza rămîne întru totul reală. Dorim o soluționare, în spiritul păcii, a problemei vietnameze.

La Paris, pînă în prezent, nu a fost discutată propunerea noastră în zece puncte. Dacă veți parcurge discursurile lui Cabot Lodge, veți vedea că el nu a făcut niciodată vreo referire la pro-punerile noastre. N-au fost studiate sau discutate propunerile pe care le-am a-vansat. Noi am declarat, recent, că sîm-tem gata să avem și convorbiri se-crete cu delegația americană, în cursul cărora s-ar putea discuta diverse probleme, ca retragerea trupelor sau chiar probleme politice. Dar nu am pri-mit încă răspuns la propunerea noastră.

— O ultimă întrebare: ce se așteaptă de la anul 1970?

— Sîntem dintotdeauna optimiști, pen-tru că optimismul reflectă forță. Gîndi-ți-vă, de pildă, la consolidarea pozițiilor guvernului nostru, recunoscut pînă în prezent de 26 de guverne și menținînd relații cu 47 de state. Firește, vom avea încă multe dificultăți pînă la reglemen-tarea problemei vietnameze. Dar sîntem convinși că situația noastră, interesele poporului nostru se vor înscrie pe o linie mereu ascendentă.

Dezbateri în Adunarea de Stat

*Un aspect din timpul lucrărilor
sesiunii*

Presa ungară publică, în aceste zile, numeroase articole consacrate problemelor dezbătute la sesiunea Adunării de Stat a R. P. Ungare, sesiune care și-a încheiat lucrările la sfârșitul săptămânii trecute. Punctul principal al ordinii de zi — adoptarea bugetului de stat pe anul 1970 — a prilejuit o amplă dezbateră a perspectivelor dezvoltării întregii vieți economice și social-culturale în anul 1970, ultimul an al actualului cincinal, pe baza analizei rezultatelor, a experienței și observațiilor anului 1969.

În raportul prezentat deputaților, din însărcinarea guvernului ungar, de către Valyi Peter, ministrul finanțelor, se subliniază că noul buget va sluji dezvoltării economiei naționale, sprijinind în continuare extinderea aplicării reformei economice. Astfel, din cele 170 de miliarde de forinți, cheltuieli bugetare prevăzute pentru anul viitor, 79—80 de miliarde vor fi alocate investițiilor. Se vor construi, printre altele, noi uzine de îngrășăminte chimice și de materiale plastice, va începe construirea unei noi conducte magistrale de petrol prin Care Uniunea Sovietică va livra țiței ungare, se vor lărgi capacitățile de producție în numeroase întreprinderi. Pe baza intrării în producție a noilor capacități ca și pe baza creșterii productivității muncii, se prevede ca volumul producției industriale să sporească, în anul viitor, cu 6 la sută.

Bugetul de stat va sprijini în continuare dezvoltarea comerțului exterior ungar. Planul de stat de dezvoltare a economiei naționale pe anul 1970, aprobat recent de guvernul ungar, prevede ca importul din țările socialiste să crească cu 6—7 la sută, iar cel din țările capitaliste cu 10 la sută. La rîndul său, exportul în țările socialiste va spori cu 7—8 la sută, iar în țările capitaliste cu 5—6 la sută.

Importante sume din bugetul statului vor fi alocate construcției de locuințe, ca și dezvoltării bazei materiale a culturii, științei și învățămîntului.

Relatînd despre desfășurarea lucrărilor sesiunii, ziarele relevă faptul că, în cadrul dezbaterilor, numeroși deputați au subliniat cu satisfacție acele prevederi ale bugetului care privesc dezvoltarea economiei naționale ungare, ridicarea nivelului de trai al celor ce muncesc.

Luînd cuvîntul în cadrul dezbaterilor, deputatul Bela Biszku, membru al Biroului Politic și secretar al C.C. al P.M.S.U., după ce a arătat că dezvoltarea economiei naționale reprezintă problema principală a politicii interne a partidului, a subliniat că „eforturile perseverente în asigurarea condițiilor necesare construirii pașnice a socialismului constituie baza politicii externe a Partidului Muncitoresc Socialist Ungar. Noi acordăm o deosebită atenție problemei securității europene, a specificat vorbitorul. Cele treizeci de țări europene, mari și mici, sînt separate de orînduirii sociale diferite. Dar interesele comune ale popoarelor le unesc în necesitatea stringentă și unanimă a stabilirii unei păci trainice și a stabilității pe continentul european. Legat de acest indiscutabil interes comun, țările Tratatului de la Varșovia au inițiat convocarea conferinței europene”.

Referindu-se la recenta întîlnire de la Moscova a conducătorilor de partid și de stat din Bulgaria, Cehoslovacia, R. D. Germană, Polonia, România, Ungaria și Uniunea Sovietică, Bela Biszku a declarat: „Conferința general-europeană și acordul care se așteaptă trebuie să se bazeze pe interesele comune ale tuturor participanților. Conferința statelor membre ale N.A.T.O., a declarat vorbitorul, s-a dovedit a fi incapabilă să elaboreze un răspuns clar și unic la problema securității europene. Este, însă, un fapt neîndoielnic, că în unele state membre ale N.A.T.O. se manifestă din ce în ce mai pregnant cerele de abordare realistă a problemelor continentului nostru, și Occidentul nu poate să nu țină seama de părerea acestor cercuri.

Bela Biszku a subliniat că documentul adoptat la întîlnirea de la Moscova „nu cuprinde nici un punct care ar exclude vreo țară de la participare la eforturi comune”. El a arătat, în continuare, că la conferința general-europeană se prevede „să se dea ascultare și să se cîntărească cu aceeași atenție propunerile tuturor guvernelor”.

Din punctul de vedere al securității continentului nostru, a arătat vorbitorul, reglementarea problemei germane are o deosebită importanță. Există două state germane, iar Occidentul trebuie să ia în considerare acest fapt real.

Referindu-se la noul guvern vest-german, Bela Biszku a subliniat că instaurarea lui nu schimbă prin ea însăși condițiile exercitării puterii în R.F.G. „Se pare, însă, a spus el în continuare, că actualii conducători ai noului guvern, corespunzător adevăratelor interese ale populației R. F. a Germaniei, sînt dispuși să țină seama într-o măsură mai mare de realitățile statornicite în Europa. Firește, noi apreciem înainte de toate noul guvern vest-german după acțiunile sale practice. Dacă guvernul cancelarului Brandt își va manifesta hotărîrea de a îmbunătăți relațiile cu țările socialiste, inclusiv cu Ungaria, dacă el va confirma prin acțiunile sale această hotărîre, noi vom aprecia într-un mod corespunzător aceste năzuințe”.

„Făcînd o comparație între actuala situație internațională și cea care a existat în lume în urmă cu cîțiva ani, putem fi optimiști în ceea ce privește viitorul, a spus vorbitorul. Nu intenționez să exagerez perspectivele unor progrese favorabile, dar în linii mari fenomenele și tendințele sînt favorabile”.

Budapesta, 15 decembrie

reflector

WILLY BRANDT :
„R.F.G. DOREȘTE RELAȚII BUNE
CU TOATE ȚĂRILE ARABE”

Cotidianul egiptean „Al Ahram” — informează agenția „France Presse” — a publicat un interviu acordat de cancelarul vest-german Willy Brandt trimisului special al ziarului în Europa.

Răspunzind la o întrebare privind poziția guvernului vest-german în problema securității europene, Willy Brandt a declarat că „noi aprobăm convocarea unei conferințe în problema securității europene, dar această reuniune trebuie pregătită cu grijă”.

În ce privește soluționarea crizei din Orientul Apropiat, aceasta — a afirmat el în continuare — „trebuie să se bazeze pe rezoluția Consiliului de Securitate din 22 noiembrie 1967, care cuprinde două clauze principale, și anume retragerea forțelor armate de pe teritoriile ocupate și dreptul tuturor țărilor de a trăi în condiții de securitate și respectind suveranitatea și independența celorlalte țări. Noi aprobăm cele două principii, întrucât apreciem că forța nu trebuie să fie un mijloc pentru realizarea obiectivelor politice”. Totodată, Willy Brandt a precizat că „guvernul federal a hotărât să nu trimită arme în regiunile unde domnește încordarea. Hotărîrea se aplică, în aceeași măsură, și Orientului Apropiat”. Referindu-se, apoi, la relațiile R.F.G. cu Israelul și țările arabe, șeful guvernului vest-german a declarat: „Sint sigur că stabilirea de relații diplomatice cu Israelul a fost un pas important pe calea normalizării relațiilor noastre cu această țară... Telul urmărit de noi este stabilirea unui echilibru în relațiile noastre cu toate țările interesate, dar acest lucru nu a putut fi realizat din cauză că nu avem relații oficiale cu statele arabe. Noi dorim să restabilim relații bune cu toate țările arabe. Aceasta nu se poate realiza de la o zi la alta, însă convorbirile directe și sincere sint mijlocul cel mai bun pentru depășirea obstacolelor. Bunele relații nu pot fi stabilite — a încheiat Willy Brandt — decît în condiții de încredere și înțelegere reciprocă”.

UN NOU PROCES LA PRETORIA

La Pretoria au început dezbaterile procesului a 22 de patrioți sud-africani, acuzați de autoritățile rasiste că ar fi desfășurat o „activitate subversivă”. Printre inculpați se află Winnie Mandela, soția lui Nelson Mandela, cunoscută personalitate progresistă, lider al mișcării „Congresul național african”, aflat în ilegalitate. Mandela a fost întemnițat în 1964, fiind condamnat la detențiune pe viață. Soția sa și ceilalți acuzați în actualul proces au fost arestați în luna mai a acestui an. Înscenarea judiciară de la Pretoria este a patra care se desfășoară, în acest an, în Republica Sud Africană.

Lumea privită din Tokio

Convorbiri cu SHOJIRO KAWASHIMA, vicepreședinte al Partidului Liberal Democrat, și MASASHI ISHIBASHI, membru al Comitetului Executiv al Partidului Socialist din Japonia

Lumea capătă orizonturi destul de largi în capitala unei țări al cărei volum total al schimburilor economice depășește 20 de miliarde de dolari pe an și a cărei viziune asupra relațiilor ar putea fi rezumată în formula — „comerțul este celălalt nume al păcii și securității internaționale”. Japonia este o țară săracă în resurse naturale, îmi declara o personalitate niponă, așa încît schimburile cu străinătatea reprezintă pentru ea o rațiune de existență. Într-adevăr, țara aceasta importă quasi-totalitatea materiilor prime necesare economiei sale și exportă, pe toate meridianele, oțel și nave, automobile și produse electrotehnice, motociclete și jucării (acestea din urmă ocupă locul al doisprezecelea în structura comerțului exterior japonez, dar depășesc 100 de milioane de dolari anual).

Shojiro Kawashima

Și acum, în context: Japonia — o mare putere? Nu am auzit punindu-se la Tokio o asemenea întrebare, deși o simți „plutind în aer”. Se pare că mai ales observatorii occidentali o formulează atât de deschis, neofinderind, totuși, un răspuns fără echivoc. În ce-i privește pe unii japonezi cu care am discutat, aceștia înclinau să creadă că lumea nu ar avea neapărat nevoie de încă o mare putere, cît, mai degrabă, de putere — putere economică, politică, și că ei ar fi bucuroși dacă țara lor, „în rînd cu celelalte”, ar îmbogăți această zestre cu un aport original și fructuos.

În convorbirile avute la Tokio, rolul comercial al Japoniei în construcția unei păci durabile revine cu cea mai mare insistență. Neîmpărtășită de toate cuceririle politice, precum vom vedea mai jos, predomină totuși aici viziunea unei lumi diverse, ca ansamblu de entități suverane, cu căi proprii de evoluție, dar vital interesate într-un cir-

cuit de valori materiale și spirituale avantajos fiecăreia și tuturor.

Rolul Japoniei în construcția internațională a cooperării se înscrie în mod firesc, îmi declara domnul Shojiro Kawashima, vicepreședinte al partidului de guvernămînt liberal-democrat și responsabil cu problemele externe ale partidului (implicit, ale guvernului). Japonia nu are forțe armate proprii, îmi spunea domnia-sa. Aceasta exclude orice rol militar pe arena internațională. În schimb, țara noastră are o putere economică recunoscută, ceea ce o face aptă de a coopera cu toate țările lumii, în primul rînd cu cele asiatic.

Deși complexă, cu tendințe contradictorii, situația internațională actuală este apreciată de liderul liberal-democrat japonez ca avînd o evoluție favorabilă, ceea ce implică noi eforturi, din partea tuturor statelor, mari sau mici, pentru înțelegere reciprocă și destindere. „Ar fi de dorit ca omenirea să se miște mai mult în acest sens”, opinează dl Kawashima, adăugînd că țara sa trebuie să aibă ea însăși un rol important în crearea păcii mondiale, schimburile multilaterale — în primul rînd, economice — fiind considerate cauză și efect al acestui proces. Un climat politic internațional de conlucrare și destindere poate fi instaurat prin cultivarea reală a înțelegerii reciproce, a cunoașterii reciproce, ceea ce implică rapoorturi active între state, contacte între conducătorii lor, declară dl Kawashima, evocînd, în același timp, dificultățile pe care destinderea le poate întîmpina și din rîndul cărora el evidențiază cursa înarmărilor nucleare.

Subliniînd că Japonia își fixează ca principal for de manifestare Națiunile Unite, domnul Kawashima îmi declara că țara sa tînde „să dezvolte relații prietenești cu toate țările, chiar dacă există diferențe de orînduire socială, pe baza normelor recunoscute ale respectului suveranității, independenței și neamestecului în treburile interne”.

Asemenea puncte de vedere îmi revin, după cum mi-am putut da seama, un consens aproape general în cercurile politice sau de opinie publică ale Japoniei. Sint, însă, și probleme adînc controversate, care agită serios scena politică niponă; una din acestea o constituie relațiile militare cu Statele Unite și, în mod particular, tratatul de securitate japoano-american (relațiile economice cu Statele Unite nu sint, în general, puse în cauză, America de Nord ocupînd, de altfel, primul loc, aproximativ 33 la sută, în comerțul exterior

japonez). Potrivit cercurilor guvernamentale, Japonia, lipsită de arme nucleare, ar fi nevoită, în interesul securității sale, să se pună sub protecția „umbrelor nucleare” americane. După părerea vicepreședintelui Kawashima, tratatul își justifică valabilitatea până la instaurarea unei păci durabile și stabile în Extremul Orient, în întreaga lume.

Obiect al unor aprige și îndelungate controverse, problema tratatului s-a impus în dezbaterile mai ales cu prilejul recentelor convorbiri de la Washington privind statutul Okinawei după retrocedarea ei către Japonia. În largi cercuri politice ori de opinie publică, se subliniază că „umbrela americană” este invocată în fața unei primejdii imaginare, adevărata primejdie pentru Japonia constituind-o tocmai existența unui tratat care umărește atragerea Japoniei în sfera de interese a Statelor Unite. Respingând concepția americană „a apărării cu forță” și denunțând pericolele pe care o angajare conformă „doctrinei Nixon” le-ar avansa în calea vocației japoneze de pace și cooperare, aceste cercuri propun soluții alternative care întâmpină un interes crescând în țară.

Masashi Ishibashi

Domnul Masashi Ishibashi, membru al Comitetului Executiv al Partidului Socialist din Japonia, director general al Biroului Internațional și președintele comisiei pentru afaceri externe a partidului, îmi declara că partidul său protestează împotriva intențiilor de a se angaja Japonia pe terenul unor interese străine ei. Tratatul de securitate japono-american trebuie abrogat, îmi spunea domnul Ishibashi, întrucât, potrivit concepției socialiștilor japonezi, „nu prin mijloace militare trebuie asigurată securitatea țării, ci prin bune relații cu toate statele lumii, prin înțelegere reciprocă cu celelalte țări. În acest sens, insistăm ca Japonia să întrețină relații oficiale cu China socialistă, să aibă un tratat de pace cu Uniunea Sovietică, să renunțe la tratatul de securitate cu americanii, care are un caracter militar, și să încheie tratate de prietenie reciprocă cu China socialistă, Uniunea Sovietică și Statele Unite”. O asemenea alternativă, opinează liderul socialist japonez, capătă cu atât mai mult un caracter de actualitate cu cât intențiile Washingtonului de a angaja Japonia pe plan militar în Extremul Orient pot găsi un ecou favorabil în cercurile reacționare japoneze, care vizează deja asumarea unui rol anticomunist în Asia, exercitat prin mijloacele forței militare (adevăratul substrat al „doctrinei — Asia asiaticilor”, remarcă Masashi Ishibashi). Or, adaugă liderul socialist, „noi nu vrem reeditarea sacrificiilor pe care ni le-a impus militarismul în al doilea război mondial”.

Subliniind că trebuie investite eforturi mari și sincere, în spiritul egalității

în drepturi a tuturor țărilor și al neintervenției în treburile interne, pentru un climat internațional pașnic și stabil, domnul Ishibashi mi-a împărtășit punctul de vedere al partidului său față de unele probleme internaționale de actualitate. „Acordăm o mare atenție problemelor dezarmării, a declarării dînsul. Sustinem, cum știți, concepția neutralității neînarmate a Japoniei și insistăm ca țara noastră să depună eforturi pentru dezarmarea generală și completă. În problema Vietnamului: S.U.A. trebuie să se retragă din Vietnamul de sud, să lase această țară să-și decidă singură soarta, conform Acordurilor de la Geneva. Denunțând ocuparea unei țări de către o armată străină, considerăm că problema Vietnamului trebuie rezolvată de vietnamezi. În ceea ce privește soluționarea problemelor conflictuale din Orientul Apropiat, noi o vedem posibilă prin recunoașterea de către țările arabe a Israelului, prin retragerea trupelor israeliene din teritoriile arabe ocupate și renunțarea de către Israel la activități agresive împotriva statelor arabe”.

Semnificative pentru pulsul opiniei publice din Japonia mi se par și discuțiile avute cu unii conducători ai ziarului „Asahi Shimbun”, cel mai mare ziar din lume (9,5 milioane exemplare zilnic, difuzate — fapt, probabil, unic în lume — în proporție de 99 la sută prin abonamente). Precizând că ziarul adoptă o poziție „independentă de partidele politice japoneze”, voi reda răspunsul unuia din editorialiștii ziarului în probleme politice, Yoshiro Senoo, la o întrebare privind atitudinea ziarului în unele probleme internaționale curente. „În acest plan, pentru japonezi preocuparea cea mai importantă e pacea, mi-a spus ziaristul japonez. Ne preocupăm cu precădere de ceea ce trebuie făcut pentru pacea și securitatea Asiei și a lumii. Cu Statele Unite avem relații foarte amicale, dar sîntem critici în problema Vietnamului. Dorim, în același timp, să avem relații prietenești cu Uniunea Sovietică și China socialistă... O importanță particulară acordăm, de asemenea, țărilor în dezvoltare, cu care avem de gînd să cultivăm raporturi bune”.

Să mai menționez că cei trei interlocutori au vizitat România, despre care păstrează impresii foarte bune. Domnul Shojiro Kawashima — ales, de curînd, și președinte al grupului parlamentar de prietenie Japonia-România — mi-a vorbit mai ales despre „atmosfera deschisă și prietenească a Bucureștiului”, ca și despre „sprijinul impresionant de care se bucură conducătorii români”. Domnul Ishibashi mi-a împărtășit aprecierea sa pentru „reșita României de a întreține relații bune cu toate țările” ca și pentru dezvoltarea economică și socială a țării noastre. „Vreau — mi-a spus conducătorul socialist japonez — să mulțumesc conducerii dv. pentru invitația de a participa la Congresul al X-lea al P.C.R. Consider de datoria mea să înfățișez poporului japonez imaginea României reale, pe care am cunoscut-o. Am transmis că poporul român nutrește o mare simpatie pentru poporul japonez. Am convingerea că relațiile dintre Japonia și România devin tot mai strînse, mai favorabile. Țara dv. a dobîndit mari succese în activitatea sa — atât pe plan intern, cît și internațional. Îi doresc noi și mari reușite și pe viitor”.

De prisos, probabil, să mai apreciez remarcă avansată în capitala niponă, potrivit căreia de viziunea Japoniei asupra lumii depinde, în bună măsură, viziunea lumii asupra Japoniei.

reflector

EX-COSMONAUTUL DIPLOMAT

După cum se știe, cosmonautul Michael Collins a ocupat de curînd o funcție „terestră”: aceea de asistent al secretarului de stat pentru relații publice. Cu prilejul primei sale conferințe de presă, îngrijorați de faptul că noul demnitar întârzie, funcționarii Departamentului de Stat i-au telefonat la Houston soției sale. „Nu vă neliniștiți, le-a răspuns soția lui Collins, Michael e pe drum; chiar el pilotează avionul”. Cînd, în sfîrșit, Collins și-a făcut apariția, un ziarist l-a întrebat dacă are vreo experiență în domeniul relațiilor publice. După cum menționează revista „Paris Match”, citind aprecierile unor comentatori americani, diplomații de carieră ai Departamentului de Stat sînt nemulțumiți de faptul că, în funcția de purtător de cuvînt al lor, a fost desemnat un ex-militar, ex-cosmonaut, fiu, frate și nepot de generali.

MAFIA ÎN ACȚIUNE

La Palermo s-a înregistrat un nou incident sîngeros provocat de Mafia. Un grup de membri ai faimoasei organizații teroriste au pătruns în birourile întreprinderii de construcții a fraților Moncada și au ucis cinci funcționari din personalul întreprinderii, rîndind pe alți doi.

Santierelor de construcții Moncada sînt foarte răspîndite la Palermo, mai cu seamă în cartierele noi, unde specula și concurența în jurul terenurilor și construcțiilor constituie de mai mulți ani obiectul a numeroase conflicte, în care Mafia pare să dețină un rol principal. Se consideră că recenta acțiune teroristă viza asasinarea fraților Moncada, care refuzaseră „protecția” Mafiei, adică achitarea unei indemnizații permanente.

Comentatorii subliniază faptul că incidentul s-a produs cu puțin timp înainte de a se relua în Parlament ancheta asupra Mafiei. În ianuarie, comisia parlamentară de anchetă urmează să-și reînceapă lucrările și interogarea unor personalități siciliene dovedite a avea legături cu organizația teroristă.

DE LA „SMOG”, LA PLOAIE

De cîțiva ani, cercetări întreprinse în diferite regiuni ale globului au permis să se tragă concluzia că între „smog” și precipitațiile atmosferice există o strînsă legătură. Astfel, s-a observat că în zonele cu industrie dezvoltată — unde se înregistrează, prin urmare, un grad înalt de poluare a aerului — furtunile violente sînt mai numeroase. Explicația: impuritățile eliberate de coșurile fabricilor, de țevile de eșapament etc. — principale componente ale norilor de „smog” — sînt bogate în electricitate. La un nivel atmosferic înalt, ele devin „centre de condensare” a umidității, înlesnind formarea picăturilor de ploaie.

Scurt antract

... Intr-unul din principalele ziare belgiene, un interviu publicitar prezintă confortabilul cămin al unei perechi între două virste, pe care un complex de împrejurări a făcut-o să redescopere avantajele încălzitului cu cărbune, și îndeamnă insistent pe cititor să revină și el la acest combustibil tradițional...

... În două din gările bruxelleze, limba franceză se bucură de prioritate la comunicările făcute prin difuzor. În alte două, prioritate are limba flamandă. A treia categorie folosește un sistem mixt: prioritate pentru franceză când se anunță trenurile ce se îndreaptă spre sud, pentru flamandă când e vorba despre cele care merg în direcție opusă. Cît despre anunțurile scrise, într-una din gări ele sînt redactate în franceză pe fața panoului pe care călătorul o vede atunci cînd privește spre miază-zi, în flamandă pe cealaltă față...

Disparate la prima impresie, asemenea instantanee reflectă aspecte ale problemei în jurul căreia gravitează de la începutul anilor '60 — și care nu este rezolvată în pragul anilor '70 — întreaga viață politică internă belgiană: raporturile între walloni și flamanzi. Resursele naturale situate în regiunile wallone au făcut multă vreme din acestea mari centre privilegiate ale dezvoltării industriale bazate pe extracția și prelucrarea cărbunelui, pe siderurgie, pe metalurgie, în timp ce opulența Flandrei era, în primul rînd, agricolă. Unul din rezultate: preponderența limbii franceze în cultură, în administrație și, pe cale de consecință, în viața de fiecare zi a capitalei (deși Bruxelles se află într-o zonă bilingvă și înconjurat de numeroase așezări majoritar

Linia de demarcație trasată pe hartă indică repartizarea aproximativă a celor două comunități lingvistice pe teritoriul țării

flamande). Această disparitate lingvistică a făcut încă din 1930 obiectul unor revendicări, care au dus la legislația din iunie 1932: în principiu, învățămîntul avea să se desfășoare și administrația să lucreze în limba populației din regiunea respectivă. În practică, însă, cunoașterea limbii franceze a continuat să constituie o condiție de promovare socială. Multă vreme, Am fost pentru prima dată la Bruxelles în 1957: limba dominantă a orașului — pe stradă, în magazine, în tramvai sau autobuz — era franceza. Acum, proporția celor care în mod obișnuit vorbesc flamanda a crescut considerabil.

La originea acestei situații noi, două elemente. Unul, economic: actuala revoluție industrială a detronat, pe de o parte, cărbunele și a grăbit uzura morală a vechilor instalații, a avantajat, pe de altă parte, dezvoltarea zonelor de nord și nord-vest ale țării cu deschiderea lor spre marile căi de apă. Celălalt, demografic: oricum majoritară, populația flamandă crește mai repede decît cea wallonă. Astfel, problemele care se pun înglobează mai multe categorii de revendicări: flamande, privind reconsiderarea locului și rolului acestei părți a populației în viața țării; wallone, privind, în primul rînd, modernizarea economiei în regiunile respective. Și unele și celelalte întemeiate, recunoscute în general ca atare, considerate ca susceptibile de soluționare. Dacă n-ar fi și elementul pasional care marchează asemenea controverse. Dacă n-ar fi problema specială a aglomerației bruxelleze, în jurul căreia acest element pasional pare să se fi cristalizat în mod deosebit, traducînd preocuparea fiecăreia dintre părți de a nu fi tratată ca „minoritară”. Explicînd acest sentiment, președintele Senatului, Paul Struye — despre care se afirmă că e „belgianul perfect”, din tată flamand și mamă wallonă — spune săptămîna trecută: „Wallonii sînt minoritate în țară și cer în mod legitim garanții împotriva «minorizării». Paritatea în sinul guvernului ar fi o garanție eficace și care, la nevoie, ar putea fi completată... Dar flamanzii sînt minoritate în Bruxelles. Este deci normal că și ei cer garanții împotriva «minorizării» și cred că este echitabil ca acestea să li se dea, chiar pe calea parității în anumite organe culturale și administrative... În sfîrșit, francfonii sînt minoritate în comunele periferice, au deci dreptul la garanții, mai cu seamă în ceea ce privește posibilitatea de alege în materie școlară...”

Un grup de lucru constituit ad-hoc din 24 de persoane (senatori, deputați, experți) a avut sarcina de a examina „problemele rămase fără soluție” în legătură cu aglomerația bruxelleză. După un prim tur de orizont, grupul de lucru a arătat că aceste probleme sînt delimitarea administrativă și economică

a regiunii bruxelleze, și statutul comunelor periferice. Practica discuțiilor ulterioare a dovedit, însă, că fiecare dintre aceste probleme comportă subdiviziuni numeroase și că fiecare dintre subdiviziuni stîrnește controverse și mai numeroase. Mai puțin în ceea ce privește suprimarea sau menținerea administrațiilor proprii în cele nouăsprezece comune care alcătuiesc astăzi capitala (și care, în general, sînt privite ca o moștenire, de mult depășită, din vremea cînd aceste așezări erau, într-adevăr, despărțite), cît în ceea ce privește includerea altora, noi, în perimetrul orașului Bruxelles. Cum această operație — și modalitățile în care s-ar realiza — implică modificări în ponderea lingvistică a capitalei, propunerile de variante s-au succedat, fără concluzie. O tentativă de a stabili un inventar al revendicărilor flamande și francofone referitoare la Bruxelles nu a adus mai multă claritate. Nici încercarea premierului Eyskens de a discuta cu președinții celor trei partide „tradiționale”: social-creștin, socialist (guvernamental) și liberal (în opoziție). De altfel, nici unul dintre președinți nu-și putea asuma răspunderea de a vorbi în numele întregului său partid în ajunul congreselor pe care toate trei formațiile le-au avut la sfîrșitul săptămîinii trecute. În cazul liberalilor și social-creștinilor, congresul era al aripilor lor wallone respective. „Înțelegerea wallonă” (liberală) își pune problema unei mai mari libertăți de mișcare față de direcția unitară a partidului, drum pe care „Uniunea flamandă” o și precedase. Social-creștinii francofoni se aflau în fața a două semne de întrebare: în ce măsură ar fi oportun să continue cooperarea în materie economică și școlară cu vechea aripă flamandă, și dacă să înlocuiască actuala denumire a partidului cu aceea, considerată mai modernă și mai suplă, de „Uniune pentru o democrație europeană și creștină”, în ciuda dezaprobării pe care această inițiativă a întîmpinat-o în provincii și la unii dintre notabilii partidului (între altele, pentru că electoratul n-ar avea răgazul să se deprindă cu noua denumire pînă la alegerile comunale din toamna 1970). Un proiect de modernizare și de largire există și la partidul socialist al cărui congres, spre deosebire de cele precedente, a fost un congres al întregului partid: era vorba despre crearea „mișcării progresiste” prin intermediul căreia P.S.B. intenționa să-și amplifice raza de acțiune. În același timp, se vorbea, însă, și aici despre tendințe centrifuge: se semnală, de pildă, intenția federației socialiste bruxelleze de a-și da o structură confederală, scindîndu-se într-o aripă wallonă și una flamandă.

Acum, congresele au avut loc. Are loc și reuniunea, care trebuia să fie ultima, a grupului de lucru pentru problemele aglomerației bruxelleze. Anticipînd asupra concluziilor ei, mulți observatori consideră că, adăugîndu-se elementului pasional, presiunea pre-electorală care se face deja simțită nu poate decît să falsifice climatul oricărei dezbateri cu privire la restructurarea administrativă și instituțională a țării. Alții, dimpotrivă, susțin că polemicele pe toate temele — inclusiv aceea, foarte controversată, a unei formule federative wallono-flamando-bruxelleze — vor reîncepe în 1970. După scurtul antract al sărbătorilor de iarnă.

sinteze

Tendințe și semnificații ale

CIRCUITULUI ECONOMIC MONDIAL

Asistăm în zilele noastre la o lărgire și diversificare fără precedent a legăturilor economice internaționale. Putem spune, fără riscul de a exagera, că aproape zilnic luăm cunoștință de încheierea unor instrumente de colaborare economică între state situate pe cele mai diferite și îndepărtate meridiane ale globului. Paralel cu extinderea și dezvoltarea legăturilor din sfera circulației internaționale de mărfuri și servicii — înfăptuite în forme considerate astăzi clasice: comerț exterior, relații financiare și de credit, transporturi internaționale etc. — are loc un proces, evidențiat tot mai pregnant, de adâncire a cooperării și colaborării internaționale în sfera producției materiale, în cadrul căruia se disting, în prezent, formele moderne de cooperare în industrie, știință, tehnică și în alte ramuri de activitate economică: cooperare și specializare în producție, comerțul cu brevete și licențe, schimburile de cunoștințe și idei în materie de tehnologie, de organizare și conducere a producției, schimburi de personal calificat etc.

Pe de altă parte, se observă o marcată intensificare a raporturilor stabilite între state în cadrul activității unui număr apreciabil de organisme interguvernamentale și instituții internaționale specializate, menite să contribuie la crearea unor condiții favorabile dezvoltării relațiilor economice internaționale. Limbajul precis și riguros al statisticilor vine să confirme aceste tendințe și, astfel, termenul „fără precedent” apare, într-adevăr, drept pertinent situației de fapt în ce privește amplificarea a ceea ce s-a numit *circuitul economic mondial* — adevărată sinteză a tuturor acestor legături economice internaționale.

O expresie concludentă, în acest sens, este dinamica accelerată a comerțului internațional, al cărui volum global s-a triplat în ultimii 15 ani, performanță încă neîntâlnită în întreaga istorie a comerțului mondial. Într-adevăr, între

1880 și 1913, de pildă, volumul acestuia a cunoscut un ritm mediu anual de creștere de 3,5 la sută, după primul război mondial comerțul regăsindu-și nivelul din anul 1913 abia în 1932, pentru ca la sfârșitul perioadei interbelice să-l depășească cu numai 20 la sută, ceea ce corespundea unui ritm mediu anual doar de puțin peste 2 la sută. În perioada postbelică, însă, între 1946 și 1967, volumul comerțului mondial a cunoscut un ritm de creștere superior procentului 7, deci de peste două ori mai mare decât cel al perioadelor anterioare semnalate. Tendințele de creștere se manifestă în continuare. În 1968, volumul comerțului mondial a crescut cu 11 la sută, deasupra mediei anilor 1960—1967 (8 la sută).

Această dinamică a comerțului mondial apare cu atât mai semnificativă cu cât, în prezent, ea devansează pe cea a producției mondiale. Se știe că, înaintea celui de-al doilea război mondial, creșterea comerțului exterior era depășită de cea a producției industriale; luând ca bază creșterea celei din urmă, raportul era mereu defavorabil dinamicii comerțului mondial: 0,81 în 1900, 0,75 în 1910, 0,78 în 1913, 0,61 în 1938. În perioada postbelică, schimbarea este fundamentală: 1,60. Numai în ultimul

deceniu producția industrială mondială a crescut cu aproape 50 la sută, în timp ce comerțul mondial a sporit cu peste două treimi. Deci, atât *ritmul de dezvoltare a comerțului mondial* cât și *îndicele de devansare față de producția industrială prezintă valori superioare celor din oricare perioadă a istoriei economiei mondiale*.

Se remarcă, de asemenea, importante schimbări în structura comerțului mondial — pe care le vom releva mai departe — precum și, fapt de o deosebită însemnătate, dezvoltarea unor noi forme de colaborare și cooperare economică internațională, ce marchează o nouă etapă în desfășurarea schimburilor economice dintre statele lumii.

FACTOR OBIECTIV AL PROGRESULUI ȘI PĂCII

La baza amplificării circuitului economic mondial și a mutațiilor din cadrul acestuia stă însuși procesul obiectiv al dezvoltării forțelor de producție. Așa cum, nu o dată, a subliniat Karl Marx și cum confirmă continuu realitatea istorică, dezvoltarea forțelor de producție duce irezistibil la adâncirea diviziunii internaționale a muncii. Pe acest fundament, în mod obiectiv, factori economici, sociali, tehnico-științifici, impulsionează intensificarea schimburilor internaționale.

În perioada actuală, desfășurarea revoluției tehnico-științifice contemporane — proces caracterizat printr-un avânt neîntâlnit până în prezent al științei și tehnicii, al aplicării lor în producție, al progresului în aceste domenii — are implicații profunde asupra dezvoltării economice a statelor. În același timp, sub influența progresului tehnico-științific contemporan, se accentuează ritmul, se diversifică fluxurile internaționale clasice de mărfuri, servicii, investiții, apare un nou flux internațio-

nal care constă în schimbul de cunoștințe tehnico-științifice, iau naștere forme noi de cooperare, se produc modificări calitative în diviziunea internațională a muncii. Ca urmare, are loc o lărgire absolută și relativă a pieței mondiale, pe care se realizează și se procură o tot mai importantă parte a producției. După date estimative — ținând cont de ponderea exporturilor în produsul social al țărilor — actualmente, a zecea parte din produsul social mondial se realizează și se procură prin schimb pe piața mondială. Aceasta înseamnă o creștere progresivă a condiționării piețelor interne de schimburile economice cu alte țări și incumbă necesitatea participării cât mai active a fiecărui stat la circuitul economic mondial. De altfel, revoluția tehnico-științifică, determinând creșterea nivelului tehnic, a complexității și diversificării producției în general, a mașinilor și utilajelor în particular, face ca organizarea în fiecare țară a producției tuturor tipurilor de produse să devină tehnic imposibilă și economic ineficientă, chiar și pentru țări cu un potențial economic ridicat. Ca atare, nici o țară nu poate să-și satisfacă în întregime toate necesitățile, în continuă diversificare, din cercetarea sau producția proprie și,

deci, nu poate să se dispenseze de avantajele participării la circuitul mondial de valori materiale și tehnico-științifice.

Indiscutabil, factorul primordial în dezvoltarea și perfecționarea forțelor de producție în cadrul fiecărui complex național îl constituie efortul propriu, valorificarea superioară, cu propriile forțe, a resurselor naturale și umane din țara respectivă. Primordialitatea efortului propriu nu exclude, însă, ci, dimpotrivă, presupune și implică lărgirea și extinderea participării la circuitul economic mondial, ca factor de natură să contribuie la valorificarea mai bună a acestui efort.

Toate acestea demonstrează caracterul obiectiv al circuitului economic mondial și necesitatea, de asemenea, obiectivă, a participării fiecărei țări la diviziunea mondială a muncii. „În epoca noastră — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu — cînd cuceririle științifice și tehnice pun la îndemîna popoarelor imense mijloace și posibilități de a-și spori averea materială și spirituală, de a valorifica resursele naturale în folosul societății, dezvoltarea relațiilor economice între state, participarea la diviziunea internațională a muncii se impun ca o cerință obiectivă a progresului uman”. În condițiile arătate, fiecare țară este din ce în ce mai mult în situația de a schimba cantități tot mai mari de bunuri materiale și cunoștințe tehnico-științifice, fiecare stat are tot mai mult de dat și de primit în cadrul circulației valorilor materiale și spirituale create de popoare.

Existența în lumea contemporană a două sisteme social-economice nu înseamnă, desigur, dispariția diviziunii mondiale a muncii, istoricește formată și aflată actualmente — după cum arătam — într-un proces de transformare profundă sub influența revoluției tehnico-științifice contemporane. Diviziunea internațională socialistă și diviziunea internațională capitalistă nu sînt două compartimente izolate, ci numai două

forme de manifestare, în condiții diferite, a diviziunii mondiale a muncii, care nu pot fi nicidecum opuse acesteia.

Statisticile internaționale demonstrează largirea, extinderea continuă a relațiilor economice dintre țările socialiste și capitaliste, ceea ce confirmă pe plan practic caracterul unic al pieței mondiale. Potrivit, de pildă, datelor oferite de secretariatul U.N.C.T.A.D., în perioada 1960—1968, volumul comerțului dintre țările socialiste și cele capitaliste dezvoltate a cunoscut un ritm mediu anual de creștere de 10,4 la sută, superior ritmului comerțului mondial din aceeași perioadă (puțin peste 8 la sută). Ca urmare, ponderea țărilor capitaliste dezvoltate în comerțul țărilor socialiste s-a mărit de la 17,2 la sută, în 1960, la 21,1 la sută în 1968. Ca o reflectare a acestei amplificări, în cadrul sesiunii recente a Consiliului U.N.C.T.A.D. a funcționat un consiliu special care s-a ocupat de examinarea problemelor referitoare la largirea relațiilor comerciale între țări cu sisteme sociale diferite. După aprecierile consiliului, aceste relații se desfășoară, în prezent, pe baza a peste 100 de acorduri de lungă durată (din care 80 între țările europene); un număr de 30 de acorduri interguvernamentale de cooperare industrială și tehnico-științifică, precum și peste 150 de convenții între întreprinderi și organizații de comerț exterior din cele două grupuri, completează acest cadru.

Această evoluție favorabilă a relațiilor economice dintre țările socialiste și capitaliste, deși nu epuizează nici pe departe posibilitățile existente, se afirmă ca un *proces pozitiv*, ce se dovedește a fi în interesul progresului, economic și tehnico-științific, al fiecărei țări, al dezvoltării generale a omenirii. În același timp, extinderea și diversificarea legăturilor economice între toate țările lumii constituie un element și factor esențial pe calea destinderii internaționale, a asigurării securității și păcii popoarelor. Expresie concludentă a importanței deosebite acordate acestui element în finalitatea destinderii și securității, largirea relațiilor economice, a cooperării, între toate țările este considerată — în numeroase declarații guvernamentale sau în comunicate oficiale date publicității cu prilejul unor întâlniri între conducători de state și guverne din diferite țări — drept o cerință și premisă de bază a realizării acestor obiective majore ale contemporaneității. Așa cum se știe, în Declarația de la Praga a miniștrilor de externe ai statelor socialiste participante la Tratatul de la Varșovia, problema largirii și extinderii relațiilor comerciale, economice și tehnico-științifice între toate țările europene este propusă să figureze ca punct de discuție pe agenda conferinței general-europene.

În schimbul viu, neîntrerupt, al valorilor materiale și spirituale, se poate găsi sensul major al cooperării pentru pace, iar cooperarea economică, oferind stabilitate contactelor și înțelegerii între popoare, poate fi un pas sigur în această direcție. Este deosebit de important faptul că această idee, confirmând audiența sporită căpătată în ultimul timp, este exprimată, într-o formă sau alta, în cele mai diverse țări sau în cadrul organizațiilor internaționale. Iarnez Stanovnik, secretarul executiv al Comisiei Economice O.N.U. pentru Europa, sublinia: „Comerțul nu este numai un beneficiu prin rezultatele sale directe, concrete — creșterea bunăstării —, dar și prin rezultatele sale indirecte, care rezidă în îmbunătățirea

climatului de înțelegere între popoare”. „Comerț înseamnă nu numai livrări sau cumpărări de mărfuri — declara cu prilejul vizitei sale, din acest an, în Anglia, președintele Camerei de comerț ungare. Activitatea comercială presupune discuții, înțelegere, colaborare, presupune cunoaștere și respect reciproc, elemente concrete ale unui climat de pace”. „Cooperarea economică duce la destindere și pace — se exprima, la rândul său, lordul Limerick, membru al Consiliului de conducere al Camerei de comerț din Londra. Nu poate exista pace fără înțelegere și încredere reciprocă și poate nimic altceva nu favorizează mai mult încrederea și înțelegerea decât bunele legături comerciale”.

CONDIȚII DE BAZA ALE EFICIENȚEI SCHIMBURILOR

Contribuția schimburilor economice externe la dezvoltarea unei țări poate avea loc în multiple direcții: creșterea productivității muncii ca urmare a importului de utilaj perfecționat, intensificarea introducerii progresului tehnic în toate ramurile economiei, valorificarea superioară a resurselor naturale și de muncă, folosirea mai rațională a capacităților de producție etc. Participarea la diviziunea mondială a muncii poate, deci, constitui un factor favorabil pentru sporirea venitului național, dar, trebuie arătat că, în unele cazuri, ea poate fi și un canal de scurgere a unei părți a acestuia în exterior, dacă poziția unei țări în circuitul economic mondial nu răspunde anumitor exigențe.

În evidențierea acestor exigențe, indicii prețioase oferă înseși tendințele actuale observate în cadrul circuitului economic mondial. Astfel, în condițiile ritmului rapid de înnoire și asimilare a produselor, ale ratei înalte de uzură fizică și mai ales morală a utilajelor și produselor, ale modificărilor structurale în producția și utilizarea mijloacelor de producție — a devenit imperioasă nevoia adâncirii specializării și cooperării, ceea ce a făcut să se afirme un nou tip de diviziune internațională a muncii, o nouă treaptă în dezvoltarea acesteia, specifică țărilor industrializate — o diviziune internațională a muncii de genul „prelucrare-prelucrare”, mai ales în variantele sale cele mai avansate, „mașini-mașini”, „chimie-chimie” etc. Pe planul comerțului mondial, această nouă treaptă a diviziunii internaționale a muncii se reflectă în creșterea ponderii produselor industriei prelucrătoare în totalul exporturilor mondiale, precum și în desfășurarea schimburilor cu precădere între țările dezvoltate, cu o economie diversificată. Într-adevăr, dinamica comerțului exterior al țărilor capitaliste dezvoltate este mult mai accentuată decât cea a țărilor în curs de dezvoltare (de exemplu, între 1953 și 1966 : 7,2 la sută față de 5,2 la sută, sau între 1960 și 1967 : 8,8 la sută față de 5,9 la sută).

Devansarea ca ritm, a comerțului țărilor în curs de dezvoltare de către cel al țărilor dezvoltate și tendința de „monopolizare” a comerțului mondial de către produsele prelucrate (61,3 la sută din total, în 1967) — ambele având la bază o diviziune internațională a muncii de tipul „industrie-industrie” și nu de tipul „industrie-agricultură” sau „extracție-prelucrare” — evidențiază tocmai posibilitatea și necesitatea lichi-

dării împărțirii, devenite anacronice, în țări industriale și agrare, fiind, de asemenea, de natură să demonstreze că dezvoltarea industrială a fiecărei țări nu duce nicidecum la „izolare” sau „autarhie” sau că dăunează dezvoltării schimburilor economice internaționale, ci, dimpotrivă, ea constituie calea sigură a diversificării și largirii schimburilor internaționale, a sporirii participării fiecărei țări la circuitul economic mondial. Astfel, apare clar că pentru a evita scurgerea venitului național în exterior, pentru a evita pierderile datorită mecanismului „foarfecului prețurilor”, pentru a beneficia de avantajele participării la fluxurile moderne de cunoștințe tehnico-științifice, se impun în mod necesar dezvoltarea și perfecționarea forțelor de producție naționale, creșterea gradului de complexitate a economiei fiecărei țări — condiție fundamentală, sine qua non a participării tot mai active la circuitul economic mondial, a transformării acestei participări într-un factor constant de creștere economică.

Pentru ca relațiile economice să-și aducă pe deplin contribuția la o mai bună cunoaștere și înțelegere reciprocă între popoare, pentru ca ele să servească interesului tuturor națiunilor este, desigur, absolut necesară eliminarea oricăror restricții și practici discriminatorii, a oricăror piedici în calea evoluției normale a schimburilor economice, comerciale și tehnico-științifice internaționale. Cereri tot mai intense în acest sens se fac auzite chiar din partea unor cercuri de afaceri din țările occidentale, care solicită autorităților guvernamentale respective desființarea practicilor discriminatorii în relațiile cu țările socialiste — practici care dănuie, încă, din nefasta perioadă a „războiului rece”.

Posibilitatea unui schimb mai liber, mai amplu, al produselor și de cuceriri ale științei — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu în interviul acordat revistei „Kommunist”, organ al Uniunii Comunistilor din Iugoslavia, „presupune, desigur, renunțarea la tendințele spre grupări economice închise — cum ar fi Piața comună — creîndu-se posibilități de extindere a relațiilor bi și multilaterale. Firește, formele unor asemenea relații pot fi diferite — nu trebuie să încercăm să le limităm, să le circumscriem într-un cadru îngust. Ceea ce trebuie să avem în vedere este că această colaborare, această cooperare economică și tehnico-științifică trebuie să contribuie la dezvoltarea rapidă a fiecărui stat, să excludă posibilitatea unor forme de dominație. În felul acesta se pot găsi nenumărate forme de cooperare reciproc-avantajoasă”.

Dezvoltarea impetuoasă a forțelor de producție în epoca contemporană, uriașele progrese ale științei și tehnicii actuale, creșterea complexității și diversificarea producției impun crearea unui cadru liber, lipsit de discriminări, participării fiecărei țări la schimburile comerciale internaționale, la întregul circuit economic mondial, pentru a se da astfel posibilitate tuturor statelor să beneficieze tot mai mult de avantajele acestei participări. În acest sens, se impune constatarea că înființarea unor grupări economice închise, de genul Pieței comune, contravine exigențelor dezvoltării continue a circuitului economic mondial în interesul fiecărei țări

și al comunității mondiale în ansamblu. Politica restrictivă a C.E.E. în relațiile cu alte țări a avut, ca urmare, printre altele, faptul că, dacă între 1960 și 1968 comerțul intracomunitar a crescut de 2,7 ori, în aceeași perioadă, comerțul extracomunitar a sporit numai de 1,6 ori. Prin tendințele lor de „închistare“, de „baricadare“, grupările economice închise nu dezavantajează numai țările terțe ci și proprii lor membri. Este cunoscut faptul că, în cazul Pieței comune, de pildă, dinamica comerțului extracomunitar (comerțul exterior al Pieței comune luate ca un tot) nu a ținut pasul cu dinamica comerțului mondial în ansamblu. Mai mult: față de creșterea din aceeași perioadă a produsului social în țările membre (1,8 ori), dinamica comerțului extracomunitar este sensibil mai scăzută, ceea ce înseamnă o participare relativ diminuată a țărilor C.E.E. pe piața mondială.

Este imperios necesar ca relațiilor economice internaționale să le fie creat un *cadru stabil, sănătos, trainic și echitabil care nu poate fi altul decât acela al respectării principiilor independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne, egalității în drepturi și avantajului reciproc*. Respectarea strictă a acestor principii profund echitabile a devenit una din problemele de bază ale contemporaneității, ale menținerii păcii în lume, una din condițiile de care depinde contribuția cooperării economice internaționale la progresul contemporan.

După expresia folosită de profesorul norvegian Johan Galtung, director al Institutului internațional pentru cercetări asupra păcii din Oslo — într-o conferință ținută la București cu prilejul vizitei sale din anul acesta în țara noastră — „cooperarea trebuie să fie, în primul rând, *simbiotică*, adică o cooperare atât de intensă încât să favorizeze progresul reciproc al țărilor respective. În al doilea rând, este necesară o cooperare *simetrică*, bazată pe egalitate, cele două părți urmînd să beneficieze aproximativ în aceeași măsură de pe urma cooperării și să depindă la fel de mult de ea“.

Se poate, așadar, conchide că *transformarea fluxurilor economice internaționale într-un factor al creșterii economice, într-un instrument activ al cooperării eficiente și al destinderii internaționale este condiționată*, pe de o parte, de dezvoltarea și perfecționarea forțelor de producție ale fiecărei națiuni, de asigurarea unui caracter cât mai complex al acestora potrivit cerințelor obiective ale progresului tehnico-științific contemporan, precum și, pe de altă parte, de statuarea și respectarea consecventă în relațiile și colaborarea internațională a principiilor și normelor de bază ale relațiilor dintre state.

ROMÂNIA SOCIALISTĂ, PARTICIPANT ACTIV LA CIRCUITUL ECONOMIC MONDIAL

Pornind de la faptul că extinderea colaborării și cooperării economice și tehnico-științifice internaționale este o expresie a cerințelor progresului contemporan, un imperativ de seamă al înțelegerii și păcii între popoare și tradu-

cînd în viață politica de dezvoltare complexă și în ritmuri susținute a economiei naționale, de sporire continuă a eficienței economice, partidul și statul nostru militează consecvent pentru participarea activă a României socialiste la circuitul economic mondial.

Datorită eforturilor susținute depuse în anii construirii socialismului în vederea industrializării și diversificării economiei naționale în concordanță cu direcțiile progresului științific și tehnic contemporan, participarea țării noastre la circuitul economic mondial s-a îmbunătățit substanțial. Ritmul de creștere a comerțului țării noastre — în medie 11,2 la sută în perioada 1950-1968 și peste 12 la sută în primii trei ani ai cincinalului în curs, cifre ce depășesc ritmul comerțului mondial în ansamblu — permite majorarea treptată a ponderii României în comerțul mondial.

Se constată, de asemenea, schimbări calitative și ale structurii participării României la schimburile economice internaționale. Exporturile noastre tradiționale de produse lemnoase, petroliere și agroalimentare se fac astăzi într-o structură reînnoită, cu produse superioare din punct de vedere calitativ și al gradului de prelucrare. În același timp, România își cîștigă un loc propriu în comerțul internațional de mașini și utilaje, produse chimice și mărfuri industriale de larg consum. Exporturile țării noastre la aceste trei grupe de produse au sporit mai repede decât valoarea exportului românesc în ansamblu. În prezent, mașinile, utilajele și produsele chimice reprezintă 27,5 la sută din totalul exporturilor României, iar produsele industriale, în general — peste patru cincimi. Numai mașinile și utilajele participă cu o pondere de 21,3 la sută (în 1968) în totalul exporturilor, față de 0,81 la sută în 1938.

România a promovat și promovează o politică de dezvoltare impetuoasă a industriei, a ramurilor și subramurilor ei moderne, pentru a beneficia de avantajele circuitului economic mondial. Ritmurile mai înalte de creștere prevăzute în Directivele Congresului al X-lea pentru ramurile moderne — electrotehnică, electronică, mașini-unelte, mecanică fină, fire și fibre sintetice, chimice — vor apropia configurația industriei noastre de cea a țărilor economice dezvoltate, aceste ramuri devenind principalele furnizoare de mărfuri pentru export.

O direcție deosebit de caracteristică pentru poziția nouă a României în circuitul economic mondial este participarea ei tot mai activă la cooperarea internațională în producție, știință și tehnică.

În etapa actuală, o importanță tot mai mare capătă noile forme de colaborare și cooperare în domeniul producției, științei și tehnicii, forme pe care — așa cum s-a subliniat la cel de-al X-lea Congres al partidului — țara noastră le va promova în mod activ.

Partidul și statul nostru manifestă o preocupare susținută pentru îmbunătățirea permanentă a participării țării noastre la circuitul economic mondial, în conformitate cu cerințele actuale ale acestuia. Recenta plenară a Comitetului Central al Partidului Comunist Român

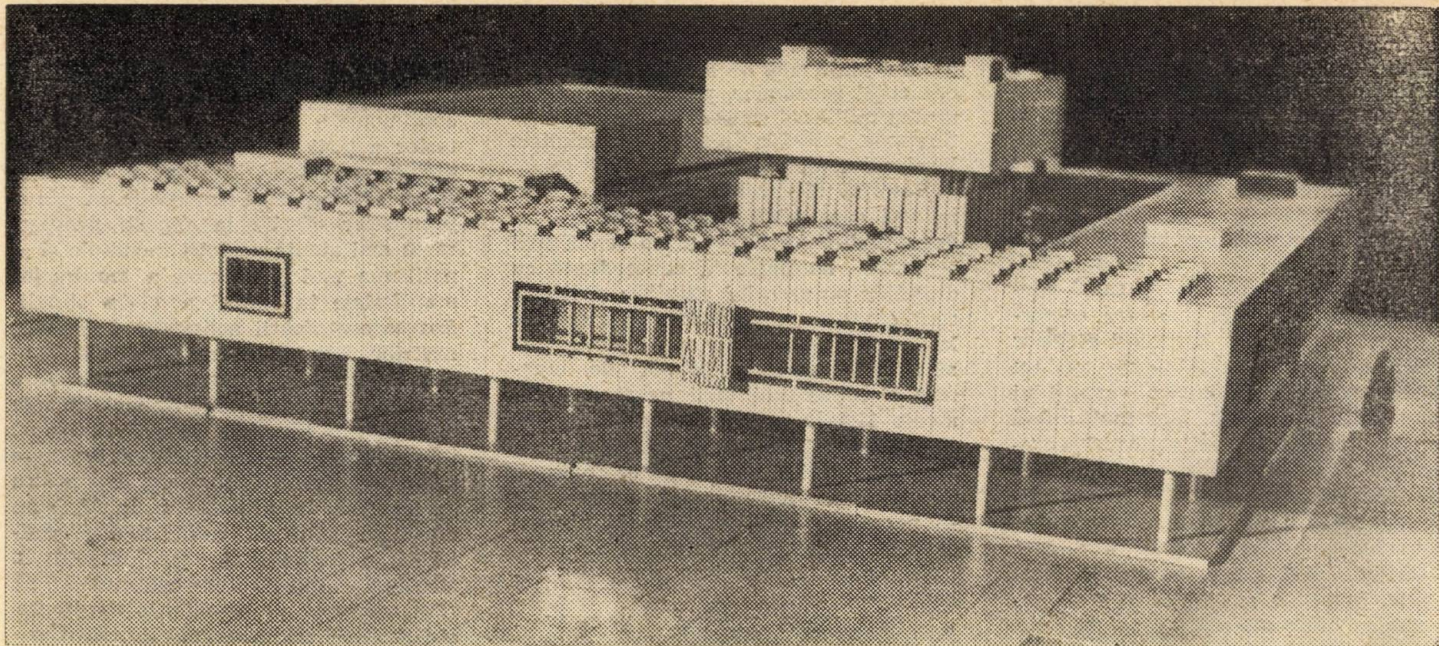
a analizat și a dat indicații prețioase — în spiritul orientărilor și liniilor direcționale trasate de Congresul al X-lea al partidului — privind perfecționarea în continuare a activității de comerț exterior a țării noastre. Toate aceste indicații — privind lărgirea și diversificarea producției pentru creșterea gamei produselor oferite la export, prospectarea mai atentă a pieței mondiale și analizarea mai judicioasă a tendințelor manifestate în cadrul acestora, simplificarea organizării activității de comerț exterior, îmbunătățirea planificării acestei activități, legarea mai strînsă a rezultatelor economico-financiare ale unităților productive de activitatea de import-export — sînt îndreptate spre sporirea eficienței comerțului nostru exterior și, în ultimă instanță, spre creșterea continuă, cantitativă și calitativă, a participării țării noastre la circuitul economic internațional.

Consecventă principiilor diriguitoare ale politicii sale externe, România socialistă așază la baza relațiilor sale economice internaționale colaborarea și cooperarea economică cu țările sistemului socialist mondial, acestea deținînd, de altfel, ponderea principală în comerțul exterior al țării noastre. România dezvoltă și va dezvolta în continuare relații economice cu țările C.A.E.R., cu toate țările socialiste, aducîndu-și astfel contribuția activă la întărirea și dezvoltarea sistemului socialist mondial. După cum se subliniază în documentele celui de-al X-lea Congres al P.C.R., România apreciază că hotărîrile adoptate de sesiunea specială a C.A.E.R. din luna aprilie a.c. deschid noi posibilități de perfecționare și adîncire a formelor de colaborare și cooperare economică între țările membre, de coordonare a planurilor lor naționale, de specializare în producție, menite să ducă, pe baza respectării liberului consimțămînt și a interesului fiecărui stat de a participa la o formă sau alta de cooperare, la dezvoltarea tot mai puternică a fiecărei economii naționale în parte și la întărirea și dezvoltarea sistemului socialist mondial în ansamblu.

În același timp, pornind de la necesitatea participării active la diviziunea internațională a muncii, țara noastră a extins și va extinde și în viitor legăturile economice și tehnico-științifice cu țări avînd orînduiri sociale diferite pe baza avantajului reciproc, a respectului independenței și a neamestecului în treburile interne. În prezent, România întreține relații economice cu peste o sută de țări de pe cele mai diferite meridiane ale globului, participă activ la acțiunile a numeroase organizații și organisme internaționale de colaborare economică și tehnico-științifică.

Partidul și statul nostru, s-a subliniat încă o dată la Congresul al X-lea al P.C.R., vor promova larg și în viitor politica de colaborare și cooperare economică și tehnico-științifică cu țările socialiste și cu celelalte țări ale lumii, pornind de la considerentul că aceasta slujește nu numai progresului țării noastre, intereselor civilizației generale, ci și cauzei înțelegerii și colaborării între popoare, păcii și securității internaționale.

Ilie ȘERBANESCU

Macheta Centrului memorial

Ulianovsk. Monumentul lui V. I. Lenin

reportaj pe glob

ULIANOVSK

Eugeniu Obrea

La Ulianovsk am căutat, mai întâi, dreptunghiurile de marmură fixate pe pereții ce au înfruntat cu bravură necrușarea timpului. Fraze lapidare evocau istoria. Citeva cuvinte și două cifre. De obicei, case vechi, de lemn, vopsite în cafeniu, purtau ca o nobilă distincție plăcile memoriale. Pe acest pământ rusesc ce-și privește chipul în oglinda Volgăi, istoria ultimului veac nu s-a consumat în palate strălucitoare. Chiar milionarul Sacikov, fabricant de vodcă și proprietar de întinse terenuri în Simbirskul secolului al XIX-lea, părea mulțumit să cumpere o clădire din piatră, mai arătoasă decât cele din vecinătăți, dar prea modestă pentru a rivaliza cu reședințele aristocraților de pe Neva.

Un confrate de la „Ulianovskaia Pravda” afirma că strada principală de altădată și-a conservat trăsăturile muzeistice. Au dispărut, firește, pardoseala de scindură a trotuarului, stâlpii de lemn și felinarele cu gaz. Au rămas, însă, casele. Au rămas pentru a păstra în timp imaginea locurilor în care s-a născut și a copilărit Vladimir Ilici.

Ziduri noi, trainice, s-au înălțat în deceniile din urmă. Dar șantierele au ocrotit o zonă a orașului: cea în care, la fiecare pas, întâlnești urme ale istoriei. Blocurile cu multe etaje n-au înlăturat brutal căsuțele din lemn. Bulevardele au dobândit o nouă fizionomie, modernă, chiar atunci când preocuparea pentru estetica arhitectonică a fost depășită de imperativele unui ritm vertiginos de construcție. Totuși, noile artere de circulație,

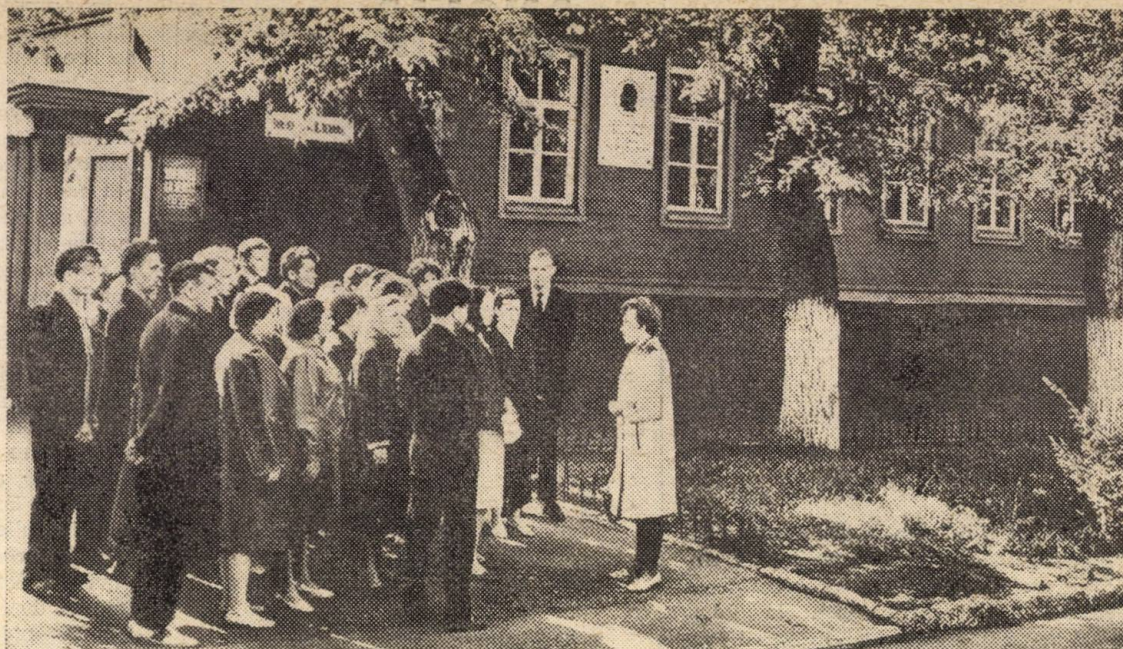
largi, animate, au evitat — în limitele posibilului — să invadeze acea parte a orașului care reconstituie pagini de istorie.

Căsuța de la 17 A

Căsuța de la 17 A a dispărut într-o dimineață. Firavii ei pereți nu sucombaseră în fața buldozerelor. S-a petrecut doar o provizorie mutare. Căsuța cu un singur etaj va reveni la locul ei. Firește, cu același număr: 17 A. Dar strada va arăta altfel. Căsuța în care s-a născut Lenin se va găsi în interiorul unui grandios centru memorial, la adăpost de capriciile naturii.

La Ulianovsk, multe locuri amintesc de Lenin — strada copilăriei, clasa primei întâlniri cu abecedarul, locuințele familiei. Itinerarul acesta l-am străbătut într-o zi poleită cu aurul toamnei. Banca a cincea, rîndul de lângă fereastră. „Aici a învățat Volodea...”, ne informează, competent, pionierul-ghid. Casa de lemn în care Ulianovii s-au instalat atunci cînd Vladimir Ilici împlinise opt ani. Camera lui: pat de fier, o sobă albă ce urcă pînă în tavan, masă cu cărți și diplome școlare, harta planetei. Nimic, parcă, nu s-a schimbat. Doar hîrțile au îngălbenit. Un chioșc de lemn și un butuc ce amintește de un falnic copac: pe aici zburda Vladimir Ilici în anii copilăriei. Încerc senzația că văd secvențe dintr-un film poate pentru că realitatea pătrunde pe pămîntul fertil al imaginației. Momen-

In această casă, astăzi muzeu, și-a petrecut Vladimir Ilici o parte din anii copilăriei

fele — delimitate cu strictete în timp — se suprapun, se contopesc. Și, totuși, gândurile ne readuc pe șantierul din inima orașului. Căsuța de la nr. 17 A simbolizează începutul. Probabil, de aceea, locul ei modest a fost ales pentru construcția cu multiple semnificații: centrul memorial închinat lui Lenin.

...Interlocutor ne este comsomolul Vladimir Snejnik. Are meticulozitatea și precizia inginerului. Parcurgem împreună șantierul la ceasurile amiezii. Când am privit-o de pe Volga, construcția mi se părușe o supraetajare asimetrică de gigantice cuburi de marmură, o îndrăzneală arhitectonică trecută de pe foaia de calc în realitatea Ulianovskului. Din apropiere — deși înaintezi printre utilaje și materiale — te captivează eleganța acestui edificiu. Pereți de sticlă și marmură creează o ambianță degajată, eliberată de masivitatea pietrei. De la distanță am crezut, o clipă, că totul este suspendat în aer — pătratele de marmură și pereții transparenți. În realitate, clădirea (înaltă de 36 m) a fost construită pe 50 de piloni de beton.

În sala principală, pereții vor fi acoperiți cu mozaicuri redând episoade ale gloriosului Octombrie. O sculptură de opt metri, realizată dintr-un singur bloc de marmură, va evoca pe marele fiu al orașului — Vladimir Ilici Lenin. Deocamdată, trepte de piatră prefigurează rândurile de fotolii din vastul amfiteatru. Aici vor fi lojile, dincolo se va afla orchestra. Vedem chiar „culisele”. Alb peste tot. Parcă o cortină albă a fost trasă peste sala uriașă ce-și desenează viitoarele contururi.

În partea superioară a construcției se va instala o bibliotecă de mari proporții, care va cuprinde nu numai numeroase ediții ale operelor lui Lenin, ci și lucrări consacrate întemeietorului statului sovietic, apărute pe toate continentele. Cercetătorii tezaurului leninist vor fi, fără îndoială, atrași de această bibliotecă. Clădirea va mai găzdui filiala locală a Muzeului Central „V. I. Lenin” și Casa regională a învățământului politic.

În acest decor modern și impunător, căsuța de lemn de la numărul 17 A nu va fi un simplu exponat muzeistic. Pereții ei de lemn, apărați de vânturile Volgăi aducătoare de ierni năpraznice și veri pustiitoare, par copertile unei cărți în care istoria se adresează prezentului.

De pe terasa clădirii, contemplăm Volga, nesfârșită întindere de apă. Privirea îmbrățișează apoi perimetrul urban: în jurul Centrului memorial, siluetele unor noi construcții își dobândesc fizionomia definitivă. Un institut pedagogic purtând numele lui Iliia Nikolaievici, tatăl lui Lenin, își va deschide porțile în toamna lui 1970. Noul hotel, de 26 de etaje, își va primi vizitatorii mai devreme. O școală va completa peisajul acestei zone a Ulianovskului, în care doar o singură căsuță din lemn amintește Simbirskul de ieri.

Se lucrează fără întreruperi, într-o strinsă întrecere cu timpul. Au venit aici și constructori din Moscova și Leningrad. Termenul stabilit va fi respectat. Iarna, sosită din adâncurile înghețate ale Siberiei, complică munca, obligă la un consum mai mare de energie. „Puteți imprima invitațiile pentru inaugurare”, au trimis vorba constructorii tipografilor. Nici o umbră de îndoială nu planează. La data fixată, constructorii se vor retrage. După aceea, vor fi prezenți doar ca oaspeți. Firește, oaspeți de onoare...

Ritmurile prezentului

Un bărbat blond, între două vârste, vorbește cu însuflețire. S-a așezat la tribună aducându-și doar o singură foaie dintr-un caiet. Privește rareori puținele însemnări de pe bucata de hirtie, deși frazele sale sînt pline de cifre și date. Vladimir Nikolaievici Sverkalov, secretar al Comitetului regional de partid, ne-a propus o incursiune în trecutul și prezentul Ulianovskului. Orașul acesta, pe care vînturile îl bat 168 de zile pe an, este „comparativ tînăr”. Există abia din secolul al XVII-lea și, spre sfîrșitul secolului următor, devine reședință gubernială. În anii cînd Ulianovii au sosit la Simbirsk, orașul avea 40 000 locuitori. Creșterea a fost lentă: așezarea de pe Volga însemna dughene și ateliere, ierni aspre și veri toride, salturi de la minus 40 de grade în ianuarie, la plus 40 de grade în iulie.

La începutul secolului, trăiau în oraș 60 000 de oameni. Sfîrșitul lui 1969 găsește la Ulianovsk 330 000 de locuitori.

Este adevărat, iernile n-au devenit mai blînde, iar verile au rămas la fel, dar

orașul a dobîndit o altă fizionomie: cea a unui puternic centru industrial. Acesta este „secretul” aflului de populație. Simbirskul producea doar... greble și alte cîteva unelte agricole. Industria însemna cîteva ateliere insalubre în care trudeau 2—3 meșteri și calfele lor. În același oraș se produc, în prezent, automobile, complicate aparate electronice și perfecționate mașini-unelte, confecții și încălțăminte. A apărut chiar și Novo-Ulianovsk, cu 17 000 de locuitori. „Este cel mai tînăr oraș din regiunea noastră”, explică Vladimir Nikolaievici. S-a născut o dată cu uzina de preparare a cimentului. Produce 1 800 000 tone de ciment anual, dar proiectele prevăd 5 500 000 tone. Aceasta înseamnă că noi brațe de muncă vor deveni necesare. De unde le vom lua?

În Simbirskul de odinioară era greu să găsești de lucru. Ulianovskul prezentului, cu ritmurile sale rapide de industrializare, cunoaște, însă, o permanentă „foame” de muncitori. „Volumul construcțiilor a crescut de două ori în acest cincinal, continuă secretarul Comitetului regional de partid. Șantierul are nevoie de muncitori. Dar nu numai ele. De pildă, la Uzina de automobile sînt posibilități de angajare pentru încă 1 000 de persoane. Bineînțeles, rezolvarea problemei nu va întârzi. Avem 25 de școli profesionale, în care învață 18 000 de tineri. O nouă generație de muncitori se pregătește să intre pe porțile uzinelor”.

Sînt concludente și comparațiile din domeniul învățămîntului. Citisem undeva că Simbirskul din vremea lui Iliia Nikolaievici avea doar două gimnazii și un liceu. Ulianovskul are astăzi 3 institute de învățămînt superior (politehnic, pedagogic și agronomic) cu 15 000 de studenți, iar în regiune funcționează 1 022 școli de cultură generală, cu 236 000 de elevi, cărora li se adaugă cei 10 000 elevi din școlile care pregătesc specialiști pentru agricultură. Interlocutorul nostru completează tabloul progresului spiritual al orașului amintind că la Ulianovsk există un studio de televiziune care emite pe două canale, avînd 106 000 abonați, că tirajul presei locale atinge cifra de 1 230 000 exemplare. Înșiruirea se întrerupe brusc. „Poate am abuzat de cifre, adaugă tovarășul Sverkalov. Dar ele ne ajută să creionăm mai exact prefacerile pe care le-au cunoscut în anii Puterii Sovietice meleagurile natale ale lui Lenin”.

ANGLIA —

C. E. E.

cît

ar

costa

aderarea?

Sper că nu am spus nimic care să încurajeze un optimism excesiv în această problemă — declara premierul Wilson la două zile după încheierea întâlnirii la nivel înalt a „celor șase”. Într-adevăr, partizanii aderării la Piața comună care și-au permis să aclame entuziast „întredeschiderea ușii” operată la Haga sînt, în Anglia, o minoritate; cei mai mulți dintre aceștia spun — tot cu formula primului ministru — „pînă aici, toate bune” și își repetă, ca

Lecția de anatomie... vest-europeană

(Din Le Canard Enchaîné)

și cum ar vrea să se convingă și pe ei înșiși, avanează aderării, în timp ce adversarii demersului pe lingă C.E.E. argumentează cu fermitate dovedită anterior, dînd impresia că reuniunea de la Haga îi lasă în ofensivă.

1969 a fost anul în care a apărut clar că riscul ca solicitanții britanici să rămînă în fața unei uși închise nu era nici singurul, nici cel mai mare; un risc mult mai grav, și care apare acum cu suficientă claritate, este acela ca ușa să se deschidă, dar prețul biletului de intrare să fie prea ridicat pentru posibilitățile candidatului englez.

Într-un domeniu extrem de important, acela al produselor alimentare, „prețul” aderării nu este o metaforă. Țările Pieței comune își consumă, conform acordurilor existente, propriile produse agricole; prețurile acestor produse sînt, datorită structurilor necorespunzătoare ale agriculturii (în spe-

cial în Franța) și subvențiilor acordate agricultorilor (în special celor francezi) pentru a le asigura subzistența, mult superioare prețurilor pe piața mondială, de unde Marea Britanie importă, în prezent, aproximativ jumătate din necesarul de alimente. Un studiu documentat al lui Alan Winnington, publicat în cotidianul „Morning Star”, arată că prețurile Pieței comune, raportate la cele existente pe piața mondială, sînt de două ori mai mari la carnea de vită, de cinci ori și jumătate — la unt, de două ori — la grîu, de 2,2 ori — la orz. „Una dintre primele consecințe ale aderării — arată Al. Winnington — ar fi creșterea cheltuielilor la alimente, pentru o familie, cu o liră și jumătate pe săptămînă”. Este o perspectivă care nu lasă nici o îndoielă asupra motivelor pentru care numai un englez din trei acceptă ideea aderării la C.E.E.

În prezent, partenerii Franței din C.E.E. contribuie cu peste 100 milioane de lire sterline la subvenționarea fermierilor francezi. De la această obligație nu se vede cum s-ar putea eschiva Marea Britanie, chiar dacă politica prețurilor agricole a „celor șase” va suferi, așa cum s-a anunțat, unele retușuri, și dacă, așa cum este de prevăzut, problema va constitui unul din obiectele negocierilor de aderare, atunci cînd ele vor începe. La Londra se apreciază, ca și în alte capitale vest-europene, că președintele Pompidou a făcut concesia de a admite eventualitatea „lărgirii” C.E.E. tocmai pentru a-și asigura obținerea unor aranjamente în continuare avantajoase în domeniul prețurilor și subsidiilor agricole. Dacă negocierile cu Marea Britanie vor începe, într-adevăr, în iulie 1970 — termen care, observă un comentator de la „The Guardian”, a fost menționat de ministrul francez de externe, dar nu de președintele Pompidou, și care nu a fost inclus în documentele reuniunii de la Haga — Anglia se va găsi, probabil, în fața unor aranjamente proaspăt încheiate, pe care nimeni nu va dori să le modifice substanțial. În plus, negociatorii britanici nu ar putea să-și formuleze prea categoric pretențiile, de teama unui impas al negocierilor.

Problema costului aderării preocupă, în mod firesc, publicul consumator englez. Dar și alte sectoare s-au arătat, recent, îngrijorate de perspectiva aderării la un preț prea ridicat; între acestea s-ar părea că se numără și Confederația industriilor britanice (C.B.I.), care a revenit, parțial, asupra entuziasmului său inițial pentru Piața comună. Exprimînd o anumită îngrijorare, răspîndită în rîndurile patronatului britanic, Derek Ezra, președinte al comisiei de orientare a C.B.I., declara recent:

„În primul rînd, va exista un preț al aderării, pentru că așa funcționează C.E.E. În doilea rînd, în interesul Marii Britanii, acest preț trebuie menținut în limite rezonabile. Aceasta înseamnă că prețul nu trebuie să fie atît de ridicat încît să necesite introducerea unei politici deflaționiste, de restricții. Noi dorim să ne alăturăm comunității pentru a realiza un ritm de dezvoltare mai ridicat și o prosperitate sporită; ar fi o ironie să debutăm evoluînd în direcția opusă”.

Aceste reconsiderări, fie și parțiale, venind din partea C.B.I., dovedesc că ideea aderării la C.E.E. provoacă îndoieli sau chiar opoziție sistematică în cercuri politice dintre cele mai diverse. Nu este vorba despre opoziția numai a stîngii. Emmanuel Shinwell și Douglas Jay (am numit pe doi din cei mai energici opozanți laburiști ai intrării în Piața comună) nu pot fi încadrați în stînga laburistă. Iar printre conservatori se numără destui adversari ai aderării, care nu sînt neapărat niște nostalgici ai imperiului și măreției izolate, britanice. O luare de poziție remarcabilă a fost aceea a fostului ministru al apărării în guvernul fantomă, Enoch Powell. Dacă intervențiile sale în alte domenii sînt criticabile (mă refer, în special, la atitudinea sa față de problema imigrărilor), discursul consacrat

de Powell, la 2 decembrie, perspectivei aderării la C.E.E. a inclus numeroase raționamente de natură să dea de gândit partizanilor, conservatori sau de altă orientare, ai „miciei Europe“. Deputatul conservator a pus sub semnul întrebării, în primul rând, principalul argument al adepților aderării, acela că exportatorii britanici vor beneficia de pe urma intrării în C.E.E.: „Întrebarea este dacă avantajul liberalizării comerțului nostru cu «cei șase» nu ar fi contracarat, sau mai mult decât contracarat, de dezavantajul de a fi separați de restul lumii prin barierele vamale ale Pieței comune — adică nu de bariere proprii ci de unele comune, asupra cărora ar decide cu preponderență partenerii continentali“. Dacă la această întrebare Powell nu dă un răspuns explicit, mulțumindu-se să creeze un dubiu destul de apăsător, asupra unității politice el este mai categoric. Unitatea politică vest-europeană, arată Powell, ar însemna în cele din urmă decizii unice, luate de un for supranațional; o politică unitară „de la Londonderry la München și de la Hamburg până la Sicilia“ ar însemna că „fiecare națiune ar fi într-o permanentă minoritate“, că „grupuri numeroase de oameni, adesea distincte din punct de vedere geografic și național, ar trebui adesea să accepte și să participe la aplicarea unor hotărâri politice pe care le-ar dezaproba profund“. Powell se îndoiește de posibilitatea realizării unei asemenea „politici comune“: se pot face concesii la prețul caiselor — spune el — pentru a obține avantaje la prețul cepei, dar deosebirile în politica externă nu ar putea fi negociate de aceeași manieră.

Așadar, controversa asupra avantajelor și dezavantajelor aderării la C.E.E. continuă să ocupe un rol central în dezbaterile politice din Anglia și se poate aprecia că inițiativa nu aparține în prezent partizanilor aderării. În această situație, este ușor de înțeles rezerva manifestată de premierul Wilson, care calculează, probabil, că începerea negocierilor în iulie 1970 (deocamdată o simplă ipoteză) ar coincide în mod neplăcut cu scadența electorală. Probabil din același considerent, liderul opoziției, Heath, a apreciat că Marea Britanie nu ar putea trece pragul Pieței comune mai curând decât în 1973—74; analizând pronosticul, nu putem să nu relevăm că în acea perioadă conservatorii speră să fie la putere și că, astfel plasat, momentul dificilei opțiuni nu s-ar suprapune unei campanii electorale.

Un document de la care se așteptau clarificări în dezbaterile în curs ar fi putut să fie „Cartea albă“ asupra efectelor aderării, a cărei apariție a fost mai demult anunțată de guvern. Până la urmă, însă, acest studiu nu își mai propune — din cauza incertitudinilor existente, prima dintre ele fiind cea referitoare la politica agrară a C.E.E. — decât să schițeze câteva ipoteze, destul de diferite una de alta. În aceste condiții, „Cartea albă“ nu are cum să mai reprezinte un element relevant, într-o dispută care numai de ipoteze nu duce lipsă.

Mihai MATEI

O imagine de la sesiunea U.E.O. În centru, Pierre Harmel, ministrul de externe belgian, președintele în exercițiu al Consiliului U.E.O.

Organisme „comunitare“ dezunite

Pentru organismele „comunitare“ din Europa occidentală, prima jumătate a lunii decembrie a constituit o perioadă de vîrf. Cu atît mai mult cu cît, potrivit Tratatului de la Roma, la 1 ianuarie 1970 se încheie în existența Pieței comune așa-numita perioadă de „tranzitie“ și începe „o nouă etapă“. Contactele bi și multilaterale, conferințele la nivel înalt, întrunirile unor miniștri de resort s-au înmulțit. După conferința la nivel înalt a țărilor Pieței comune și după lucrările consiliului ministerial al N.A.T.O., în ultima săptămînă, la Paris, și-au desfășurat ședințele Uniunea Europei Occidentale (U.E.O.) și comitetul ministerial al Consiliului Europei occidentale.

Luni, 8 decembrie, la palatul Iena din capitala franceză, a cincisprezecea sesiune de toamnă a U.E.O. reunea, la nivel parlamentar, pe cei șapte membri ai săi: cele șase țări din Piața comună plus Marea Britanie. Destinată la origine să se ocupe de probleme militare, Uniunea Europei Occidentale a pierdut cu timpul — mai ales datorită existenței Pactului Atlantic — o parte din aceste prerogative și și-a asumat sarcini cu un mai accentuat caracter politic. Nu puțini sînt acei observatori care consideră că esențiala sa rațiune de a fi a rămas, la ora actuală, aceea de a sluji drept cadru întîlnirilor între re-

prezentanții Londrei și cei ai organizațiilor europene occidentale, mai cu seamă deci, calea pe care, ani de zile, Anglia a încercat să se apropie de Piața comună. Iarna trecută, Uniunea Europei Occidentale a trecut printr-un serios impas, care s-a repercutat asupra întregii sale activități ulterioare. În februarie, Marea Britanie a propus convocarea Consiliului reprezentanților permanenți ai Uniunii, în scopul discutării conflictului din Orientul Apropiat. Gestul englez s-a lovit de reprobarea Franței, care a refuzat să participe la aceste consultări pe care le considera ca o „relansare camuflată“ a tendinței de a se stabili în cadrul U.E.O., în principalele probleme de politică externă, un program de coordonări „obligatorii și permanente“ presupunînd o implicită îngustare a suveranității statelor membre. Instituționalizarea acestui sistem ar fi atras în cele din urmă — după părerile exprimate de forurile franceze competente — trecerea pe un plan secundar a pozițiilor proprii adoptate de guvernele respective. Azi — Orientul Apropiat, mîine — aderarea Angliei la Piața comună, se sublinia atunci la Paris; în felul acesta, și U.E.O. s-ar metamorfoza cu timpul într-un organ de apel al Consiliului ministerial al Pieței comune. În consecință, din februarie 1969

Franța și-a încetat participarea la nivel ministerial la ședințele Consiliului U.E.O. Și, deoarece tratatul de la Bruxelles, modificat în 1954 la Paris, proclamă principiul unanimității, prevăzând că orice reuniune a Consiliului ministerial U.E.O. ținută fără aprobarea tuturor membrilor săi nu are valabilitate, întrunirile au continuat numai la nivel parlamentar în cadrul Adunării consultative a organizației. Tot astfel s-a desfășurat și sesiunea de săptămîna trecută a Uniunii Europei Occidentale.

Faptul, totuși, că la Haga Franța a acceptat ideea negocierilor în legătură cu aderarea Angliei la Piața comună a fost întîmpinat în cercurile U.E.O. ca o posibilitate de „reluare a vieții normale“, de participare la nivel înalt a tuturor membrilor la activitatea organismului. De altfel, de-a lungul celor trei zile de ședințe în care au fost dezbătute probleme de ordin militar și politic, în subtextul rapoartelor prezentate s-a putut descifra acea preocupare care-l determina pe un ziarist să numească întreaga sesiune un „apel discret către Franța“. Astfel, în cuvîntarea sa de deschidere, președintele Adunării, socialistul belgian Georges Housiaux, considerînd conferința Pieței comune de la Haga drept un stimulent al speranțelor „comunitare“, își exprima dorința ca, întrunindu-se la numai o săptămîină după reuniunea șefilor de stat și a reprezentanților guvernelor „celor șase“ (Piața comună), parlamentarii U.E.O. să arate că sînt conștienți de „răspunderea ce le revine“. Însă, deși înainte de deschiderea sesiunii, ministrul de externe al Belgiei, Pierre Harmel, formulase la Bruxelles speranța „că viitoarea reuniune a Consiliului ministerial al U.E.O. va avea loc în șapte“, în alocuțiunea din cea de-a doua zi a sesiunii el nu putea decît să-și exprime regretul că reînnoirea Franței în rîndurile Consiliului acestei organizații rămîne încă incertă și că, deocamdată, Uniunea Europei Occidentale nu-și poate relua „activitatea normală“.

Începută într-o atmosferă de optimism, a cincisprezecea sesiune a Uniunii Europei Occidentale își termina, după trei zile, lucrările, fără să poată consemna rezolvarea vreuneia din problemele înscrise ca esențiale pe ordinea de zi. În ciuda stăruințelor partenerilor săi, Franța încă nu a precizat dacă la următoarea sesiune a Consiliului ministerial al U.E.O., prevăzută pentru iunie 1970, intenționează să-și reia locul.

La două zile după terminarea lucrărilor Uniunii Europei Occidentale, Parisul devenea gazda unei alte reuniuni: cea a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei, organizație grupînd reprezentanți a 18 țări din Europa occidentală, nordică și mediteraneană. Dacă reuniunea U.E.O. avea drept scop principal sondarea posibilităților de a readuce în rîndurile ei un „membru rebel“ (Franța), întrunirea Consiliului Europei a fost cadrul în care s-a produs, pentru a evita suspendarea sa, retragerea unuia din parteneri, Grecia. În ianuarie, la cererea unor membri, Adunarea consultativă a Consiliului luase în discuție situația internă creată în Grecia după instaurarea actualei conduceri, în aprilie 1967. Regimului grec

i se aduce acuzația de a desfășura o politică în contradicție cu prevederile articolului 3 din statut: „Orice țară membră va recunoaște principiul preeminenței dreptului și principiul în virtutea căruia orice persoană plasată sub jurisdicția sa trebuie să se bucure de drepturile omului și de libertățile fundamentale“. Încă în ședința din iarna trecută, reprezentanții unora dintre statele participante au cerut excluderea Greciei din Consiliu. Reuniunea care s-a ținut în mai a fost declarată de inițiatorii ei ca fiind a „ultimei șanse“ — căreia însă, au spus ulterior partenerii, Grecia nu i-a acordat importanța cuvenită, sancționarea ei în cadrul actualei întruniri devenind inevitabilă. Perioada care s-a scurs între cele două sesiuni, cea din mai și cea de acum, a dus la cristalizarea unor atitudini diferite în rîndurile Consiliului Europei față de „dosarul grec“. Ziarul grec „To Vima“ distingea, în ajunul deschiderii lucrărilor, trei asemenea poziții: poziția „dură“, a reprezentanților scandinavi care insistau asupra excluderii; poziția britanică, de descurajare a Greciei de a-și mai menține locul în Consiliu; încercările „de culise“ pentru a se găsi un compromis între recomandările Comisiei dreptului omului și planul de activitate al guvernului grec. (Este vorba de concluziile Comisiei drepturilor omului, sesizată încă de anul trecut asupra „cazului grec“ și însărcinată cu cercetarea situației interne din Grecia. De remarcat că, pînă și în ajunul debaterii, numărul ezitărilor era destul de mare. Dificultatea opțiunii își avea originea în calitatea deținută de Grecia, nu numai în acest organism dar și în cadrul N.A.T.O. De aceea, decizia de ultimă oră a Greciei, de a se retrage înainte de începerea discuțiilor, a fost întîmpinată de majoritatea partenerilor cu un suspin de ușurare.

Al doilea punct de pe ordinea de zi a reuniunii Consiliului Europei aducea în discuție problema raporturilor cu „țările nemembre“, și pe cea a conferinței asupra securității europene. Uniunea Europei Occidentale își exprima, prin cuvintele reprezentantului vestgerman Helmut Schmidt, dorința de stabilire a unor contacte bilaterale cu țările nemembre. În cadrul ședințelor Consiliului Europei, majoritatea vorbitorilor s-au arătat favorabili ideii convocării unei conferințe asupra securității continentului european. Deschizînd discuțiile asupra acestui punct, ministrul francez al afacerilor externe, Maurice Schumann, a considerat propunerea unei asemenea conferințe ca una din propunerile ce nu pot fi întîmpinate cu un refuz, deoarece aceasta ar contraveni speranțelor popoarelor. Reprezentantul britanic, J. Thomson, și-a exprimat părerea că Europa intră într-o „eră a negocierilor“.

Sintetizînd parcă ultimele rezultate ale întreprinderilor „comunitare“ vest-europene, unul din cei mai vechi promotori ai politicii „integraționiste“, Jean Rey, se vedea nevoit zilele acestea ca, în cadrul unui alt organism vestic, Parlamentul de la Strasbourg, să deplîngă absența oricărui progres real în direcția „integrării“ politice a Europei occidentale.

Liana ENESCU

reflector

CHELTUIELILE MILITARE ȘI CONJUNCTURA ECONOMICA

„First National City Bank“, a doua bancă din S.U.A. în ordinea importanței, a dat de cîrind publicității un raport în care se combate ideea potrivit căreia un nivel înalt al cheltuielilor militare ar constitui un antidot împotriva șomajului și ar stimula o conjunctură economică favorabilă. „Războiul, se spune în raport, nu produce prosperitate și stabilitate economică ci, dimpotrivă, generează dificultăți și inflație. Industrializarea rapidă a S.U.A. în secolul al XIX-lea și la începutul secolului al XX-lea, se arată mai departe în raport, nu a avut practic nici o legătură cu cheltuielile în scopuri militare.

MARE SAU LAC ?

Transformarea Mării Nordului într-un lac de apă dulce — iată sugestia făcută de cîțiva oameni de știință britanici și olandezi. După cum se știe, în această zonă nordică a Europei terenurile se scufundă, în timp ce nivelul apelor este în creștere. Dacă acest fenomen continuă, terenurile Mării Nordului și ale Canalului Mîneicii se vor afla cîndva cu totul sub apă. E drept, pînă atunci — estimează specialiștii — vor mai trece o mie cinci sute de ani. Oamenii de știință menționați mai sus propun construirea a două gigantice baraje. Unul ar lega extremitatea provinciei franceze Bretonia de capul britanic Lends End. Un altul ar lega coastele norvegiene de Scoția. Canalul Mîneicii și Marea Nordului ar urma să devină astfel o „mare interioară“, pe care numeroasele cursuri de apă care se varsă în ea ar transforma-o în mai puțin de un secol, într-un lac de apă dulce.

CIT II COSTA „TERITORIILE DE PESTE MARI“

Acțiunile colonialiștilor portughezi, pe lîngă faptul că nu izbutesc să frîneze dezvoltarea mișcărilor de eliberare din coloniile africane, se soldează și cu mari pierderi în oameni. Cifra oficială a morților, începînd din 1961, în Angola, Guineea-Bissau și Mozambic, se ridică la aproape 3 800. O serie de ziare occidentale apreciază însă că numărul real al soldaților portughezi morți pe front este de aproximativ 8 000. Pentru întreprinderea războiului colonial, Portugalia investeste peste 40 la sută din bugetul național și întreține o armată de 180 000 de oameni. La începutul acestui an, aproape toate forțele armate portugheze erau cantonate pe „teritoriile de peste mări“: 55 000 de soldați în Angola, 60 000 în Mozambic și 57 000 în Guineea-Bissau. Serviciul militar a fost prelungit la 4 ani și, pentru prima dată în istoria Portugaliei, au fost înrolate și femeile.